

ΕΠΙΣΗΜΑΙ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΕΙΣ

Η ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ (5 - 14 Μαΐου 2001)

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 5 ΜΑΪΟΥ 2001

Ἀπὸ 5ης-14ης Μαΐου 2001 Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος ἐπραγματοποίησε τὴν εἰρηνικὴ ἐπίσκεψή Του στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας, στὴν Ἁγία Ρωσία, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Ρώσου συγγραφέως Νικολαΐ Ζερνώφ. Ὁ Μακαριώτατος ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Μόσχα τὸ Σάββατο 5 Μαΐου 2001, ὥρα 14.00, ἀπὸ τὸν ἀερολιμένα «Ἐλευθέριος Βενιζέλος», συν-

Ἀρχιμ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ ΧΑΡΑΜΑΝΤΙΔΗ
Γραμματέως τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου,
Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διαφωτίσεως,
Διευθυντοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

οδευόμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιον, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιον, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμον, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιον, Καρπενησίου κ. Νικόλαον, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιον, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειον, τοὺς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτας κ. Θεολόγον Ἀποστολίδην, Ἀρχιεπισκοπικὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κ. Ἀγαθάγγελον Χαραμαντίδην, Διευθυντὴν Κλάδου Ἐκδόσεων ΕΜΥΕΕ – Γραμματέα τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διαφωτίσεως, κ. Προκόπιον Πετρίδην, Συνεργάτην τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, τοὺς Ἱερολ. Διακόνους κ. Χριστόδουλον Κατσαντωνόπουλον καὶ Βαρνάβαν Θεοχάρην, καὶ τοὺς Ἐντιμ. κ. Κωνσταντῖνον Πυλαρινόν, Διευθυντὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν, κ. Λάμπρον Ἀνθόπουλον, Καθηγητὴν-ΐατρον, καὶ Γρηγόριον Μιχαλόπουλον, Δημοσιογράφον. Στὸν ἀερολιμένα τὸν Μακαριώτατο κατευόδωσαν ὁ Ἐξοχ. Πρέσβυς τῆς Ρωσίας στὴν Ἑλλάδα κ. Μιχαὴλ Μποτσάρνι-

κωφ, ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καὶ οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτες κ. Πατρίκιος Καλεώδης, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Ἐκκλησιαστικῆς Ἐθιμοτυπίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κ. Παῦλος Τσαούσογλου, Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη, κ. Ἰάκωβος Μπιζαοῦρης, Διευθυντὴς Προσωπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, κ. Διονύσιος Κατερίνας, Ἐφημέριος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Τὴν εἰρηνικὴ ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριώτατου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἐκάλυψε ὁμᾶς Ἑλλήνων δημοσιογράφων ποὺ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν κ. Χαλαράμπους Κονιδάρη, Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καὶ κ. Χρόνη Τσιανάνκα, Συνεργάτου τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γιὰ τὴν Μόσχα τὴν Κυριακὴ 6 Μαΐου 2001.

Στὸν Ἀερολιμένα Σερεμέτιεβο τῆς Μόσχας τὸν Μακαριώτατο ὑπεδέχθησαν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας κ.κ. Ἀλέξιος, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ὁ Ἐξοχ. Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Δημήτριος Κυπραῖος, ὁ Γενικὸς Πρόξενος κ. Ἀλέξανδρος Κατράνης, πολλοὶ κληρικοί, λαϊκοὶ καὶ δημοσιογράφοι.

Καλωσορίζοντας ὁ Πατριάρχης κ.κ. Ἀλέξιος τὸν Μακαριώτατο εἶπε:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλε,

Μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως καὶ πολλῆς χαρᾶς ὑποδεχόμεθα σήμερον τὸν σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς Ἀγιωτάτης Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς τιμίας Συνδοείας Αὐτοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ μακαριστοῦ Προκατόχου Σας Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Σεραφεῖμ μέχρι σήμερον τὰ πράγματα καὶ αἱ καταστάσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Χώραν ἡμῶν ἔχουν ἀλλάξει. Μᾶς

ἐπισκέπτεσθε σήμερον εἰς περίοδον ἀναδημιουργίας καὶ ἀναγεννήσεως ἀλλὰ καὶ μεγάλου ἀγῶνος καὶ ἔχομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὕτη θὰ εἶναι καρποφόρος πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ θὰ συντελέσῃ ἀκόμη περισσότερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Λαῶν μας, αἱ ὁποῖαι εἶναι σχέσεις βαθείας ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως.

Ἐξήσαμεν καιροὺς δυσκόλους, καιροὺς μαρτυρίου. Ἀλλὰ δοξάζομεν τὸν Θεόν, ὁ Ὅποιος ἡξίωσεν ἡμᾶς, μέσα ἀπὸ τὸν διωγμὸν, τὸ μαρτύριον καὶ τοὺς ἀναριθμήτους νεομάρτυρας τῆς πίστεως, νὰ ζήσωμεν τὴν Ἀνάστασιν.

Καλωσορίζομεν ὑμᾶς, Ἅγιε Ἀδελφέ, καὶ τὰ μέλη τῆς Συνδοείας τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριώτητος καὶ χαιρετίζομεν Ὑμᾶς μὲ τὸν πασχάλιον Χαιρετισμὸν «Χριστὸς Ἀνέστη». Καλωσορίσατε. Τὰ ἔτη Σας πολλὰ καὶ εὐλογημένα.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χριστόδουλος στὴν ἀντιφώνησή Του ἐξέφρασε τὴν χαρὰ Του γιὰ τὸ γεγονὸς τῆς εἰρηνικῆς ἐπισκέψεως καὶ ὠμίλησε γιὰ τὴν σημασία αὐτῆς καὶ τὴν σχέση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ Λαῶν, εἰπὼν:

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας καὶ ἡγαπημένε ἀδελφε κύριε Ἀλέξιε,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἐν πλήρει ἀγαλλιάσει καὶ βαθυτάτῃ συγκινήσει ἀφίχθημεν σήμερον ἐνταῦθα ἡ Μετριότης ἡμῶν καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς τιμία Συνδοεία, ἵνα ἐπιτελέσωμεν τὴν πρώτην Ἐπίσημον Ἐπίσκεψιν ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως ἡμῶν εἰς τὸν ἱστορικὸν καὶ Ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὴν Ἀγιωτάτην Ἀδελφὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας, μετὰ τῆς ὁποίας ὑφίστανται ἔκπαλαι ἰσχυροὶ καὶ ἀδιάρρηκτοι δεσμοὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ φιλίας ἐρεδόμενοι εἰς τὴν ἐνότητα τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως τῶν Ὁμοδόξων Λαῶν ἡμῶν.

Ἡ ζέουσα πίστις, ἡ ἀληθὴς καὶ ἀνυπόκριτος εὐσέβεια καὶ κυρίως αἱ ἐκατόμβαι τῶν θυσιῶν καὶ τῶν μαρτυρικῶν αἱμάτων τῶν πιστῶν τέκνων τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἰδίως κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα, ἀνακαινίζουν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου πιστεύοντος εἰς τὸν Ἕνα καὶ Ἀληθινὸν Θεὸν καὶ

Ὅν ἀπέστειλεν Ἰησοῦν Χριστόν, μάλιστα δὲ αἷμα - λωτίζουν τὸν νοῦν, καθαγιάζουν τὴν καρδίαν καὶ ἁγιοποιοῦν τὴν ψυχὴν πάντων ἡμῶν, ἐπισκεπτομένων σήμερον τὴν Ἑδρὰν τῆς Ὑμετέρας πεπνυμένης Ἀγιότητος.

Δι' Ὑμῶν, τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας χαιρετίζομεν τὴν Σεπτὴν Ἱεραρχίαν, τὸν Ἱερὸν Κλῆρον, τὰς Μοναστικὰς Ἀδελφότητας καὶ σύμπαντα τὸν εὐσεβέστατον, εὐλαβέστατον καὶ ἡρωϊκότατον Λαὸν τῆς Ὑμετέρας Ποιμαντορίας, κομίζοντες πᾶσιν ὑμῖν εὐχὰς εἰρηνικὰς, εὐχὰς ζωτικὰς, ἵνα ἔτι καὶ ἔτι στηριχθῇ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος τὸ φρόνημα, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ βεβαιότης περὶ τῆς τελικῆς νίκης, ἣτις ἐστὶν ἡ πίστις ἡμῶν.

Ἐπιφυλασσόμενοι, ἵνα ἐκδιπλώσωμεν τὰ πλούσια συναισθήματα τῆς ἡμετέρας καρδίας καθ' ἕνα στα καὶ ἐπὶ ὅσον χρόνον διαρκέσῃ ἡ Εἰρηνικὴ ἐνταῦθα Ἐπίσκεψις ἡμῶν, περὶ τῆς περισπουδᾶς στὸν πολὺς Ὑμετέρας Ἀγιότητος καὶ πάντων τῶν περὶ Ὑμᾶς ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν, λοιπῶν Κληρικῶν καὶ τοῦ περιουσίον Ρωσικοῦ ὀρθοδόξου πιστοῦ Λαοῦ, ἀναφωνοῦμεν: «Ἀδελφοὶ χαίρετε, πάλιν ἐρῶ χαίρετε, καταρτίζεσθε, ὑγιαίνετε, τὸ αὐτὸ φρονῆτε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἔσται μεθ' ὑμῶν» (Β' Κορ. 13, 1).

Στὴν συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ἔδωσε σύντομη συνέντευξη περὶ τῆς ἐπισκέψεώς του στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καὶ τῆς προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου τοῦ Β' στὴν Ἑλλάδα. Πὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη ὁ Μακαριώτατος μετὰ παρηγορία ἀνεφέρθη ἐπιγραμματικὰ στὰ κύρια σημεία τῆς προσφωνήσεώς Του πρὸς τὸν Ποντίφικα καὶ τὴν «συγγνώμη» τοῦ Πάπα καὶ εὐχήθηκε ἡ «συγγνώμη» αὕτη νὰ ἐκφρασθῇ μετ' ἔμπρακτο τρόπο καὶ νὰ συνοδευθῇ ἀπὸ ἔργα μετανοίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρωτὶ τῆς 6ης Μαΐου 2001 ἐτελέσθη στὸν Καθεδρικὸ Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τοῦ Κρεμλίνου, στὴν καρδιά τῆς Μόσχας, συλλεiturγο τῶν δύο Προκαθημένων. Ἦδη ἀπὸ τὸν 14ο αἰῶνα, ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἀναδείχθηκε ἡ πιὸ σημαντικὴ ἐκκλησία τῆς Μόσχας. Ὑπῆρξε τόπος στέψεως Ἡγεμόνων καὶ

χώρος ταφῆς Ἱεραρχῶν καὶ Πατριαρχῶν τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος, Κρατίτσκογιε καὶ Κολόμνας κ. Ἰουβενάλιος, Σμολένσκ καὶ Καλινιγκράντ κ. Κύριλλος, Σόλνιετσογκόρσκ κ. Σέργιος, Βολοκολάμσκ καὶ Πούρεφ κ. Πιτιρίμ, οἱ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοποι Ἰστρας κ. Ἀρσένιος καὶ Ροστόβ κ. Παντελεήμων, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Ὁρεχοβοζούγιοβο κ. Ἀλέξιος, Κράσνογκορσκ κ. Σάββας, Φιλίππουπόλεως κ. Νήφων (Ἐξαρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας) καὶ Κυρήνης κ. Ἀθανάσιος (Ἐξαρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας). Στὴν μεγάλοπρεπη Θεία Λειτουργία ὁ Λαὸς ἔψαλε ἀντιφωνικὰ μὲ τὶς Χορωδίες. Ζήσαμε τὴν ἀναστάσιμη χαρὰ τῆς ρωσικῆς πνευματικότητος καὶ τὸ ὄραμα τῆς ρωσικῆς ψυχῆς, πὺν θεωρεῖ πάντοτε τὴν Θεία Φιλανθρωπία καὶ τὴν ἀγάπη Της γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας κ.κ. Ἀλέξιος, κατὰ τὴν προσφώνησή Του, ἐξέφρασε τὴν χαρὰ του γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καὶ ὡμίλησε γιὰ τὸν κοινὸ πνευματικὸ ἀγῶνα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐνάντια στὴν παγκοσμοποίηση πὺν ὁδηγεῖ στὸν ἀφανισμὸ τῆς ἰδιοπροσωπείας καὶ τῶν παραδόσεων τῶν λαῶν καὶ τὶς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Λαῶν τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Μακαριώτατε, ἡγαπημένε ἐν Κυρίῳ Ἀδελφὲ καὶ Συλλειτουργέ, Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε, θεόφρονες ἀρχιεπίσκοποι καὶ ποιμένες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Μόλις τώρα κατὰ τὴν ἁγίαν Εὐχαριστίαν ἀνέπεμψαμεν τὴν ἀναίμακτον ἱλαστήριον θυσίαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ Τελειωτὴν τῆς πίστεως ἡμῶν (Ἐβρ. 12, 2). Προσενχήθημεν ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν ἡμετέρων ἁγίων Ἐκκλησιῶν, τῶν φιλειργνηκῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἡμῶν καὶ ὁλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ γένους. Μεταλαβόντες τοῦ Ἐνὸς Ποτηρίου Χριστοῦ τῶν Ἀχράντων

καὶ Ζωοποιῶν Μυστηρίων, μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐμαρτυρήσαμεν τὸ πλήρωμα τῆς ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀγάπης ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Ἐκφράζοντες τὴν μεγάλην χαρὰν ἡμῶν τῆς εὐχαριστιακῆς ἐπικοινωνίας καὶ τῶν ἀπὸ κοινοῦ προσευχῶν, ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἐγκαρδιῶς συγκαίρομεν τοὺς ἀγαπητοὺς καὶ περισπουδάστους φιλοξενουμένους ἀπὸ τὴν εὐλογημένην Ἑλλάδα εἰς τὴν πρωτεύουσαν Μόσχαν. Ἐπωφελοῦμενοι τῆς εὐκαιρίας, ὁλοψύχως εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὸν κόπον τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς.

Ὑπὸ τοὺς θόλους αὐτοῦ τοῦ παλαιοῦ καὶ μεγαλειώδους Ναοῦ, ὅπου κατὰ τὴν διάρκεια αἰῶνων ἔγιναν ἐνθρονίσεις τῶν Παρρωσικῶν Μητροπολιτῶν καὶ Πατριαρχῶν, καὶ στέψεις τῶν Ρώσων Τσάρων, σαφῶς καταλαβαίνομεν, ὅτι πολλὰ πράγματα συνδέουν τὰς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς λαοὺς μας.

Κάτω ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἅγιον Ναὸν βρίσκονται τὰ λείψανα τῶν δύο μεγάλων Ἀγίων Ἑλλήνων τῆς Ἐκκλησίας μας, δηλαδὴ τῶν Ἱεραρχῶν Θεογνώστου καὶ Φωτίου, Μητροπολιτῶν Μόσχας, ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν ὁποίων προέρχεται ἀπὸ τὴν Μονεμβασίαν Πελοποννήσου. Αὐτὰ τὰ ἐκλεκτὰ σκεύη τῆς Θείας Χάριτος εἶναι ἐπουράνιοι προστάται τῆς Πρωτευούσης. Ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν ἡ Ὁρθόδοξος Μόσχα ἰδιαίτερος τιμᾷ ἀκόμα ἕναν Ἑλληνα Ἅγιον, τὸν Μεγαλομάρτυρα καὶ Τροπαιοφόρον Γεώργιον, ἡ Ἀγία εἰκὼν τοῦ ὁποίου κοσμεῖ τὸ ἔμβλημα τῆς Πρωτευούσης. Εἶναι πολλὸν συμβολικόν, πὺν ἡ σημερινὴ συλλειτουργία τελεῖται τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ὑπερασπιστοῦ τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους.

Ἀφ' ἐτέρου, εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι τί ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τρέφει ὁ ἑλληνικὸς Ὁρθόδοξος κόσμος πρὸς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Ρῶσον, τὰ λείψανα τοῦ ὁποίου βρίσκονται εἰς τὸ Ν. Προκόπιον τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ἅγιοι βοηθοῦν τὴν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἀλλὰ περισσότερον τὰς ἐνώνει μία Ἱερὰ Παράδοσις, ἡ ὁποία ἐτηρήθη εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν ἐποχὴν καὶ μεταφερθεῖσα εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν ἁγίων Θεοφόρων Πατέρων, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων οἰκουμενικῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας. Χάρις εἰς τὸν μέγιστον ἀγῶνα καὶ ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν,

μὲ τὴν βοήθειαν τῆς χάριτος τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐξέφρασαν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ μὲ τὰς ὥραϊας διατυπώσεις τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας. Διὰ τοῦτο διὰ κάθε ὀρθόδοξον Ρώσον ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἱερά, ἐπειδὴ ὁ Ἑλληνισμός, ἔνσωμα - τωμένος εἰς τὴν ἀγιοπατερικὴν σκέψιν, ἔγινε κλη - ρονομία ὅλων ἡμῶν.

Σήμερα οἱ Ἐκκλησίαι μας ἔχουν πολὺ ὁμοίους σκοπούς. Εἰς τὸ κατώφλι τῆς τρίτης χιλιετίας μετὰ Χριστὸν μὲ μεγάλη ἀνησυχία παρατηροῦμεν, πὼς ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότητα ἀποπλανωμένη ἀπὸ τὴν ἐκκοσμίκευσιν, ἀποβλέπουσα εἰς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τερπνά, ὅλο καὶ περισσότερο ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Θεόν. Καθῆκον μας εἶναι νὰ ξαναδείξω - μεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι «οὐδὲ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πραξ. 4, 12) ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὄνο - μα τοῦ Χριστοῦ ποὺ εἶναι Σωτὴρ τοῦ κόσμου (Ιω. 4, 42).

Ἐν κατακλειδί, εὐχόμεθα τῇ Ὑμετέρα ἀγαπητῇ Μακαριότητι καλὴν ὑγείαν, δύναμιν κατ' ἄμφω καὶ εὐλογημένας ἐπιτυχίας εἰς τὴν πρωθιεραρχικὴν διακονίαν Αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πολυαριθμοῦ καὶ θεοφίλου ποιμνίου Ὑμῶν. Πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἐπί - σκεψις Ὑμῶν εἰς τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλη - σίαν θὰ ἀποτελῇ ἀνταξίαν καὶ πολύτιμον συμ - βολὴν εἰς τὸ ἀνεκτίμητον θησαυροφυλάκιον τῆς ἀγάπης καὶ ἀδελφοσύνης μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λαῶν μας.

Ἐτη πολλὰ εἰς τὸν ἀγαπητὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον!

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χριστό - δουλός κατὰ τὴν ὁμιλίαν Του ἀνεφέρθη στὶς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, τοῦ Ρωσικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνι - κοῦ Λαοῦ, τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ μαρτύριο τῆς Ἐκ - κλησίας, τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, τὶς δυσκολίες καὶ τὰ τρα - γικὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς μας ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν Χριστιανῶν. Ἡ ὁμιλία εἶχε ὡς ἐξῆς:

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας
καὶ Πάσης Ρωσίας Κύριε Ἀλέξιε,
Ἱερώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,
Εὐλογημένον Ἱερατεῖον,
Χριστοῦ Διακονία,
Προσφιλέστατε καὶ εὐλογημένε Λαὸ τοῦ Κυρίου,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἐν τῇ Ἀρχιερατικῇ Αὐτοῦ Προσευχῇ, εἰς τὸν κῆπον τῆς Γεθσημανῆ καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ Πάθους, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠνχῆθη εἰς τὸν Οὐράνιον Αὐτοῦ Πατέρα, ἵνα τηρηθῶσιν εἰς τοὺς αἰῶνας οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ καὶ Ἀπόστολοι ἡνωμένοι καὶ ἡγαπημένοι ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ. Καὶ ἀκούο - μεν τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου μυστικῶς πάν - τοτε, ἰδιαίτερος ἡμεῖς οἱ Ἐπίσκοποι «Πάτερ Ἄγιε τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς καὶ ἡμεῖς» (Ιω. ιζ' 21).

Δὲν εἶναι λοιπὸν τυχαῖον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Χά - ρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγεν, ἵνα δώσωμεν τὴν μαρτυρίαν τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀκαταλύτου ἀγάπης, ὡς μέλη τοῦ μυστι - κοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, Προκαθήμενοι τῶν το - πικῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὅμως ἀδελφὰ μέλη τῆς Ἀδιαιρέτου καὶ μοναδικῶς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθο - λικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὴν τὴν ἐνότητα ἐσφράγισε σήμερον ἡ ζωσα παρουσία τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐν τῷ φρικτῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ Πανσέπτου καὶ Ἱστορικοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀει - παρθένου Μαρίας.

Οἱ πόδες ἡμῶν ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Θυ - σιαστηρίου καὶ ἐδεήθημεν ἐκτενῶς, ἐν ἐτέραις μὲν γλώσσαις ἀλλ' ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, ὑπὲρ τῶν πιστῶν τέκνων τῆς Ἀγίας Καθολικῆς Ὁρθοδό - ξου Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων, τουτέστι τῶν χριστεπωνύμων ποιμνίων ἡμῶν τῆς Ἀγίας Ρωσίας καὶ τῆς Ἀγιοτόκου Ἑλλάδος. Ταῦτα δὲ πάντα ἐν τῇ ἐπισκιαζούσῃ ἡμᾶς Χάριτι τοῦ Πα - ναγίου Πνεύματος, ὡς κανονικοὺς διαδόχους τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, διὰ τῆς ἐκείνων Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς καὶ χειροτονίας ἡμῶν, δι' ἧς κατέστημεν Ποιμένες καὶ Ποδηγέται τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ πρὸς οἰκοδομὴν καὶ σωτηρίαν αὐτοῦ, μεταλαβόντες τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἥτοι τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐκ τοῦ Ἐνὸς Ἄρτου καὶ τοῦ Ἐνὸς Ποτηρίου τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆς κοινῆς ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς ἐνούσης ἡμᾶς ἀδιαπτώτου ἀγάπης.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ στερεώσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐνό - τητι ταύτῃ καὶ ὁδηγήσας τὰς καρδίας ἡμῶν, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς Οὗτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

Τιμῶντες σήμερον τὴν παρακαταθήκην, ἣν ἀπο κοινοῦ ἐλάβομεν ἐκ τῶν θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες ὑπερημύνθησαν τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως καὶ ἠγωνίσαντο κατὰ τῆς κακοδοξίας τῆς αἵρέσε - ως, συνειδητοποιοῦμεν τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης ἣν παρελάβομεν ἡμεῖς, οἱ διάδοχοι αὐτῶν, καὶ βιοῦντες τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ὑπέρομετρον ἀγά - πην αὐτῶν πρὸς τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, βιοῦμεν τὴν ἀξίαν Αὐτῆς καὶ ἀναλογιζόμεθα τὸ ἡμέτερον χρέος ἔναντι Αὐτῆς.

Αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἐκράτη - σεν.

Βιοῦντες τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἐκ - κλησίας ἀντιλαμβανόμεθα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία ἀφηρημένη ἔννοια.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ καινὴ ἐν Χριστῷ αἰώνιος ζωή. Διὰ τοῦτο ἀνήκομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, «ἵνα ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. στ 4).

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι νεκρά, διότι ἀποτελεῖ σῶμα τοῦ ζῶντος Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι παρελθόν, διότι εἶναι αἰώνιος καὶ ἀτελεύτητος.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μουσεῖον, διότι δὲν ἀπο - θνήσκει.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δύναμις, διότι ὡς προεφῆτεν - σεν τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Κυρίου «πῦλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν Αὐτῆς».

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι, ὡς ὁ Ἰδρυτὴς Αὐτῆς, Ζωὴ καὶ Ἀνάστασις.

Ὁ μέγας Πατὴρ ἡμῶν καὶ Οἰκουμενικὸς Διδά - σκαλος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Πατριάρχης τῆς Ἀγίας ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, ἀναφέ - ρει, ὅτι «Ἐκκλησίας οὐδὲν ἴσον. Ἡ Ἐκκλησία οὐδέ - ποτε γηρᾷ. Τείχη, βάρβαροι καταλύουσιν, Ἐκκλη - σίας δὲ οὐδὲ δαίμονες περιγίγνονται. Καὶ ὅτι οὐ κόμπος τὰ ρήματα, μαρτυρεῖ τὰ πράγματα. Πόσοι ἐπολέμησαν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ οἱ πολεμήσαντες ἀπώλοντο; αὕτη δὲ ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς ἀναβέβη - κε» (Ε.Π.Ε. 33, 10).

Πολλάκις ἐπολεμήθη κατὰ τὸ παρελθόν ἡ Ἁγία Ἐκκλησία ὑπὸ σκληρῶν τυράννων καὶ κατεδιώ - χθησαν τὰ πιστὰ τέκνα Αὐτῆς. Ἐκτυπήθη ὑπὸ τῶν

κυμάτων τοῦ χρόνου, ἐβασανίσθη ὑπὸ τῆς λυσσα - λέας πολεμικῆς τοῦ ἀντικειμένου ἐχθροῦ, ἐπυρροβο - λήθη ἐπὶ τοῦ στήθους ὑπὸ τὸ κράτος ποικίλων διωγμῶν, ἀλλ' ὅμως παρέμεινεν ὀρθὴ καὶ ζῶσα.

Τὸ ἀεῖζων τῆς Ἐκκλησίας ὕμνεῖ καὶ πάλιν ἡ γλῶσσα τοῦ Χρυσορρήμονος Πατρὸς ἡ λέγουσα: «Οὐδὲν Ἐκκλησίας δυνατώτερον ἄνθρωπε... Ἡ Ἐκκλησία οὐρανοῦ ἰσχυρότερα. Πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν περιγενέσθαι τῆς Ἐκκλησίας; Ποῦ οἱ πο - λεμήσαντες; Ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. Τὰ ἐκείνων ἔσβεσαν τὰ ταύτης ἀθάνατα» (Ε.Π.Ε. 33, 386 - 388).

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Ἀδελφέ,

Ἡ ὑπερβάλλουσα χάρις τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἠξίωσεν τὴν ἡμετέραν Μετριότητα μετὰ τῆς Τιμίας ἡμῶν Συνδοείας σήμερον, ὅπως εὐρεθῶμεν ἐν μέσῳ Ὑμῶν.

Εἰλικρινῶς τυγχάνει ἀνέκφραστος καὶ ἀνερμῆ - νεντος ἡ χαρά, ἥτις ὑπερεκχειλίζει τὴν ταπεινὴν καρδίαν ἡμῶν ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς ἐνταῦθα πα - ρουσίας ἡμῶν καὶ τοῦτο διότι ἔχομεν ἀκλόνητον τὴν συνείδησιν, ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πραγματικῶν καὶ γνησίων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ συλ - λειτουργῶν.

Ἦλθομεν πρὸς Ὑμᾶς οὐχὶ μόνον, ἵνα ἐκπληρώ - σωμεν τὴν ὑπὸ τοῦ ἔθνους τῆς Ἀγιοτάτης Ὁρθοδό - ξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καθιερωμένην Εἰρηνικὴν ἡμῶν Ἐπίσκεψιν, ὡς Νέος Προκαθήμενος τῆς Ἀγιοτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἦλθομεν, ἵνα ὑπαντήσωμεν τὸν πολῦπαθον, τὸν εὐσεβῆ καὶ μαρτυρικὸν ὁμόδοξον καὶ πνευμα - τοφόρον ἀδελφὸν Λαὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσίας καὶ κυρίως, ἵνα αἰσθανθῶμεν τὴν ἐν πνεύματι χαρὰν τῆς κοινωνίας, μετὰ τῆς Ὑμετέρας πεπνυμέ - νης Ἀγιότητος, τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς θαυμαστῆς ταύτης Ὁρθοδόξου Ἀδελφῆς Ἐκκλη - σίας μετὰ τῆς περὶ Ὑμᾶς Σεπτῆς χορείας τῶν ἁγίων ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν.

Διὰ τῆς μεθ' ὑμῶν κοινωνίας «ὑπερανξάνει ἡ πί - στις ἡμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ἡμῶν εἰς ἀλλήλους» (Β' Θεσ. α' 3).

Ἀτενίζοντες τὰ πρόσωπα τῶν εὐλαβῶν πιστῶν, οἵτινες συνέρρευσαν σήμερον καὶ ἴστανται συμ - προσευχόμενοι μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ πανιέρῳ τούτῳ Ναῷ, αἰσθανόμεθα τὴν δύναμιν τῆς Πίστεως καὶ ἀβιάστως διαπιστοῦμεν εἰς αὐτὰ τὰ πρόσωπα τὸ ἄκτιστον φῶς, τὴν εὐπρεπεστάτην ἀλλοίωσιν τῶν Ἀγίων, εἰκόνα τῶν μαρτυρικῶν συνάξεων τῆς

ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν Κατακομβῶν.

Ἦλθομεν ὡς προσκυνηταί, ἵνα μετὰ δέους κλίνομεν τὰ γόνατα ἡμῶν ἐνώπιον τῶν ἱερῶν καὶ χαριτοβρύτων λειψάνων τῶν ἐνδόξων καὶ μεγάλων Ρώσων Ἀγίων, τοῦ Ἀγίου Ἀλεξίου Μόσχας, τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σεργίου Ράντονεσκι, τοῦ μεγάλου καὶ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην δεδοξασμένου Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σεραφεῖμ τοῦ Σαρώφ, τοῦ Ἀγίου ἐνδόξου καὶ ἡρωϊκοῦ Πατριάρχου Τύχωνος καὶ πάντων τῶν μυρίων νεομαρτύρων ἁγίων τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων, τῶν ἐπωνύμων καὶ τῶν ἀνωνύμων, οἵτινες διὰ τῶν πνευματικῶν ἐπιγείων αὐτῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτῶν θανάτου, ἔδωκαν τὴν καλὴν μαρτυρίαν τῆς ζωῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος, καὶ ἦλθομεν ὡσαύτως, ἵνα λάβωμεν τὴν εὐλογία ἐκείνων καὶ ἐνισχυθῶμεν εἰς τὴν ὑψηλὴν διακονίαν τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, οὗτινος κατεστάθημεν Πνευματικὸς Χειραγωγὸς καὶ Κυβερνήτης, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς περικλεοῦς Ἱεραρχίας.

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Ἀδελφέ,

Ἐρευνῶντες τὴν ἱστορίαν διαπιστοῦμεν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βαπτίσματος τῆς Ἀγίας καὶ Ἰσαποστόλου Ὁλγας, μεταξὺ τῶν δύο Λαῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν διετηρήθησαν ἀκατάλυτα αἰσθήματα ἀγάπης, φιλίας, καὶ σεβασμοῦ, ἅτινα ἐκαλλέργησαν ἰσχυροὺς πνευματικούς δεσμούς, οἵτινες παρέμεινον καὶ παραμένουν σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι μέχρι σήμερον, ἔστηριγμένοι ἐπὶ τοῦ μόνου ἀρραγοῦς θεμελίου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἀμφοτέρους τοὺς Λαοὺς ἡμῶν ἐφώτισε τὸ φῶς τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, ὅπερ ἠκτινοβόλησεν διὰ μὲν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ μέσου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ καὶ δὴ τοῦ Θείου Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου τοῦ καὶ ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, διὰ δὲ τὴν Ὑμετέραν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας ἐκ τοῦ Βυζαντίου καὶ δὴ διὰ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῶν Θεσσαλονικέων ἀδελφῶν, ἱσαποστόλων Ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τῶν Φωτιστῶν τῶν Σλάβων.

Τὸ θεῖον τοῦτο φῶς ἔσπειρεν εἰς τὴν ρωσικὴν γῆν τοὺς σωτηριώδεις σπόρους τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, οἱ ὅποιοι ἐβλάστησαν καὶ συνετήρησαν τὸ δένδρον τῆς ρωσικῆς εὐσεβείας ἀειθαλὲς ἐπὶ μίαν

καὶ πλέον χιλιετίαν.

Τὸ πλῆθος δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντων Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν διετήρησεν ἀνοικτὴν τὴν γέφυραν τῆς ἐπικοινωνίας τῆς Ρωσίας μετὰ τῆς κοινῆς κληρονομίας τοῦ Βυζαντίου, ἀλλὰ καὶ ἡ στενὴ πνευματικὴ σχέσις μετὰ τῶν Βυζαντινῶν Μοναστικῶν Κέντρων, καὶ κυρίως μετὰ τοῦ ἁγιωνύμου Ὁρους τοῦ Ἄθω, συνέβαλεν οὐσιαστικῶς εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ.

Σημαντικαὶ μορφαὶ Ἑλλήνων διεκρίθησαν κατὰ τὴν βυζαντινὴν καὶ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον ἐν Ρωσίᾳ τόσο ἐν τὰς Γράμματα, ὅσον καὶ τὰς θεολογικὰς σπουδὰς, τὴν τέχνην καὶ ἄλλους τομεῖς. Μεταξὺ αὐτῶν ἐπιφανέστεροι ὑπῆρξαν ὁ σπουδαῖος ἁγιογράφος Θεοφάνης ὁ Ἑλληνας, ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Βατοπαιδινὸς ὁ καταταγείς καὶ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας εἰς τὴν χορείαν τῶν Ἀγίων, ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Δανιὴλ Νικηφόρος Θεοτόκης, μεγάλη προσωπικότης τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας, ὡς καὶ ὁ ἀναδειχθείς εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀσπραχάνιον καὶ Σλαβῶνος Εὐγένιος Βούλγαρης ὁ “κλεινός”, ἀμφοτέροι θεωρούμενοι ὡς εἰσηγηταὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἀμφοτέροι αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν, καὶ τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐδοκιμάσθησαν δεινῶς. Εὐρέθησαν ὑπὸ τὸ κράτος πικρᾶς δουλείας καὶ ἀνηλεοῦς διωγμοῦ, ἀλλ’ οὐδόλως ἐκλονίσθη ἡ ἐν Χριστῷ ἐλπίς αὐτῶν. Καθ’ ὅλην τὴν μακρὰν διάρκειαν τῆς δουλείας τοῦ Γένους ἡμῶν εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν ἀπεβλέπομεν πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὸ “ξανθὸν γένος”, διὰ τὴν παροχὴν βοηθείας πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ξένου ζυγοῦ. Ὅτε δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ὁρλώφ, ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης, κατῆλθον εἰς Πελοπόννησον, ἐνθουσιασμὸς συνεπῆρε τοὺς ὑποδούλους καὶ ἀνεπτέρωθη τὸ ἠθικὸν αὐτῶν, προετοιμάσθη δὲ ἡ μεγάλη Ἐπανάστασις τοῦ 1821 ἡ ὁδηγήσασα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν παγίωσιν τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἡ Ρωσία περιλαμβάνετο εἰς τὰς Προστάτιδας Δυνάμεις. Οὐδέποτε δὲ αἱ μεταξὺ ἡμῶν σχέσεις διαταράχθησαν, ἀλλὰ παρέμειναν ἀνέφελοι εἰς λαϊκὸν ἐπίπεδον καὶ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δοκιμασιῶν καὶ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα.

Γενεαὶ ὁλόκληροι τοῦ ὀρθοδόξου Λαοῦ μας ἐγαλονήθησαν μὲ σειρᾶς ὅλης ἀγίων Γερόντων, «Στάρετς», χαριτωμένων Κληρικῶν, ὡς ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονοστάνδης, ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σαρῶφ, ὁ Στάρετς Ἀμβρόσιος τῆς Ὀπτιμα, οἱ Ὅσοι Θεοδόσιοι καὶ Ἀντώνιοι τῶν Σπηλαίων τοῦ Κίεβου, ἡ Ὁσία Ξένη ἢ κατὰ Χριστὸν σαλή, καὶ ἄλλοι. Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, ἡ ἀναδείξασα τοὺς τελευταίους χρόνους τὸν ἐν ἀγίοις Πατέρα ἡμῶν Σίλουανὸν τὸν Ρῶσον, κατέστη χῶρος ἐλληνορωσικῆς πνευματικῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως καὶ συγκρασιαμοῦ ὀρθοδόξου ζωῆς καὶ λατρείας. Ὁ Λαός μας ἐξόχως τιμᾷ τὴν μνήμην αὐτοῦ, ὡς καὶ τοῦ ἐκ Προκοπίου ἐλθόντος τιμίου λευφάνου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου καὶ τοῦ Ρῶσου τοῦ ἐν Νέῳ Προκοπίῳ Εὐβοίας ἀναδίδοντος ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς.

Σήμερον εὐρισκόμενοι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης χιλιετίας μετὰ Χριστόν, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπότης δύναται, ἵνα ἐπιδείξῃ μεγάλα ἐπιστημονικά καὶ τεχνολογικά ἐπιτεύγματα, βοηθοῦντα καὶ ἀνακουφίζοντα τὸν ἄνθρωπον, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπότης ἡγωνίσθη διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, τὴν κατάργησιν πάσης διακρίσεως ἐν τῷ κόσμῳ, τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας, τὴν ἀπὸ τῆς πνευματικῆς καὶ ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ἡ τραγικὴ διαπίστωσις, εἰς διεθνῆς δυστηχῶς ἐπίπεδον, εἶναι, ὅτι τὰ γεγονότα τῆς παγκοσμίου καθήμεριότητος εἶναι ὄντως θλιβερά, πολεμοχαρῆ, αἰμοσταγῆ καὶ μετὰ ἀδικίας, ἀντιπαλότητος, κατὰστροφικῶν πολέμων, μίσους καὶ ἐχθρότητος.

Οἱ Λαοὶ μας εὐρίσκονται πρὸ τῆς ἰσοπεδώσεως τοῦ ἀληθινοῦ ἐφιάλτου τῆς παγκοσμιοποιήσεως, τῆς ἀπειλούσης τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἰδιοπροσωπεῖαν ἡμῶν. Πρὸ τοῦ ὁδοστρωτήρος αὐτοῦ, διαθέτομεν σπουδαῖον ἀντιστήριγμα καὶ ἐφόδιον τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν ταυτότητα, διὰ τῆς ὁποίας δυνάμεθα, εἰς τοὺς δυσχεμέρους τούτους καιροὺς, νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰ φαινόμενα αὐτά. Καλλιερ-γοῦντες καὶ περιφρουροῦντες αὐτὴν εἶναι δυνατόν νὰ διατηρήσωμεν ἀλώβητον τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα ἡμῶν καὶ νὰ διολισθήσωμεν ἀπὸ τὴν διαφαινομένην μαζοποίησιν, διασώζοντες τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ἡμῶν, ὅλας δὲ τὰς ἀξίας καὶ τὴν ποιότητα τῆς ὀρθοδόξου ζωῆς.

Εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κακὸν ἐπερίσ-

σευσε, ἡμεῖς τὰ φωτόμορφα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπηλλαγμένοι αἰσθημάτων ταραχῆς, ἀπελπισίας καὶ φόβου, καλούμεθα, ἵνα ἀντιστατευθῶμεν πρὸς τὰ ὄργανα τῆς ἀδικίας καὶ καταδικάσωμεν τὰς πο-νηρίας, διὰ πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδος, καλλιερ-γοῦντες τὴν μεταξὺ ἡμῶν ἀγίαν ἐνότητα καὶ ἐργα-ζόμενοι διὰ τὸ ἀγαθόν, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρή-νης ἐν τῷ κόσμῳ, τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, τὴν θεραπείαν τῶν ὑλικῶν καὶ πνευμα-τικῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, τὴν κατίσχυσιν τῆς κοινω-νικῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῶν εὐαγ-γελικῶν ἀξιῶν.

Ἡ παρουσία ἡμῶν ἐνταῦθα ἔχει καὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν! Ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ συνδέ-σμου τῆς εἰρήνης καὶ τῆς μεταξὺ ἡμῶν ἀγάπης, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ πορευόμενοι, συνεχίσωμεν τὴν μαρτυ-ρίαν τῆς ζωῆς ἐλπίδος, ἥτις νοσηματοδοτεῖ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, εἰσάγει τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ ἀσφαλῶς ὁδηγεῖ εἰς σω-τηρίαν τοὺς πιστοὺς.

Ἀγιώτατε Πατριάρχα Κύριε Ἀλέξιε,

Ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει διαβεβαιούμεν Ὑμᾶς, ὅτι ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαὸς τρέφει μεγάλην εὐλάβειαν καὶ σεβασμὸν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ρω-σίαν. Σέβεται καὶ τιμᾷ τοὺς Ἁγίους Αὐτῆς, ἀγαπᾷ τοὺς ἐν Χριστῷ Ποιμένας καὶ τὸν φιλόχριστον ὀρθόδοξον Λαὸν Αὐτῆς καὶ παραδειγματίζεται ὑπὸ τῆς γνησίας καὶ ἱερᾶς εὐλαβείας αὐτοῦ.

Ἀναμνησκόμενος τῶν πολλῶν κατὰ τὸ παρελ-θὸν εὐεργεσιῶν τοῦ Ρωσικοῦ Ἔθνους πρὸς τὸ ὑπόδουλον Γένος ἡμῶν, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς πικρᾶς δουλείας, αἰσθάνεται μεγίστην εὐγνωμοσύ-νην, ἣν διατηρεῖ ἀμείωτον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Διαδηλοῦντες δὲ πρὸς Ὑμᾶς τὰ εὐγενῆ καὶ εὐγνώμονα ταῦτα αἰσθήματα τῶν πιστῶν τέκνων τῆς Ἀγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-δος, κομίζομεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα, τὴν περὶ Αὐτὴν Ἱεραρχίαν, τὸν εὐαγῆ Κλῆρον, τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας καὶ τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον Ρωσικὸν Λαόν, τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν συμπάσης τῆς Ἱεραρχίας, τῶν συμπε-σβυτέρων Ἀδελφῶν καὶ τῶν Διακόνων, τῶν Ὁσιω-τάτων Μοναχῶν καὶ σύμπαντος τοῦ Χριστεπωνύ-μου Πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τὰς εἰλι-κρινεῖς αὐτῶν εὐχάς, ὅπως ὁ Κύριος τῶν Δυνάμε-ων καὶ Πατὴρ τῶν Φώτων καταστέφῃ πάντοτε τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν Ὑμῶν διὰ τῶν πλουσιῶν Αὐτοῦ

δωρημάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πρὸς συνέχισιν τοῦ καλοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πίστεως.

Προσευχόμεθα καὶ δι' Ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως καὶ Ὑμεῖς μὴ παύσητε προσερχόμενοι ἐκτενῶς ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι ὁμοπίστων ἀδελφῶν Ὑμῶν.

Ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος ἐπιθυμοῦσα, ὅπως τιμῇ ἐπαξίως τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα, τὸν Σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἀπεφάσισεν, ὅπως, ἐκ προσώπου συμπάσης τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δωρήσεται συμβολικῶς, εἰς ἀνάμνησιν τῆς πρώτης ταύτης Ἐπισκέψεως τῆς ἡμετέρας Μετιότητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ὑμῶν, τήνδε τὴν χρυσοκέντητον Ἀρχιερατικὴν Στολὴν, ἣτις ἐκεντήθη διὰ χειρῶν εὐσεβῶν Μοναζουσῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Δεχθῆτε ταύτην, Ἀγιώτατε Ἀδελφέ, ὡς δῶρον εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ πρόσωπον Ὑμῶν καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως περιβαλλόμενος ταύτην, κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Μυστηρίου τῆς εὐσεβείας ἡμῶν, δέσθε καὶ προσεύχησθε ἐκ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Καθέδρας, ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἀδελφῶν καὶ τοῦ πιστοῦ Λαοῦ τῆς καθ' Ἑλλάδα Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἀμήν!

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας ἐπέδωκε στὸν Προκαθήμενο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Στὴν συνέχεια παρετέθη, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, ἐπίσημο γεῦμα στὰ Πατριαρχικὰ Δώματα τοῦ Κρεμλίνου πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου.

Ἀκολουθῶς ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Πατριάρχη κ.κ. Ἀλέξιο, ἐπεσκέφθη τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ὁρους τῆς Προσκυνήσεως (τοποθεσία Ποκλόναγια Γκαρά) καὶ τὸ Μνημεῖο πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγάλου Πατριωτικοῦ Πολέμου τῆς Μόσχας. Στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ὑπεδέχθη τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλο ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως τῆς Μόσχας κ. Yuri Luzhkov καὶ πλῆθος Λαοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ προσεφώνησε Αὐτὸν μετὰ βαθυτάτου

σεβασμοῦ καὶ πολλῆς ἀγάπης. Ὁ Μακαριώτατος στὴν ἀντιφώνησή Του εὐχαρίστησε γιὰ τὴν θερμὴ ὑποδοχὴ, ἀνεφέρθη στὴν κοινὴ πνευματικὴ παράδοση τοῦ Ρωσικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὴν οὐσιαστικὴ συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀπένεμε τὸν ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸ Λάβαρο τοῦ Δήμου Μόσχας, πού ἔφερε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, Προστάτου τῆς πόλεως τῆς Μόσχας, καὶ προσέφερε στὸν Δήμαρχο τὴν βυζαντινὴ εἰκόνα τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀποστόλου Παύλου. Ὅπως χαρακτηριστικὰ μετέδωσε τὸ εἰδησεογραφικὸ Πρακτορεῖο ITAR-TASS ὁ Μακαριώτατος, διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ἀπότισε φόρο τιμῆς στοὺς χιλιάδες πεσόντες Μοσχοβίτες καὶ στοὺς Ρώσους στρατιῶτες πού ἔπασαν στὰ πεδία τῶν μαχῶν κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμο.

Ἀκολούθησε δεῖπνο στὴν Ἑλληνικὴ Πρεσβεία τῆς Μόσχας πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου τὸ ὁποῖο παρετέθη ὑπὸ τοῦ Ἑξοχ. Πρέσβους τῆς Ἑλλάδος κ. Δημ. Κυπραίου. Ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐχαράκτηρισε σημαντικὴ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου στὴν Ρωσία ὡς καὶ τὸ γεγονὸς τῆς προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα στὴν Ἑλλάδα. Ὁ Μακαριώτατος εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν ἐπιδειχθεῖσα τιμὴ καὶ ὠμίλησε περὶ τοῦ σημαντικοῦ ρόλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ σύγχρονο γένεσθαι.

ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρωτὶ ὁ Μακαριώτατος κ.κ. Χριστόδουλος ἐπεσκέφθη τὸ Τμῆμα Ἑξωτερικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, στὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Δανιήλ. Τὸν ὑπεδέχθη ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Σεβ. Μητροπολίτης Σμιόλενσκ καὶ Καλινινγκράντ κ. Κυρίλλος μὲ τοὺς συνεργάτες του. Στὴν συνάντησιν ἐτονίσθη τόσο ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Χριστοδούλου ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. κ. Κυρίλλου τὸ γεγονὸς τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀρρήκτων δεσμῶν τῶν δύο λαῶν.

Στὴν συνέχεια ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος ἐπεσκέφθη τὸν Ἑξοχ. Πρόεδρο τῆς Δούμας, τοῦ Ρωσικοῦ Κοινοβουλίου, κ. Gennady Selezney. Κατὰ τὴν προσφώνησή του ὁ Πρόεδρος τῆς Δού-

μας καλωσόρισε με πολλή χαρά τὸν Μακαριώτατο, ἐτόνισε τὴν σημασία τῆς εἰρηνικῆς ἐπισκέψεώς Του στὴν Ρωσία καὶ ὠμίλησε γιὰ τὶς καλὲς σχέσεις τῶν δύο Λαῶν, τὴν ἄριστη συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Δούμας στὴν Ρωσία, τὴν συμπαράσταση τῆς Ρωσικῆς Πολιτείας πρὸς τὴν Ἐκκλησία καὶ τὰ εὐεργετικά μέτρα ὑπὲρ αὐτῆς ὡς καὶ γιὰ τὴν στάση αὐτῆς ἔναντι τῶν σεκτῶν, τὴν ἐνίσχυση καὶ τὴν δραστηριοποίηση τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν στὸν κόσμον καὶ στὴν Εὐρώπη.

Ἀπαντώντας ὁ Μακ. κ.κ. Χριστόδουλος εἶπε:

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἐμπλεοὶ χαρᾶς ἐπισκεπτόμεθα σήμερον τὸν ἱστορικὸν τοῦτον χώρον, ἔνθα μετὰ τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν εἰς τὴν ὁμόδοξον χώραν τῆς Ρωσίας, ἔχομεν τὴν μοναδικὴν εὐκαιρίαν τῆς συναντήσεως μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐκλεκτῶν, δηλονότι τοῦ φιλτάτου ρωσικοῦ λαοῦ, τῶν ἐπιτελούντων σήμερον σημαντικώτατον ἔργον πρὸς ἀνακούφισιν, πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Συγχαίρομεν ὑμᾶς, Ἐξοχώτατε, διὰ τὴν συμπαράστασιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ εὐεργετικά μέτρα ὑπὲρ αὐτῆς, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν Χώραν ὑμῶν ὑφίσταται τὸ σύστημα χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Κράτους, ὡς καὶ διὰ τὴν στάσιν ὑμῶν ἔναντι τῶν σεκτῶν. Οἱ νόμοι ἔχουν νόημα, ὅταν διαφυλάσσουν τὸ συμφέρον τῶν λαῶν. Αἱ σέκεται δροῦν ὑποκριτικῶς καὶ δολίως καὶ χρησιμοποιοῦν θρησκευτικὸν προσωπεῖον, με σκοπὸν νὰ ἀναιρέσουν τὸ πρόσωπον καὶ νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν ἄνθρωπον. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ σύγχρονα κράτη, πλὴν τῶν Η.Π.Α., ἀποκόπτουν διὰ νομοθετικῶν ρυθμίσεων τὴν δράσιν τῶν σεκτῶν. Αὐτὴν τὴν τακτικὴν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις, τῆς ὁποίας τὸ Κοινοβούλιον ἔχει καταδικάσει διὰ σχετικῶν ἀποφάσεων τὴν δράσιν τῶν σεκτῶν, λόγῳ τῆς ἀπανθρώπου δραστηριότητός των.

Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐλεύσεως ἡμῶν ἐνταῦθα κατέχουσιν ἡμᾶς ἔντονα συναισθήματα συγκινήσεως, καθὼς παρελαύνουν εἰς τὴν σκέψιν ἡμῶν μορφαὶ καὶ γεγονότα ἐκ τῶν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας σφυρηλατηθέντων στενῶν ἱστορικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν δεσμῶν τῶν δύο χωρῶν ἡμῶν.

Εὐγνωμόνως ἀναμνησκόμεθα τῆς συμπαράστασεως τῆς φίλης Ρωσίας, ὅτε διετελέσαμεν ὑπὸ τὸν σκληρὸν ζυγὸν τοῦ Ὁθωμανοῦ κατακτητοῦ καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν προσέβλεπε πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους ἀδελφούς τῆς ἰσχυρᾶς Ἀγίας Ρωσίας.

Μεγάλαι μορφαὶ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης καὶ ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, δεσπόσασαι κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν καὶ τὴν μετέπειτα περίοδον, ἐν Ρωσίᾳ ἠνδρώθησαν καὶ διεμορφώθησαν, εἶτα δὲ διεδραμάτισαν σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ὠδήγησαν εἰς τὴν παγίωσιν τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε' τὸ ἱερὸν σκήνωμα ἐφιλοξενήθη πρὶν περὶ εἰς ἡμᾶς καὶ ἐναποτεθῆ εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ὁδησοῦ, ἀνηκούσης τότε εἰς τὴν Ρωσίαν. Τὸ τίμιον λείψανον αὐτοῦ, ἀνακηρυχθέντος Ἀγίου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀποτελεῖ πηγὴν ἀγιασμοῦ καὶ εὐλογίας τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ἡμῶν.

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

Ἐχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις, τῆς ὁποίας ἡ πατρίς ἡμῶν ἀποτελεῖ ἀπὸ ἐτῶν τακτικὸν μέλος καὶ δύναται ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως, ἵνα ἀναλάβῃ πρωτοβουλίας καὶ ἵνα συντελέσῃ εἰς αὐτό, πρέπει νὰ διευρυνθῇ καὶ νὰ περιλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς τόσον τὴν Ρωσίαν ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ κράτη τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Πρόσθετος λόγος τυγχάνει δι' ἡμᾶς ἡ κοινὴ πίστις ἡμῶν, ἡ Ἀγία Ὁρθοδοξία. Οὕτω πιστεύομεν καὶ ἀναμένομεν ὅτι θὰ διευρυνθῇ καὶ ἰσχυροποιηθῇ ἡ παρουσία τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὴν Ἡνωμένην Εὐρώπην καὶ ὅτι θὰ εἶναι εὐχερεστέρα ἢ ἀντιμετώπισις ὅλων τῶν προβλημάτων, ἅτινα ὑφίσταται ἢ ἀναφύονται ἐκ τῆς δράσεως τῶν παραθρησκευτικῶν, τῆς παρουσίας τῆς Οὐνίας, τῆς ἐπιδρομῆς τῆς λεγομένης Παγκοσμιοποιήσεως καὶ γενικῶς τοῦ ἀσκουμένου εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδοξίας προσηλυτισμοῦ τῆς Δύσεως. Ἡ Ἐκκλησία δὲ θὰ ἐνισχύσῃ, χωρὶς καμμίαν διάθεσιν κηδεμονίας, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς δραστηριοποιήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν καὶ τῆς μαρτυρίας αὐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας χάριτι Θεοῦ κατέστημεν Προκαθήμενος, ἀποβλέπει εἰς

τὴν στενὴν συνεργασίαν μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν ἑλληνο-ρωσικῶν σχέσεων δι' ἐκατέρωθεν ἀνταλλαγῶν καὶ χορηγήσεων ὑποτροφιῶν, φιλοξενίας εἰς τὰς Ἱερὰς Μονὰς καὶ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα κατασκηνώσεις καὶ ἐν γένει τὴν ἀνάληψιν πρωτοβουλιῶν αἱ ὁποῖαι θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν βαθυτέραν σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν λαῶν ἡμῶν.

Παρακαλοῦμεν, Κύριε Πρόεδρε, δεχθῆτε τὸ παρὸν δῶρον, αὐτὴν τὴν βυζαντινὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεως ἡμῶν, διὰ νὰ σᾶς ἐνθυμίζῃ τὰ αἰσθήματα ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἅπαντα τὰ ἀξιότιμα μέλη τῆς Ρωσικῆς Δούμας, σὺν τῇ διαπύρῳ εὐχῇ, ὅπως ὁ Ἅγιος Τριαδικὸς Θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπεργίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἐνισχύῃ καὶ κρατύνῃ ὑμᾶς εἰς τὸ πολυεύθυνον ἔργον ὑμῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δούμας προσέφερε στὸν Μακαριώτατο ἐγκώλιον.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Πατριαρχικὸ Ναὸ καὶ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ντανσκόϊ πού ἰδρύθηκε τὸ 1593 ἀπὸ τὸν Μπόρις Γκουντούνοφ, πρὸς τιμὴν τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου τοῦ Ντόν, πού ἔσωσε δυὸ φορὲς τὴν Μόσχα ἀπὸ τοὺς Μογγόλους, καὶ προσκύνῃσε τὰ ἱερὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Τύχωνος, Πατριάρχου Μόσχας. Ἀπὸ τὴν Μονή, ἐπὶ σοβιετικοῦ καθεστῶτος, εἶχαν ἐκδιωχθεῖ οἱ Μοναχοὶ καὶ μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπεδόθη στὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ πρόγραμμα συνεχίσθηκε μὲ ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου στὴν Ἐδρα Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Μόσχας, πού ἔχει τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος Λομονόσωφ, ὅπου ἔγινε ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ἀπὸ τῆς πρυτανικῆς ἀρχῆς στὸ κατάμεστο ἀπὸ φοιτητὲς ἀμφιθέατρο. Προσφωνώντας τὸν Μακαριώτατο ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Καθηγητὴς κ. Victor Sadovnitshi ἀνέφερε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἀκόλουθα:

Μακαριώτατε,

Σήμερα εἶναι πολὺ σημαντικὴ ἡμέρα γιὰ τὸ Πανεπιστήμιό μας καὶ αὐτὸ ὀφείλεται στὴν παρουσία Σας, στὴν παρουσία μᾶς λαμπρᾶς προσσωπικότητος πού τόσα ἔχει προσφέρει γιὰ τὴν συνέχεια τῶν καλῶν σχέσεων Ρωσίας καὶ Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ

στὰ γράμματα. Ἡ παρουσία Σας εἶναι, ἐπίσης, σπουδαία, γιὰ ὅλους ἐμᾶς ἐδῶ πού προσπαθοῦμε νὰ γαλουχήσουμε τοὺς φοιτητὲς μας μὲ τὰ νάματα τῆς πίστεως καὶ νὰ τοὺς διδάξουμε τὴν βυζαντινὴ ἱστορία καὶ τὴν βυζαντινὴ καὶ νεοελληνικὴ φιλολογία. Ἐπιθυμοῦμε ἐξ ὀνόματος τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων νὰ Σᾶς κάνουμε ἕνα δῶρο, καὶ τί ἄλλο μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὸ παρὰ τὸ Πανεπιστήμιό μας τὸ ὁποῖο ζωγραφίζεται σὲ αὐτὸ τὸ κυτίο. Παρακαλοῦμε νὰ τὸ δεχθῆτε καὶ ἐπειδὴ εἴσθε θανμάσιος ρήτωρ νὰ μᾶς ἀπευθύνετε τὸν λόγο τῆς καρδιάς Σας. Καὶ πάλι Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν παρουσία Σας ἐδῶ καὶ τὸν χρόνον πού διαθέσατε.

Ὁ Μακαριώτατος, μέσα σὲ κλίμα συγκίνησης καὶ χαρᾶς, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἐλλογμώτατε κύριε Πρύτανη,
Ἐλλογμώτατοι κύριοι Καθηγηταί,
Ἀγαπητά μου παιδιά,

Σᾶς εὐχαριστῶ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀγάπη, τὴν θεομὴ ὑποδοχὴ πού ἐπιφυλάξατε στὴν Μετροιότητά μου καὶ στὰ μέλη τῆς Συνδοείας μου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐπικοινωνίας αὐτῆς πού τὴν θεωρῶ μοναδική. Εἶναι δύσκολη ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία, λόγῳ γλώσσης, ἀλλὰ ἡ γλώσσα τῆς καρδιάς ξεπερνᾷ τὰ ἐμπόδια καὶ μᾶς χαρίζει τὴν δυνατότητα καὶ τὴν εὐλογία νὰ ἐπικοινωνοῦμε. Κάθε φορὰ πού ἔχω τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνῶ μὲ νέους ἀνθρώπους αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω νὰ πάρω κάτι ἀπὸ αὐτοὺς καὶ κάτι νὰ ἀντιπροσφέρω. Ἔτσι ξεκινῶ κατ' ἀρχὴν ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον πού ἔχετε γιὰ νὰ προσεγγίσετε τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα καὶ τῆς βυζαντινῆς-νεοελληνικῆς σπουδῆς. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι διαβάζοντας τὰ βιβλία σας θὰ θέλατε νὰ μάθετε πῶς εἴμαστε οἱ Ἕλληνες. Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἀλλὰ δὲν ὁμιλοῦμε τώρα πιά τὴν ἀρχαία ἀλλὰ τὴν νεοελληνικὴ γλώσσα, πού εἶναι ἡ φυσικὴ ἐξέλιξις αὐτῆς.

Ἡ γλώσσα εἶναι ἕνα φυσικὸ ὄργανο. Μοιάζει μὲ ἕνα ποτάμι πού τρέχει συνεχῶς καὶ ἔχει στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὀμήρου τὰ ὁποῖα ἐπιβιώνουν μέχρι σήμερα. Κάθε λαὸς θεωρεῖ ὅτι ἡ γλώσσα εἶναι ἡ ἑκφραση τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ὑπάρξεως του καὶ ἐπίσης ἕνα συστατικὸ στοιχεῖο τῆς ἐθνικῆς του ταυτότητος. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ σᾶς, τοὺς Ρώσους. Ἐμεῖς χαιρόμεθα, διότι σπουδάζετε

στο τμήμα τῶν βυζαντινῶν καὶ νεοελληνικῶν σπουδῶν καὶ μανθάνετε τὴν γλώσσα μας. Καὶ καν -
χόμεθα ἐν Κυρίῳ, διότι οἱ ἐκ Θεσσαλονίκης Ἅγιοι
Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ἔκαναν δύο σπουδαῖες
ἐνέργειες καὶ πράξεις. Ἡ μία ἦταν νὰ μεταδώσουν
τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἄλλη νὰ ἐκπολιτίσουν
αὐτὸν τὸν λαό. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἅγιοι αὐτοὶ εἶχαν
μελετήσει τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ ἦσαν κήρυ -
κες τοῦ Ἀναστάσιου Χριστοῦ, εἶχαν μάθει νὰ σέ -
βονται τὴν ιδιοπροσωπεία τῶν ἄλλων λαῶν καὶ
ἀξιοποίησαν κατὰ τὸ ἱεραποστολικό τους ἔργο τὰ
στοιχεῖα τῆς παιδείας τους μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς
ιδιᾶς σας παραδόσεως. Δὲν ἔκαναν αὐτὸ ποὺ ἔπε -
χείρησαν ἄλλοι ἱεραπόστολοι, ποὺ θέλησαν δηλαδὴ
νὰ καθυποτάξουν τοὺς ἄλλους λαούς. Αὐτὸ ὅμως
δεικνύει τὸ ἥθος τοῦ ὀρθοδόξου ἀνθρώπου καὶ
τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, ποὺ σέβονται τὸ πρόσωπο
τοῦ ἄλλου καὶ δὲν ἐπεχείρησαν μὲ βίαιους καὶ ἐπι -
θετικούς τρόπους νὰ καθυποτάξουν τὰ ἔθνη.

Μὲ χαρὰ βλέπουμε τὸν Ρωσικὸ λαὸ νὰ ἔχει προ -
οδὴν ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναγνωρίζει ὅτι ἀπὸ τοὺς Ἑλ -
ληνες ἔλαβε τὴν πίστη του καὶ τοὺς χαρακτήρες
τοῦ ἀλφαβήτου, καὶ αὐτὸ μᾶς δίδει τὴν αἴσθησι -
μᾶς συγγένειας πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς.
Ἀπὸ πλευρᾶς πνευματικῆς εἴμεθα ὀρθόδοξοι λαοί,
ἐνῶ ἀπὸ πολιτιστικῆς ἐπόψεως εἴμεθα λαοὶ τῶν
ὁποίων οἱ ρίζες ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα.
Ἄλλωστε μὴ ξεχνᾶτε ὅτι μέσα στὴν ἑλληνικὴ φιλο -
λογία εὐρίσκονται ὅλοι οἱ σύγχρονοι ἐπιστημονικοὶ
ὅροι.

Σᾶς συγκαίρω, γιατί σπονδάξετε στὸ Τμήμα
αὐτό. Ἀπὸ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα θὰ διδαχθῆτε τὸ
σέβας πρὸς τὸν Θεό, τὴν πίστη στὴν ἀξία τοῦ
ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ στὶς ἀξίες τῆς κοινω -
νικῆς ζωῆς. Καὶ ὅταν ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ φιλοσοφία
συνάντησε τὸν Χριστιανισμό, κατὰ τὸν 4ο αἰῶνα,
ἀπὸ τὴν συνάντησι αὐτὴ ξεπήγαγε ἡ σύνθεσις Ἑλ -
ληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ, καρπὸς τῆς ὁποίας
ὑπῆρξε ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία, μέσα ἀπὸ τὴν
ὁποία ἀνεδείχθησαν τὰ μεγάλα πνεύματα ποὺ ἐκή -
ρυξαν καὶ ἐδῶ τὴν χριστιανικὴ πίστη. Εἴμεθα, λοι -
πὸν, συγγενεῖς πνευματικά. Ἔχουμε τοὺς ἴδιους
Πατέρες, τὸν ἴδιο πολιτισμό. Ἐδῶ, στὴν Χώρα σας,
πολλοὶ Ἕλληνες συνέβαλαν καὶ προσέφεραν καὶ
διεκρίθησαν σὲ πολλοὺς τομεῖς. Πολλοὶ ἔζησαν
ἐδῶ καὶ σήμερα ποὺ ἐπισκεφθήκαμε τὸ Μοναστήρι
τοῦ Ντανσκόϊ εἶδαμε τοὺς τάφους ἐπιφανῶν Ἑλλή -

νων ποὺ ἔζησαν ἐδῶ καὶ μεγαλουργήσαν. Πρέπει
νὰ καλλιεργήσουμε καὶ νὰ ἀυξήσουμε αὐτὴ τὴν
πνευματικὴ σχέση. Σᾶς καλῶ νὰ ἔλθετε στὴν Ἑλλά -
δα, γὰ νὰ πραγματοποιήσετε ἐκεῖ τίς μεταπτυχια -
κές σας σπουδές καὶ νὰ γνωρίσετε τὸν λαὸ μας.
Αὐτὸ εἶναι ποὺ ἐπιθυμοῦμε καὶ ἐπιδιώκουμε. Καὶ
πάλι σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς εὐλογῶ καὶ εὐχομαι καλὴ
ἐπιτυχία στὶς σπουδές σας.

Ὁ ἐκπρόσωπος τῶν φοιτητῶν προσέφερε στὸν
Μακαριώτατο ἓνα πῖνακα τοῦ Πανεπιστημιακοῦ
Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τατιάνας, προστάτιδος τῶν φοι -
τητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Μόσχας, καὶ ὁ Καθη -
γητὴς τοῦ Τμήματος κ. Δημήτριος Παλαμᾶς μία
εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Ἰγκώρ. Ὁ Μακαριώτα -
τος ἀντιπροσέφερε ἀσημένιο δίσκο καὶ μία σειρὰ
ἀπὸ τὴν «Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων Πατέρων» γιὰ
τὴν Βιβλιοθήκη τοῦ Τμήματος. Ἀκολούθησε μου -
σικὸ πρόγραμμα μὲ ἑλληνικὰ παραδοσιακὰ τρα -
γούδια ἀπὸ τὴν Χορωδία τοῦ Τμήματος.

Τὸ βράδυ ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Δημή -
τριος Κυπραῖος παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Μακα -
ριώτατου δεξίωση στὴν Πρεσβεία, στὴν ὁποία πα -
ρέστησαν ὁ Ἀγιώτατος Πατριάρχης Μόσχας κ.κ.
Ἀλέξιος, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλη -
σίας τῆς Ρωσίας, πολλοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοί,
ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν
Ἀρχῶν, Πρέσβεις καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Διπλωματι -
κοῦ Σώματος.

ΤΡΙΤΗ 8 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρωὶ ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῶν μελῶν τῆς
Συνοδείας Αὐτοῦ ἐπεσκέφθη τὴν Λαύρα τῆς Ἁγίας
Τριάδος τοῦ Ζαργκόσκ, τὴν Θεολογικὴ Ἀκαδημία
καὶ τὸ Σεμινάριο τῆς Μόσχας. Τὸ Καθολικὸ τῆς
Μονῆς οἰκοδομήθηκε τὸ 1422 ἐπάνω στὸν τάφο
τοῦ Ἁγίου Σεργίου τοῦ Ραντονέζ καὶ ἡ πρώτη
ἁγιογράφηση τοῦ Ναοῦ ἔγινε ἀπὸ τοὺς φημισμέ -
νους ἁγιογράφους Ἀντρέϊ Ρουμπλιώφ καὶ Δανιὴλ
Τσέρνι.

Ὁ Μακαριώτατος ἔγινε δεκτὸς μὲ ἐνθουσιασμό
ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Μονῆς Πανοσιολ. Ἀρ -
χιμ. κ. Θεογνώστου καὶ τοῦ Πρωτάνεως τῆς Ἀκα -
δημίας Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Βερέας κ.
Εὐγενίου, τῶν μοναχῶν, τῶν φοιτητῶν καὶ πλῆθος
Λαοῦ. Ὁ Μακαριώτατος προσκύνησε τὰ ἱερὰ λεί -

Ἡ Ὑποδοχὴ εἰς τὸν Ἀερολιμένα Σερεμέτιεβο. (Φωτογραφίες Χρ. Μπόνη)

Ἀπὸ τὸ Συλλείτουργον εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Κρεμλῖνον.

ψανα τοῦ Ἁγίου Σεργίου καὶ ἀπηύθυνε λόγο πα-
τρικὸ πρὸς τοὺς Πατέρες καὶ Μοναχοὺς περὶ τοῦ
Μοναχισμοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν Μοναχῶν ἐν
τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν
Ὁσίων Σεργίου τοῦ Ράντονεζ καὶ Μαξίμου τοῦ
Γραικοῦ, εἰπὼν:

*Πανοσιολογιώτατε Καθηγούμενε τῆς Ἱστορικῆς
καὶ Περιπύστου Ἱερᾶς Λαύρας τῆς Ἁγίας Τριά-
δος κ. Θεόγνωστε,*

Ὁσιώτατοι Πατέρες καὶ ἀδελφοί,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἐν συγκινήσει βαθείᾳ ἐπισκεπτόμεθα σήμερον
τὴν Ἱερὰν Λαύραν τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ προσκυ-
νοῦμεν τὰ τεθησανρισμένα καὶ πάντῃ Ἁγία Λεί-
ψανα αὐτῆς, ἐξαιρέτως δὲ τὸ ἀδιάφθορον καὶ ὁλό-
σωμον σκήνωμα τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς
ἡμῶν Σεργίου τοῦ Ράντονεζ, ἰδρυτοῦ καὶ ἐφόρου
ταύτης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ὁσί-
ου Νίκωνος καὶ τοῦ μεγάλου καὶ φλογεροῦ Ὁσίου
Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, δι' ᾧ σεμνύνεται ἡ τε Ἐκ-
κλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ἀγιώννυμον Ὅρος.
Ὅρος ἀγιώννυμον καὶ ἡ Λαύρα αὕτη, ἥτις τυγχάνει
σέμνωμα τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας καὶ προπύργιον
ἀσκητικῶν ἀγώνων καὶ παλαισμάτων τῶν ἐπὶ
σειρὰν ὅλην αἰώνων ἀσκησαμένων ἐνταῦθα Ὁσίων
Πατέρων καὶ ἀδελφῶν.

Ὁμολογοῦμεν τὸν θαυμασμὸν πάντων ἡμῶν
διὰ τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν ἣν ἔγραψε καὶ τὰ νῦν
γράφει ἡ ὕμετέρα ἀδελφότης ὑπὸ τὴν πεπνυμένην
ἡγεσίαν τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ
Πάσης Ῥωσίας κ. Ἀλεξίου τοῦ καὶ προσφυνῶς ἐπο-
νομαζομένου Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἱερᾶς ταύτης
Λαύρας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ὁσιωτάτου Καθηγουμένου
αὐτῆς κ. Θεογνώστου.

Ὁ Ὁσιος Σέργιος, κορυφαῖος ἀσκητὴς καὶ
πνευματοφόρος, θεοφόρος Ἅγιος τῆς Ῥωσικῆς
εὐσεβείας, εὐγλώττως ὁμιλεῖ σήμερον ἐντὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν καὶ ὁ Ὁσιος Μάξιμος ὁ Γραικός, ὁ
Ἕλλην, ὑπερκοσμίως διδάσκει τοὺς συμπατριώτας
αὐτοῦ, ἐπισκεψαμένους τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσε-
ως αὐτοῦ, πόσα δύναται ἡ πίστις, οἱ ὅσιακοὶ
ἀγῶνες, ἡ ἀσκησις τῆς προσευχῆς καὶ ἡ παρηγορία
τοῦ λόγου, ἀκόμη καὶ εἰς χρόνους ζοφεροῦς
ἀπηνῶν διωγμῶν. Τό ἔργον τοῦ Ἁγίου Μαξίμου,
παρὰ τὸν διωγμὸν καὶ τὴν ἄδικον καταδίκην
αὐτοῦ, ἐπέζησε καὶ ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῶν ἀπο-

φάσεων τῆς συγκληθείσης ἐν ἔτει 1551 Συνόδου
τῶν Ἑκατὸν Κεφαλαίων, δικαιωθέντος οὕτω τοῦ
ἔργου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν εἰς τὴν λει-
τουργικὴν ἀναγέννησιν, ἰδίᾳ διὰ τῆς διορθώσεως
τῶν λειτουργικῶν βιβλίων, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θεο-
λογικοῦ λόγου, τὴν προώθησιν θεμάτων τοῦ Κλή-
ρου καὶ τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ τὴν προστασίαν τῆς
Ἐκκλησίας ἀπὸ αὐθαιρέτους ἐπεμβάσεις τῆς ἐκά-
στοτε ἐξουσίας.

Οὕτω τὸ ἔργον αὐτοῦ, τὸ ἔργον ἐνὸς Ἁγίου Μο-
ναχοῦ, δημιουργεῖ καὶ φέρει κρίσιν ἐντὸς τοῦ κό-
σμου καὶ τῆς κοινωνίας, διὰ τοὺς ἀπαράδεκτους
τρόπους συμπεριφορᾶς καὶ ἡθους, διὰ τοὺς τρό-
πους ζωῆς οἱ ὅποιοι ἀλλοτριῶνουν τὴν ζωὴν καὶ
τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Παραλλήλως μὲ αὐτὴν
τὴν κρίσιν ὁ ὀρθόδοξος Μοναχισμὸς εἶναι μία ἀμεί-
λικτος κρίσις καὶ διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα,
διὰ τοὺς τυχόν συμβιβασμοὺς μὲ τὰς κοσμικὰς δι-
νάμεις τοῦ αἰῶνος τούτου, διὰ τὴν ἐκκοσμίκευσιν, ἢ
ὁποία καλλιεργεῖται εἰς ὅλας τὰς μορφὰς τῆς πνευ-
ματικῆς ζωῆς.

Ἡ ἱστορία τοῦ Μοναχισμοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
εἶναι ἱστορία δόξης καὶ Θεολογίας. Εἰς τὰς Ἱερὰς
Μονὰς δοξάζεται ὁ Θεός, ἐξουθενοῦται ὁ διάβο-
λος, καλλιεργεῖται ἡ ἀκρίβεια τοῦ Εὐαγγελικοῦ
Νόμου, ἡ διδασκαλία τῶν Πατέρων καὶ ἐν γένει οἱ
μοναχοὶ καθίστανται φῶς πᾶσι τοῖς κοσμικοῖς, φῶς
Χριστοῦ, ὅπερ φαίνει πᾶσι.

Τὰ Μοναστήρια εἶναι τὰ νεῦρα τῆς Ὀρθοδο-
ξίας. Ἄνευ τῶν Μοναστηρίων δὲν νοεῖται ζῶσα
ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, καθ' ὅσον οἱ μοναχοί, ἀνὰ
τοὺς αἰῶνας, ἀποτελοῦσι διὰ τῆς ἰσαγγέλου αὐτῶν
πολιτείας, τῆς ἀπεριέργου ὑπακοῆς καὶ πολλῆς
προθυμίας αὐτῶν, τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος καὶ τῆς
ροῆς τῶν δακρύων, ἔμπνυχα θυσιαστήρια λογικῆς
λατρείας καὶ εὐαρέστου προσφορᾶς καὶ θυσίας τῷ
Ἁγίῳ Θεῷ.

Ὁ χαρακτηρισθὲς ὡς χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἐκκλη-
σίας, ὁ τέταρτος αἰὼν τῆς πολλῆς Θεολογίας καὶ
θαυμαστῆς Πατερικῆς Παραδόσεως, στυλοβάτας
ἔχει τοὺς μοναχοὺς, τὸ μοναχικὸν ἰδεῶδες, τὴν ὁλο-
σχερῇ προσφορὰν, τὸν ὑπερβάλλοντα ζῆλον καὶ
τὴν θυσιαστικὴν ἀφιέρωσιν καὶ ἀγάπην τῶν ἀπαρ-
νησαμένων τὸ δέλεαρ τοῦ κόσμου τούτου «σὺν τοῖς
παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ» καὶ μεταλλα-
ξαμένων τὸ κατὰ φύσιν ζῆν εἰς τὸ κατὰ Θεὸν ζῆν
τῶν μοναχῶν, τῆς ἀγγελικῆς ζωῆς καὶ ἐναρέτου

πολιτείας τῶν αἰεὶ καὶ ἀδιαλείπτως προσευχομένων.

Διὰ τὸν μοναχὸν δὲν ὑπάρχει ἀναζήτησις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχει μόνον βίωσις καὶ ἐμπειρία αὐτῆς τῆς Βασιλείας. Δὲν ὑπάρχει ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία «τοῦ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι».

Ὁ μοναχὸς δὲν ζῇ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου, δὲν ἐργάζεται, οὔτε ἀκόμη προσεύχεται διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἐπικράτησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Παναγίου Θελήματος Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ θεωρεῖ, οὐχὶ ὑπὸ ὑποκριτικὰ κίβδηλα σχήματα ταπεινοσχημίας, ἔσχατον πάντων τὸν ἑαυτὸν του καὶ δύναται ὁμοῦ μετὰ τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου νὰ ὁμολογῇ: «οὐκέτι ἐγὼ ζῶ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός».

Ὑπὸ τὸ πρῶτον τῶν ὡς ἄνω λεχθέντων ἀντιλαμβάνεσθε τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν ἡμῶν προσωπικῶς καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἀγίων ἀδελφῶν καὶ λοιπῶν συλλειτουργῶν, διὰ τὸ γεγονὸς τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεως ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων ὑμετέρων ἀδελφῶν, ἐν μέσῳ ὑμῶν.

Πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Εὐχηθῆτε τὰ μηνύματα αὐτά, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοὸς ἀπάντων ἡμῶν, ἵνα ἐξέλθωμεν ἐκ τῆς ἀναγεννητικῆς κολυμβήθρας τοῦ ἡμετέρου Προσκυνήματος εἰς τὴν ἀγίαν ταύτην γῆν καὶ δὴ εἰς τὴν Μονὴν καὶ Λαύραν ταύτην τῆς Ἀγίας Τριάδος πεφωτισμένοι, ἡγιασμένοι, πεπαρησιασμένοι καὶ νικηφόροι εἰς τὸν στίβον τῆς πίστεως.

Ἡ πατρικὴ δὲ ἡμετέρα εὐχή καὶ εὐλογία πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ πολλοὺς μοναχοὺς τῆς Ἀγίας ταύτης Συνοδείας, προεσβεῖαις τοῦ Ἀγίου Σεργίου καὶ πάντων τῶν Ἀγίων καὶ Ὁσίων Πατέρων αὐτῆς, ἐξαιρέτως δὲ τῆς Πανάγνου καὶ Παναγίας Ἀειπαρθένου Μητρὸς τοῦ Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ ἡμῶν, εἶναι, οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ ἀπωλεσθῇ, ἀλλ' οἱ πάντες νὰ τύχωσι τοῦ γλυκυτάτου Παραδείσου, τοῦ ἀνεσπέρου Πάσχα, στοιχοῦντες τοῖς ἔχνεσι τῶν μνημοθυθέντων παλαιῶν καὶ νεωτέρων Ἀγίων συνασκητῶν καὶ ἀνεπαισχύντων μοναχῶν τῆς ἱστορικῆς καὶ πνευματοφόρου Λαύρας αὐτῶν.

Ἄλλωστε ἡ ἀφιέρωσις ἐνὸς μοναχοῦ εἰς τὸν Θεὸν σκοπὸν ἔχει τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, τὴν ἀνάπανσιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τὴν διαρκῆ συνομιλίαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Παρακλήτου.

Τὴν κοινωνίαν ταύτην τῶν ἱσαγγέλων μοναχῶν μετὰ τῆς Παναγίας Τριάδος, εἶδομεν καὶ ἐγνωμεν εἰς τὰ πρόσωπα ὑμῶν καὶ ἠὐχήθημεν τὸν πολλὰ - πλασιασμόν τῆς χάριτος καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν καὶ διεπιστώσαμεν τὴν μεγάλην ἀλήθειαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε γηράσκει, οὐδέποτε ἡττᾶται, οὐδέποτε φοβεῖται, ἔχουσα τοὺς ἁγίους Αὐτῆς, δηλαδή τοὺς ἐναρέτους μοναχοὺς Αὐτῆς.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος εὐχόμεθα, ἵνα ἐπισκιάξῃ καὶ ἀγιάξῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. Ἀμήν.

Στὴν συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ὠμίλησε πρὸς τοὺς φοιτητὲς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Σεμναρίου περὶ τῆς ἱερατικῆς κλίσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱερέως στὸν σύγχρονο κόσμο καὶ προσέφερε ὡς εὐλογία βιβλία πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τῆς Σχολῆς. Ἀκολούθησε ἐπίσκεψη στὸ Σόφρινο, τὸ Κέντρο Καλλιτεχνικῆς Παραγωγῆς τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ξενάγησι τοὺς ἐργασιακοὺς χώρους.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη μετὰ τοῦ Πατριάρχου κ.κ. Ἀλεξίου τὸν Ἐξοχ. Πρόεδρο τῆς Ρωσίας κ. Vladimir Putin στὸ Κρεμλίνο. Ὁ Πρόεδρος καλωσόρισε τὸν Μακαριώτατο, ἐτόνισε τὴν σημασία τῶν καλῶν σχέσεων ἀνάμεσα στὴ Ρωσία καὶ στὴν Ἑλλάδα, τοὺς ἱστορικοὺς καὶ πνευματικούς δεσμοὺς καὶ τὴν συνεργασία καὶ τῶν δύο Χωρῶν σὲ πολιτιστικούς καὶ οἰκονομικούς τομεῖς.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χριστόδουλος στὴν ἀντιφώνησή του ἀνέφερε τὰ ἑξῆς:

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς συναντώμεθα σήμερον μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, τὸν πρῶτον Πολίτην τῆς Ὁμοδόξου χώρας τῆς Ρωσίας, μετὰ τῆς ὁποίας συνδέουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν στενότατοι δεσμοὶ ἱστορικοί, ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πνευματικοί. Χαιρόμεθα εἰσέτι διότι σήμερον εἰς τὴν πατρίδα ὑμῶν πνέει ὁ δημιουργικὸς ἄνεμος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἡ Ἀγιωτάτη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἥτις ἐδοκιμάσθη δεινῶς ὑπὸ τῆς ἀθεΐας

κατὰ τὸ παρελθὸν δύναται σήμερον ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίστως, ἵνα διαδηλοῖ τὴν πίστιν Αὐτῆς καὶ νὰ ἐπιτελῇ τὸ σωτηριῶδες ἔργον Αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Ἰδρυτοῦ Αὐτῆς καὶ Σωτῆρος τοῦ Κόσμου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Παρὰ ταῦτα διαβλέπομεν ὅτι αἱ δυνάμεις τοῦ σκότους, αἱ ἀντιμαχόμεναι τὸ ἀγαθὸν καὶ πᾶσαν θετικὴν, εὐεργετικὴν καὶ δημιουργικὴν προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτυγχανομένης διὰ τοῦ θείου φωτισμοῦ καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ, καὶ σήμερον ἐπιβουλεύονται παγκοσμίως τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ, ἥτις τυγχάνει δῶρον τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν.

Σήμερον μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας καὶ φόβου πληροφοροῦμεθα καὶ διαισθανόμεθα τὰ ἀρνητικὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς ἅποτελέσματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παγκοσμιοποιήσεως καὶ τῆς λεγομένης Νέας Ἐποχῆς, αἱ ὁποῖαι δὲν περιορίζονται μόνον εἰς οἰκονομικὰ ἐπιδιώξεις, ἀλλὰ ὑπὸ μορφὴν ὁδοστρωτήρος ἰσοπεδώνουν πολιτισμοὺς καὶ κατὰ τόπους παραδόσεις, ἀποβλέπουσαι εἰς τὴν μαζικοποίησιν καὶ ἀφάνισιν κάθε ἰδιαιτερότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

Ὅτιδήποτε θεωρεῖται ἐμπόδιον γίνεται προσπάθεια νὰ ἐξαλειφθῇ. Χρησιμοποιοῦνται μέθοδοι ἀνορθόδοξοι. Ἡμεῖς ὁμως ἔχομεν σπονδαίαν, μοναδικὴν καὶ ἀνεπανάληπτον παρακαταθήκην τὴν ἁγίαν Ὁρθοδοξίαν ἡμῶν, τὴν Μητέρα πάντων ἡμῶν. Τὸν ἀδαπάνητον θησαυρὸν τῆς ἁγιοπατρικῆς ζωῆς, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς παραδόσεως, ἥτις ἀποτελεῖ ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς κατὰ Χριστὸν πορείας καὶ πνευματικότητος.

Μὲ ταύτην ἐβαδίσσαμεν ἐπιτυχῶς κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τοὺς πλέον δυσχεμεροὺς καιροὺς, μὲ αὐτὴν θὰ ἐπιβιώσωμεν, θὰ διατηρήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, θὰ περισώσωμεν τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Θὰ ἀντιμετωπίσωμεν τοὺς κινδύνους ἐκ τῆς δράσεως τῶν παραθρησκείων, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικὰ προβλήματα, ἅτινα ἀναφύονται συχνάκις κατὰ μίμησιν καὶ ἐπίδρασιν ἔξωθεν.

Εἰς τὸν Ὁρθόδοξον χῶρον, ἡ συναλληλία εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἐν Ἑλλάδι κατοχυρουμένη καὶ ἐν τῷ Συντάγματι, ἀποτελεῖ τὴν ἰδεώδη σύζευξιν μετὰ διακριτῶν ρόλων καὶ τὴν ἀπαραίτητον συνεργασίαν διὰ τὴν εὐημερίαν καὶ πρόοδον τοῦ λαοῦ.

Μᾶς ἱκανοποιεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἐξο-

χότης τιμᾷ καὶ σέβεται τὸ Ὁρθόδοξον Πατριαρχεῖον Μόσχας καὶ τὸν πεφιλημένον ἀδελφὸν ἡμῶν κύριον Ἀλέξιον καὶ διατηρεῖ ἐν συμπονοῖᾳ ἀρίστας σχέσεις. Ἀγωνιζόμεθα διὰ κοινὰ ἰδανικὰ καὶ κοινὰς ἀξίας καὶ ἐδῶ ἔγκειται τὸ σημεῖον τῆς ἐνότητος ἡμῶν.

Εἰς τὴν χώραν ἡμῶν μεθ' ἱκανοποιήσεως πολλῆς πληροφοροῦμεθα τὰ κατὰ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, τὰ ἔργα αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἀγαπητοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ, ὡς καὶ περὶ τῆς δημοτικότητος, ἥς ἀπολαμβάνετε.

Γνωρίζομεν, ὅτι τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνελάβετε, τὴν διακυβέρνησιν δηλονότι τῆς μεγαλυτέρας εἰς ἔκτασιν καὶ πληθυσμὸν χώρας τῆς Εὐρώπης, μάλιστα δὲ μετὰ τὰς ριζικὰς καὶ θεμελιώδεις ἀλλαγὰς τοῦ πολιτεύματος κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, τυγχάνει βαρὺ καὶ δύσκολον, καθότι καλεῖσθε ἵνα ἀντιμετωπίσητε μεγάλας καὶ ἐνίοτε ἀνυπερβλήτους δυσχερείας καὶ ἵνα ὑπηρετήσετε τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀδελφοῦ ρωσικοῦ λαοῦ διὰ τὴν συντήρησιν, τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν αὐτοῦ, ἔργον τὸ ὁποῖον προϋποθέτει οὐ μόνον σοφίαν καὶ σύνεσιν, ἀλλὰ καὶ θάρρος, τόλμην, ταπεινώσιν καὶ κυρίως πίστιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ἐνίσχυσιν καὶ βοήθειαν.

Καὶ χαίρομεν καὶ συγκινούμεθα, ὡσάκις παρολοουθούμεν τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα προσευχομένην ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς μεγάλας ἡμέρας καὶ ἑορτὰς τῆς πίστεως ἡμῶν.

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

Ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιτελῶν τὴν πρώτην Ἐπίσημον Εἰρηνικὴν Ἐπίσκεψιν πρὸς τὴν Ἀγιωτάτην Ἀδελφὴν Ὁμόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας καὶ τὸν Σεπτὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς Μακαριώτατον καὶ Ἀγιώτατον Πατριάρχην καὶ ἡγαπημένον Ἀδελφὸν κύριον Ἀλέξιον, αἰσθάνομαι οὐχὶ μόνον χαρὰν καὶ ἐσωτερικὴν ἀγαλλίασιν διὰ τὴν θερμὴν ἀγάπην, τὸν σεβασμὸν, τὴν ἀβραμιαίαν φιλοξενίαν τοῦ εὐγενοῦς καὶ βαθύτατα εὐσεβοῦς Ρωσικοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἀλλὰ δύναμαι ἵνα ὁμολογήσω ὅτι διακατέχομαι καὶ ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως καὶ ὅτι αἰσθάνομαι ὅπως ἰδιαίτεραν τιμὴν καθότι τυγχάνω ὁ πρῶτος Προκαθήμενος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅστις ἐπισκεπτόμενος τὴν χώραν τῆς Ἀγίας Ρωσίας ἐγενόμην δεκτὸς καὶ ἐτιμήθην ὑπὸ τοῦ Πολιτικοῦ

Άπο τὸ Συλλείτουργον εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Κρεμλῖνον.

Ὁ Μακαριότατος προσφέρει εἰς τὸν Δήμαρχον τῆς πόλεως τῆς Μόσχας κ. Yuri Luzhko τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀποστόλου Παύλου (Ἱερὸς Ναὸς Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, Μόσχα).

Ἠγέτου αὐτῆς.

Διὰ τοῦτο, Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε, ἐκ μέ-
ρους τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ εὐσεβοῦς
ἐλληνικοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς δε-
χθῆτε τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην ἡμῶν διὰ τὴν
τιμὴν ἣν ἐπεδείξατε εἰς ἡμᾶς σήμερον, ἀλλὰ καὶ διὰ
πᾶσαν ἐκδήλωσιν συμπαραστάσεως καὶ βοηθείας
πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος κατὰ τὰς δυσκόλους
στιγμὰς τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ὁμοδόξου
ἀδελφοῦ Ρωσικοῦ Ἔθνους, τοῦ ὁποίου ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ Λαοῦ
κατέστησεν Ὑμᾶς σήμερον Ἀρχηγὸν καὶ Κυβερνή-
την καὶ κατ' ἀνθρωπον ρυθμιστὴν τῆς πορείας
αὐτοῦ.

Συγχαίροντες ὑμῖν θερμῶς, ἐνχόμεθα ὅπως Κύ-
ριος ὁ Θεὸς χαρίζεται ὑμῖν ὑγείαν κατ' ἅμφω εἰς ἔτη
μήκιστα πρὸς ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου ὑμῶν. Ὁ πο-
λιούχος δὲ τῆς πόλεως τῆς Μόσχας τῆς περιφήμου
πρωτευούσης τοῦ Ρωσικοῦ κράτους, ὁ ἅγιος Μεγα-
λομάρτυς Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος, ὅπως εἶναι
πάντοτε συμπαραστάτης καὶ σκεπαστῆς ὑμῶν.

Ἐπὶ τῇ εὐσήμερ ταύτῃ ἡμέρᾳ παρακαλοῦμεν,
Ἐξοχώτατε, ὅπως δεχθῆτε τὸ παρὸν ἀναμνηστικὸν
δῶρον ἐξ Ἑλλάδος, τὴν Εἰκόνα ταύτην τοῦ
Σωτῆρος, Λυτρωτοῦ καὶ Ἀναστάντος Χριστοῦ, ἵνα
εὐλογῇ καὶ ἀγιάξῃ τὴν ζωὴν ὑμῶν καὶ ἵνα ἐνθυμίζῃ
τὰ ἀδελφικά καὶ ἄδολα αἰσθήματα ἡμῶν καὶ τοῦ
χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος πρὸς τὸ πρόσωπον ὑμῶν καὶ πρὸς τὸν
ὁμόδοξον ἀδελφὸν Ρωσικὸν Λαόν.

Στὴν συνέχεια ὁ Πρόεδρος τῆς Ρωσίας καὶ οἱ
δύο Προκαθήμενοι παρηκολούθησαν τὸ ἐορτα-
στικὸν κοντσέρτο στὴν Αἴθουσα Συνεδριῶν τοῦ
Κρεμλίνου πρὸς τιμὴν τῆς Ἡμέρας τῆς Νίκης.

Ἀργὰ τὸ βράδυ ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμε-
νος ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Συνοδείας του καὶ τὸν Πανιε-
ρώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ροστόβ καὶ Νοβοσερκάσκ
κ. Παντελεήμονα, ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς γιὰ
τὴν Ἀγία Πετρούπολη, τὴν παλαιὰ πρωτεύουσα
τῆς Ἀγίας Ρωσίας, τὴν «Βενετία τοῦ Βορρᾶ».

ΤΕΤΑΡΤΗ 9 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρωῒ ὑπεδέχθησαν τὸν Μακαριώτατο στὸν
Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Ἀγίας Πετρούπολεως καὶ Λαδόγας κ. Βλαδίμηρος,

ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τίχβινσκυ κ. Κωνσταντῖνος,
μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεώς του καὶ
πλήθος λαοῦ.

Στὴν συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ἀνεχώρησε γιὰ
τὸ Μνημειακὸ Κοιμητήριον «Πισκαρόφσκαγιε» καὶ
συμμετεῖχε στὴν τελετὴ καταθέσεως στεφάνων ἐπὶ
τῇ 51ῃ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς Νίκης τοῦ Μεγάλου Πα-
τριωτικοῦ Πολέμου κατὰ τῶν Ναζιστῶν κατα-
θένοντας ἐπικεφαλῆς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στέφανο στὴν μνήμη τῶν
πεσόντων καὶ μαρτυρικῶς ἀποβιώσαντων κατὰ
τὴν πολιορκία τῆς Ἀγίας Πετρούπολεως. Οἱ Ναζί,
κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου,
ἐπολιόρκησαν τὴν Ἀγία Πετρούπολη ἐπὶ 900 ἡμέ-
ρες. Ἀπὸ τοὺς συνεχεῖς βομβαρδισμοὺς σκοτώθη-
καν χιλιάδες ἄμαχοι. Μόνο ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὸ
κρύο πέθαναν 700.000 ἄνθρωποι. Ψυχὴ τῆς ἀντί-
στασης ὁ Μητροπολίτης Ἀλέξιος, μετέπειτα Πα-
τριάρχης. Ἡ Ἀγία Πετρούπολη ἄντεξε καὶ τὸ 1944
οἱ Γερμανοὶ ἀπωθήθηκαν.

Ἀκολούθησε ἐπίσκεψη στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ
Ἀγίου Νικολάου καὶ Θεοφανείων Ἀγίας Πετρο-
ύπολεως καὶ στὸ Τσαρικὸ Χωριό, ὅπου ὁ Μακαριώ-
τατος καὶ τὰ μέλη τῆς συνοδείας του ξεναγῆθηκαν
στὸ Παλάτι τῆς Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης καὶ στὸν
Ναὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἔξωθεν τοῦ ὁποίου τὸν
ὑπεδέχθη πλήθος πιστῶν μέσα σὲ κλῖμα κατάνυξης
καὶ συγκίνησης. Στὴ συνέχεια οἱ Ἐφημέριοι τοῦ
Ναοῦ παρέθεσαν δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριω-
τάτου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ συνεπλήρω-
σε τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνθρονίσεως Αὐτοῦ στὸν περί-
πυστο Ἀρχιεπισκοπικὸ Θρόνο. Μὲ τὴν εὐκαιρία
τῆς ἱερᾶς ἐπετείου ὑψήθησαν εἰς Αὐτὸν ὁ Μακ.
Πατριάρχης Μόσχας κ.κ. Ἀλέξιος, ὁ Σεβ. Μητρο-
πολίτης Σμολένσκ καὶ Καλνινγκράντ κ. Κύριλλος,
οἱ ὁποῖοι ἀπέστειλαν ἐόρτιον Γράμμα, ὁ Σεβ. Μη-
τροπολίτης Ἀγίας Πετρούπολεως κ. Βλαδίμηρος
καὶ ἅπαντες οἱ προσκεκλημένοι, οἱ ὁποῖοι ἐθεώρη-
σαν τὸ γεγονὸς τῆς ἐπετείου ὡς αἰτία πνευματικῆς
χαρᾶς ὅχι μόνον γιὰ τὸ θεόλεκο πλήρωμα τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν Ρωσικὸ
Λαόν. Εὐχές, ἐκ μέρους τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Μα-
καριώτατο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ
Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς
Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν
Σχέσεων.

ΠΕΜΠΤΗ 10 ΜΑΪΟΥ 2001

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεσκέφθη τὴν Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως, ὅπου ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τὸν Πρύτανη Θεοφ. Ἐπίσκοπο Τίχβινσκυ κ. Κωνσταντῖνο καὶ τοὺς φοιτητές, πρὸς τοὺς ὁποίους ὠμίλησε γιὰ τὴν ἐσώτατη σχέση τῆς πατερικῆς θεολογίας πρὸς μυστηριακὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, τὰ προβλήματα ποὺ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁ σύγχρονος θεολόγος καὶ κληρικός, ὅπως αὐτὰ τῆς βιοηθικῆς καὶ τῆς παγκοσμιοποιήσεως, τὴν ἱστορικὴ παράδοση τῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς σήμερα. Συγκεκριμένως εἶπε:

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἁγίας Πετροπόλεως κ. Βλαδίμηρε,
Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Τίχβινσκυ καὶ Πρύτανη τῆς Θεολογικῆς ταύτης Ἀκαδημίας κ. Κωνσταντῖνε,
Πανοσιολογιώτατοι, Αἰδεσμιολογιώτατοι καὶ Ἐκκλησιολογιώτατοι κύριοι Καθηγηταί,
Ἀγαπητοὶ σπουδασταί,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει ὡς ἀτίμητον θησαυρὸν καὶ αἰώνιαν ἱεράν παρακαταθήκην τῆς ὅλης θεολογικῆς παραδόσεως αὐτῆς τὸ ὑπόδειγμα καὶ τὸ ἔργον τῶν μεγάλων καὶ ἐγκρίτων Πατέρων τῆς πρώτης χιλιετίας τοῦ ἱστοικοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας, διότι αὐτοὶ ἠρμήνευσαν κατὰ τρόπον αὐθεντικόν, ἔργῳ καὶ λόγῳ, τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συνεχῶς βιουμένης, συνεπῶς ὁμολογουμένης καὶ ἐπιμελῶς κηρυττομένης ἀποστολοπαράδοτου πίστεως.

Κοινὸν κέντρον ἀναφορᾶς τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας βιουμένης πίστεως καὶ τῆς πατερικῆς θεολογικῆς ἐρμηνείας τῆς πίστεως εἶναι ἡ μυστηριακὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ὅχι μόνον διότι, κατὰ τὸν Ν. Καβάσιαν, «ἡ Ἐκκλησία ἐν τοῖς μυστηρίοις σημειοῦται», ἀλλὰ καὶ διότι ἐν μόνοις τοῖς μυστηρίοις φανεροῦται ὁ θεανθρώπινος χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἁγία Τράπεζα, εἰς τὴν ὁποίαν τελεσιουργεῖται συνεχῶς τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ θείας οἰκονομίας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἶναι ἡ ἀσκήρευτος πηγὴ τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.

Πράγματι, ὡς διεκήρυσσεν ἤδη ὁ ἅγιος Εἰρη-ναῖος Λυῶνος, «ἡμῶν δὲ σύμφωνος ἡ γνώμη (διδασκαλία) τῇ Εὐχαριστίᾳ, ἡ δὲ Εὐχαριστία βεβαιῶν τὴν γνώμην» (Κατὰ αἱρέσεων, IV, 18,5), διὸ καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία ἐβιώθη πάντοτε ὡς ἡ συγκεφαλαίωσις ὅχι μόνον τῆς μυστηριακῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ὅλης λειτουργίας τῆς θεολογίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν διαχρονικὴν αὐτὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας ἠρμήνευσεν ἐκτενῶς τὸ θεολογικὸν ἔργον τῶν μεγάλων Πατέρων, οἱ ὅποιοι ἔθετον ὡς ἀρχὴν καὶ τέλος τῆς θεολογίας τὴν αὐθεντικὴν λειτουργίαν τῆς Τραπέζης τοῦ Κυρίου διὰ νὰ ζήσῃ ὁ κόσμος τὴν κοινὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Ἄν λοιπὸν ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἡ εὐχαριστιακὴ λειτουργία τῆς Ἁγίας Τραπέζης, τότε ἀφαιροῦνται συγχρόνως τόσο ἡ συστατικὴ ἀρχὴ τῆς θεολογίας, ὅσον καὶ ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, διότι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Χριστὸς εἶναι «τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν», διὸ καὶ σαρκοῦται συνεχῶς ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ ὡς «φάρμακον ἀθανασίας» καὶ ὡς «ἀντίδοτον τοῦ μὴ ἀποθανεῖν» διὰ πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν, ἡ ἐσώτατη σχέσις τῆς θεολογίας πρὸς τὴν μυστηριακὴν ἐμπειρίαν εἶναι σχέσις χριστοκεντρικὴ καὶ ὅχι βεβαίως ἠθικὴ, διότι ὁ Χριστός, δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν Ἀποκάλυψιν, εἶναι τὸ κοινὸν σημεῖον ἀναφορᾶς καὶ τὸ κοινὸν περιεχόμενον αὐτῶν.

Οἰαδήποτε λοιπὸν αὐτονόμησις τῆς θεολογίας ὑπὸ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καθιστᾷ αὐτομάτως τὸν θεολογικὸν λόγον ἀσήμαντον καὶ ἀσύμφερον διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Ἀντιθέτως, ἡ συνεπὴς ἀναφορὰ τῆς θεολογίας εἰς τὴν μυστηριακὴν ἐμπειρίαν καθιστᾷ τὴν θεολογίαν ὀργανικὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ὀρθοδοξίας καὶ αὐτῶν εἰσέτι τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, ὡς συνέβη εἰς πάσας τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους τῆς πρώτης χιλιετίας, διὸ καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διακηρύσσει πάντοτε, ὅτι φύλαξ τῆς ὀρθοδοξίας τῆς πίστεως εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι προφανές, ὅτι ἡ σχέσις τῆς θεολογίας πρὸς τὴν μυστηριακὴν ἐμπειρίαν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἰδιαζόντως σημαντικὴ, διότι διασφαλίζει τὴν

αὐθεντικὴν λειτουργίαν τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας βιωματικῆς πίστεως καὶ τῆς θεολογικῆς ἐρμηνείας ἢ ἀναπτύξεως αὐτῆς διὰ τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Ἄν ἡ αὐθεντικὴ λειτουργία τῆς σχέσεως αὐτῆς ἀποδυναμωθῇ ἢ ἀλλοιωθῇ διὰ ξένων πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας κριτηρίων ἢ σκοπιμότητων, τότε ἡ θεολογία παρασύρεται εἰς αἰρετικὴν ἢ σχισματικὴν ἐκτροπὴν καὶ ζημοῖ σοβαρῶς τὴν πνευματικὴν ἀποστολὴν αὐτῆς, ὡς συνέβη εἰς τὴν θεολογικὴν ὑποστήριξιν ὅλων τῶν αἱρέσεων καὶ σχισμάτων τῆς δισχιλιετοῦς ἱστορικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ συνείδησις τιμᾷ τοὺς μεγάλους καὶ ἐγκρίτους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, διότι διεφύλαξαν λόγῳ καὶ ἔργῳ τὴν αὐθεντικὴν λειτουργίαν τῆς σχέσεως τῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας πρὸς τὴν θεολογίαν τῆς πίστεως, διὸ καὶ προβάλλει τὴν μὲν πατερικὴν θεολογίαν ὡς ἀπόλυτον κριτήριον διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας εἰς πᾶσαν ἐποχὴν, τοὺς δὲ Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὑπέροχα πρότυπα τῶν ἀσκούντων τὴν θεολογίαν.

Ὁ οὐρανοφάντωρ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος καθορίζει κατ' ἔξοχον τρόπον τὴν ἀποστολὴν τῶν θεολόγων κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἀποστολικὴν συνείδησιν: «Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος», ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους, «ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. Ὁ δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστὸς τις εὑρεθῇ» (Α' Κορ. 4, 1-2).

Οἱ μεγάλοι Πατέρες, ἀλλὰ καὶ μέγα πλῆθος κληρικῶν, μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, ἐτιμήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς πιστοὶ «ὑπηρέται Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ», ἀλλὰ μόνον τρεῖς ἐτιμήθησαν ὑπ' αὐτῆς διὰ τῆς προσωνυμίας τοῦ «θεολόγου», ἥτοι Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος.

Τοῦτο δηλώνει ὅχι μόνον τὴν σπουδαιότητα τῆς θεολογίας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς πνευματικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ κοσμοῦν πάντας ὅσους εἰσέρχονται εἰς τὸν ἱερὸν χώρον τῆς θεολογίας καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἐρμηνείαν ἢ τὴν προβολὴν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ἐν προκειμένῳ ἐξόχως χαρακτηριστικαὶ αἱ

συστάσεις τοῦ τῆς θεολογίας ἐπωνύμου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ διακονήσουν τὴν θεολογίαν:

«Βούλει θεολόγος γενέσθαι ποτὲ καὶ τῆς θεότητος ἄξιος; Τὰς ἐντολὰς φύλασσε, διὰ τῶν προστάγμάτων ὁδενσον, πρᾶξις γὰρ θεωρίας ἐπίβασις...» διὸ καὶ προτρέπει προσωπικῶς πάντα ἐραστὴν τῆς θεολογικῆς θεωρίας: «διὰ πολιτείας ἀνελθε, διὰ καθάρσεως κτήσαι τὸ καθαρόν» (PG 35, 1080). Ἀπαράιτος δηλαδὴ προϋπόθεσις εἶναι ἡ συνεχὴς πνευματικὴ ἀνύψωσις τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἀφιερωθοῦν εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἱεράς ἐπιστήμης τῆς θεολογίας, διότι, κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, «οὐ παντός... τὸ περὶ Θεοῦ φιλοσοφεῖν, οὐ παντός. Οὐχ οὕτω τὸ πρᾶγμα εὖωνον, καὶ τῶν χαμῶν ἐρχομένων. Προσθήσω δέ, οὐδὲ πάντοτε, οὐδὲ πᾶσιν, οὐδὲ πάντα, ἀλλ' ἔστιν ὅτε, καὶ οἷς καὶ ἐφ' ὅσον. Οὐ πάντων μὲν, ὅτε τῶν ἐξητασμένων καὶ διαβεβηκῶν ἐν θεωρίᾳ καί, πρὸ τούτων, καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα κεκαθαρμένων ἢ καθαιρομένων, τὸ μετρίωτατον. Μὴ καθαρῶ γὰρ ἅπτεσθαι καθαροῦ τυχόν οὐδὲ ἀσφαλές, ὥστε οὐδὲ ὄψει σαθεῖ ἡλιακῆς ἀκτίνος... Τίσι δέ; Οἷς τὸ πρᾶγμα διὰ σπουδῆς, καὶ οὐχ ὡς ἐν τι τῶν ἄλλων, καὶ τοῦτο φλναρεῖται ἡδέως, μετὰ τοὺς ἱππικοὺς καὶ τὰ θέατρα καὶ τὰ ἄσματα καὶ τὴν γαστέρα καὶ τὰ ὑπὸ γαστέρα, οἷς καὶ τοῦτο μέρος τρυφῆς, ἢ περὶ ταῦτα ἐρεσχελῖα καὶ κοσμητεία τῶν ἀντιθέσεων...» (PG 36, 13-16).

Συνεπῶς, ἡ ἀσκησις τῆς θεολογίας ὑπὸ μὴ «κεκαθαρμένων» ἢ τοῦλάχιστον «καθαιρομένων» καὶ μάλιστα δι' ἐπιτολαίαν ματαιοδοξίαν ἢ ἀνεργίαν - στον λογομαχίαν, ἰσοῦται πρὸς ἐπικίνδυνον «φλυαρίαν», διότι οὕτω «κινδυνεύει τεχνύδριον εἶναι τὸ μέγα ἡμῶν μυστήριον», κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον (PG 36, 13). Πράγματι, ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος ἢ ἄλλης σκοπιμότητος στροφὴ πρὸς τὴν θεολογίαν εἶναι ἐπικίνδυνος ὅχι μόνον διὰ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῆς θεολογίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν αὐθεντικὴν ἐρμηνείαν τοῦ ὅλου μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ θείας οἰκονομίας.

Οὕτως, ἡ Ἐκκλησία ἐνεθάρρυνεν ἤδη ἀπὸ τὸν Δ' αἰῶνα τὴν ἐπισημοτέραν σχέσιν τόσοις τῆς ἀρχιερωσύνης, ὅσον καὶ τῆς θεολογίας πρὸς τὴν ἀσκητικὴν ἐμπειρίαν τοῦ Μοναχισμοῦ, ἢ ὅποια προεβάλλετο πάντοτε ὡς μία ἐξαίρετος ὁδὸς πνευματικῶν ἀγωνισμάτων τῶν ἀσκητῶν διὰ τὴν τελείωσιν αὐτῶν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν, διὸ καὶ συν

Ἐπίσκεψις εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ὁρους τῆς Προσκυνήσεως (τοποθεσία Ποκλόναγια Γκαρά) καὶ τὸ Μνημεῖον πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγάλου Πατριωτικοῦ Πολέμου τῆς Μόσχας.

Ἐπίσκεψις εἰς τὸ Τμήμα Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

έδωσε κατὰ κανόνα πάσας τὰς προοπτικὰς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς θεολογικῆς παιδείας μὲ τὰ μεγάλα μοναστικά κέντρα.

Ἡ ἐν αὐτοῖς ἀκτινοβολία τῆς ἀσκητικῆς πνευματικότητος ἐφώτιζε τὴν δύσβατον ἀτραπὸν τῆς πνευματικῆς τελειώσεως καὶ διὰ τοὺς σπουδαστὰς τῆς θεολογίας.

Ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Ἀγίας Πετρούπολεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ φιλοξενούμεθα σήμερον, ιδρύθη εἰς μίαν κρίσιμον καὶ μεταβατικὴν περίοδον τῆς ἱστορικῆς πορείας τῆς ἀγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, διότι ἡ δυτικὴ τροπὴ πολιτικὴ τοῦ Μ. Πέτρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἐπεκεντρώθη κυρίως εἰς τὴν ἀποδυνάμωσιν τῆς μεγάλης πνευματικῆς ἐπιρροῆς αὐτῆς εἰς τὸν εὐσεβῆ ρωσικὸν λαόν.

Ἡ Ἀγία Πετρούπολις ἦτο πλέον τὸ ἐπιτελικὸν κέντρον τῆς πολιτικῆς αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἐμμήθησαν κατὰ τὸ ἸΘ' αἰῶνα καὶ τὰ νεοσύστατα τότε κράτη τῶν λαῶν τῆς Βαλτικῆς χερσονήσου. Οὕτως, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νόβγκοροντ ἵδρυσε τῷ 1721 εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἀλεξανδρονέβσκαϊα τὴν πρώτην Σχολήν, ἡ ὁποία τῷ 1725 μετωνομάσθη εἰς Σλαβο-ελληνο-λατινικὸν Σεμινάριον, τῷ 1788 ἐξελίχθη εἰς Ἀνώτατον Σεμινάριον διὰ τὴν συνέχισιν τῶν σπουδῶν τῶν καλλιτέρων σπουδαστῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν Σεμιναρίων ὅλης τῆς Ρωσίας καὶ τὸ 1797 προήχθη εἰς Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτήν, ἡ Ἱ. Μονὴ Ἀλεξανδρονέβσκαϊα κατέστη ἐν τῶν σημαντικότερων κέντρων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας εἰς πάσας τὰς βαθμίδας αὐτῆς, ἰδίᾳ μετὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν αὐτῆς διὰ τοῦ σχετικοῦ νόμου τοῦ 1809, διὸ καὶ ἀπέκτησε μεγάλην ἀκτινοβολίαν κατὰ τὸν ἸΘ' αἰῶνα καὶ τὰς πρώτας δεκαετίαι τοῦ Κ' αἰῶνος ὅχι μόνον εἰς τὴν Ρωσίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ὀρθόδοξους Ἐκκλησίας (Βουλγαρίας, Γεωργίας, Ἑλλάδος, Ρουμανίας, Σερβίας κ.λπ.).

Ἡ ἀπόφασις τῶν Μπολσεβίκων διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς λειτουργίας τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Πετρούπολεως (1918), ὡς καὶ τῶν ἄλλων θεολογικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ρωσίας, ὑπῆρξε σοβαρὸν πλήγμα ὅχι μόνον διὰ τὴν ρωσικὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καθ' ὅλον ὀρθόδοξον θεολογίαν. Ἐν τούτοις, ἡ πολύτιμος προσφορὰ αὐτῶν κατὰ τὴν περίοδον τῆς λειτουργίας αὐτῶν ἐπλούτισε διὰ σπουδαίων θεολογικῶν ἔργων ὅλους τοὺς τομεῖς

τῆς θεολογίας, προέβαλε τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν εἰς τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακρὰν καὶ ἀνέδειξε τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς πίστεως καὶ τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης. Βεβαίως, ἡ θεολογικὴ προσφορὰ τῶν ρωσικῶν Ἀκαδημιῶν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων θεολογικῶν Σχολῶν, δὲν μμεῖται κατὰ τρόπον δουλικὸν τὰ κίνητα ἢ τὴν μεθοδολογίαν τῆς ὀρθοδόξου πατερικῆς παραδόσεως, διότι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐπραγματοποιήθησαν συγκλονιστικαὶ πολιτικαὶ, ἰδεολογικαὶ, κοινωνικαὶ καὶ πνευματικαὶ μεταβολαί, αἱ ὁποῖαι ἐπολλαπλασίασαν καὶ διεφοροποίησαν τὰς ἀνάγκας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς ἸΘ' καὶ Κ' αἰῶνας.

Ἐν τούτοις, τὸ ὑπόδειγμα τῶν μεγάλων Πατέρων καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πατερικῆς θεολογίας παρέμειναν πάντοτε οἱ αὐθεντικοὶ ὁδηγοὶ τῆς ὅλης πορείας τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, παρὰ τοὺς περιστασιακούς ἀκαδημαϊκούς ἢ ἐπιστημονικούς παροξισμούς ὠρισμένων θεολόγων. Οὕτως, ἡ ὀρθόδοξος θεολογία παρέμεινε πάντοτε πιστὴ εἰς τὴν ὀρθόδοξον πατερικὴν θεολογίαν καὶ ἐλειτούργησε πάντοτε, παρὰ τοὺς ποικίλους ἔξωθεν πειρασμούς, ἐν πλήρει συντονισμῷ πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας.

Συνεπῶς, ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Ἀγίας Πετρούπολεως, δηλαδὴ ὑμεῖς ἀγαπητοὶ σπουδασταὶ τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης τῆς θεολογίας, ἐπωμίζεσθε διπλοῦν χρέος ἔναντι τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης, τὴν ὁποίαν ἐκληροδότησαν εἰς ὑμᾶς οἱ πεφωτισμένοι ἐκεῖνοι διδάσκαλοι τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, ἥτοι ἀφ' ἐνὸς νὰ φωτισθῆτε διὰ τῶν σπουδαίων θεολογικῶν ἔργων ἐκείνων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀξιοποιήσητε τὴν θεολογικὴν σοφίαν ἐκείνων διὰ νὰ φωτίσητε τὴν νέαν ἀποστολὴν τῆς θεολογίας ἐνώπιον τῶν ἐπικινδύνων προκλήσεων τῆς παγκοσμιοποιήσεως, τῆς βιοτεχνολογίας καὶ τῆς πνευματικῆς συγχύσεως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει πλήρη συνείδησιν τῆς πνευματικῆς εὐθύνης αὐτῆς, διὸ καὶ δὲν περιορίζεται πλέον εἰς μόνην τὴν οὕτως ἢ ἄλλως εὐεργετικὴν λειτουργίαν τῆς Ἀγίας Τραπέζης διὰ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μερμινᾷ διὰ παντός προσφόρου τρῶπον διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὴν στάθμην καὶ τὴν ποιότητα τῶν θεολογικῶν σπουδῶν, ὥστε ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας νὰ εἶναι ὅχι μόνον ἀξιόπιστος συνέ-

χεια τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ εὐχως πρότασις εἰς τὰ ὅσα τῶν συνεσκατισμένων ἢ συγκυμένων νέων τῆς συγχρόνου ἀντιφατικῆς κοινωνίας.

Ἄν εἴχομεν σήμερον τοὺς προαπελθόντας μεγάλους θεολόγους τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἀγίας Πετροπόλεως καὶ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν, ὡς ὑπεύθυνοι ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέται θὰ εἴχομεν καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ὀρθόδοξος θεολογικὴ πρότασις θὰ ἦτο ὄχι μόνον εὐχως, ἀλλὰ καὶ προφητικὴ εἰς τὸν σύγχρονον διάλογον διὰ τὸν Θεόν, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον.

Ἔχομεν ὁμῶς δι' ἐλπίδος ὅτι ὑμεῖς θὰ ἀκολουθήσητε τοῖς ἱγνεσιν ἐκείνων, ἵνα διὰ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἀγίας Πετροπόλεως λαμπρύνηται ὁ στέφανος τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας καὶ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

Οἱ φοιτητὲς τῆς Σχολῆς προσέφεραν στὸν Μακαριώτατο τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, φιλοτεχνηθεῖσα ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τοῦ Τμήματος Ἀγιογραφίας τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἐκεῖνος ἀντιπροσέφερε σειρὰ βιβλίων πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας.

Ἀκολούθησε ἐπίσκεψις στὸ Μουσεῖο Πούσκιν καὶ στὸν Καθεδρικό Ναὸ τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ σοβιετικὸ καθεστῶς εἶχε μετατραπῇ σὲ μουσεῖο «Ἱστορία τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἀθεϊσμοῦ» καὶ ἀπεδόθη, πρὸ ἐτῶν, ἀπὸ τῆς Ἀρχῆς καὶ πάλι στὴν Ἐκκλησίαν. Στὸν Ναὸ αὐτὸ εὐρέθησαν τὸ 1990 τὰ ἱερὰ λείψανα τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σεραφεῖμ τοῦ Σαρῶφ.

Στὴν συνέχεια τὸ πρόγραμμα προέβλεπε προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψις στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίας Τριάδος τῆς Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ, ὅπου ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ μεγάλου Ρώσου συγγραφέως Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι. Ἀκολούθησε δεξίωσις, παρατεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀγίας Πετροπόλεως, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου, στὴν ὁποία παρεκάθησε καὶ ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἀγίας Πετροπόλεως Vladimir Giakovlev.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὸ Ἑλληνικὸ Προξενεῖο, ὅπου ἔγινε δεκτὸς μὲ συγκίνηση ἀπὸ τὸν ἐκτελοῦντα χρέη Προξένου κ. Δημήτριο Παννούλη, τὸ Προσωπικὸ καὶ ὁμάδα ὁμογενῶν.

Ἀκολούθως μετέβη στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Ὁσίας Ξένης τῆς διὰ Χριστὸν σαλῆς καὶ προσκύνησε στὸν τάφο τῆς Ἀγίας τὰ τίμα λείψανα αὐτῆς. Ὁ Λαὸς ποὺ ἀνέμενε πολὺς. Ἄνθρωποι φτωχοὶ καὶ πονεμένοι. Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας. Σκύβουν ὅλοι τὴν κεφαλὴν εὐλαβικά, γιὰ νὰ δεχθοῦν τὴν εὐλογία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Οἱ στιγμὲς γεμάτες κατάνυξη, ὅταν ὅλοι ἐν σιωπῇ ὁδεύουμε μέσα ἀπὸ τὰ στενὰδρομάκια τοῦ κοιμητηρίου στὸν Ναὸ, ποὺ βρίσκεται ὁ τάφος τῆς Ὁσίας Ξένης, καὶ ψάλλομε, μὲ πρῶτον τὸν Μακαριώτατο, τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», προσευχόμενοι νὰ μᾶς κυκλῶνῃ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Μακαριώτατος χρίει τὸν Λαὸ μὲ ἔλαιον ἀγαλλιάσεως ἀπὸ τὸ καντήλι τῆς Ἀγίας εἰς ἱασιν ψυχῆς τε καὶ σώματος. Στὰ μάτια του λὲς καὶ εἰκονίζοταν ἡ σκηνὴ ἀπὸ τὸν πίνακα τοῦ ζωγράφου Νεστέρωφ «Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἀγία Ρωσία», ὅπου βλέπει κανεὶς τὸν Χριστὸ ἀνάμεσα σὲ ζητιάνους, ἀνάπηρους, καταφρονεμένους καὶ μικροὺς τοῦ κόσμου τούτου.

Ἀργὰ τὸ βράδυ, ὁ Μακαριώτατος καὶ τὰ μέλη τῆς Συνδοείας του ἀνεχώρησαν σιδηροδρομικῶς γιὰ τὴ Μόσχα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρῶτὸ ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Δανιὴλ ὅπου τὸν ὑπεδέχθη ὁ Ἡγούμενος Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀλέξιος μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς Λαύρας. Στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στὴν Ἀγία Τριάδα, ἐτελέσθη Δοξολογία. Κατὰ τὴν προσφώνησή του ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἡγούμενος εἶπε:

Μακαριώτατε, Χριστὸς Ἀνέστη!

Μετὰ χαρᾶς πνευματικῆς καὶ ἀγαλλιάσεως Σᾶς καλωσορίζομεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἀγίου Δανιὴλ. Ἡ ἱστορία τῆς Μονῆς αὐτῆς εἶναι ἱστορία πώσεως καὶ ἀναστάσεως. Κατὰ τὸ ἔτος 1930 ἡ Μονὴ αὕτη ἐκλείσθη ὑπὸ τῶν κρατούντων καὶ μετετράπη εἰς φυλακὴν δι' ἀνηλίκους. Ὁ Ναὸς ἔγινε ἐργαστήριον καὶ τὰ κελλία τῶν Μοναχῶν ἀποθῆκαι καὶ κελλία φυλακισθέντων. Τὸ 1983 ἡ Μονὴ ἀπεδόθη καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἤρχισαν ἀμέσως αἱ ἐργασίαι ἀναστηλώσεώς της. Τὴν προσπάθειαν ἀναστηλώσεως ὑπεστηρίξε πρῶτος ὁ Ἀγιώτατος Πατριάρχης κ.κ. Ἀλέξιος, ὁ πιστὸς λαὸς

ἀλλὰ καὶ τὸ Κράτος. Εἰς αὐτὸν τὸν ἱερὸν καὶ μαρτυρικὸν χώρον Σᾶς ὑποδεχόμεθα καὶ ἐκζητοῦμεν τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος διὰ τὴν καλὴν πορείαν τοῦ μοναχικοῦ μας βίου.

Ἀντιπροσφωνῶν ὁ Μακαριώτατος ὠμίλησε διὰ τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ μαρτύριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀθλητῶν τῆς μοναχικῆς πολιτείας, εἰπών:
Πανοσιολογιώτατε Καθηγούμενε τῆς Ἱερᾶς ταύτης καὶ Σεβασμίας Μονῆς κ. Ἀλέξιε,
Ὅσιώτατοι Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Μετὰ δέους καὶ κατανύξεως εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ἱερὸν χώρον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τοῦ Ὁσίου Δανιήλ, ἐπιτελοῦντες τὸ πρῶτον προσκύνημα ἡμῶν εὐρισκόμενοι ἐνταῦθα, πλησίον ὑμῶν τῶν ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, συναισθανόμενοι, ὅτι ὁ τόπος οὗτος τυγχάνει τόπος ἀσκήσεως καὶ νυχθημέρου προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ τόπος ἔνθα ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι λαμβάνονται ἐνίοτε, σοβαραὶ ἀποφάσεις περὶ τῆς ζωῆς καὶ δράσεως τῆς αὐτόθι Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὰς ἐνταῦθα πραγματοποιησάσας Συνεδριάσεις τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἀλλὰ καὶ ρυθμίζονται αἱ σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐν γένει τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἐδρεύοντος Γενικοῦ Πνευματικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Εἰσοδούμεν, λοιπόν, μετ' ἀναλόγων συναισθημάτων καὶ προσευχόμεθα, μετὰ τοῦ Ὁσίου Δανιήλ, ἡ προβολὴ ἀνὰ τὸν κόσμον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας νὰ εἶναι φῶς τοῖς ἐν σκότει, μαρτυρία Χριστοῦ ἀκατάπαυστος, ἔκφρασις τῆς ζωῆς τῆς Χάριτος τοῦ Παρακλήτου, θεραπεύουσα τὰς πληγὰς τοῦ κόσμου καὶ καλλιεργοῦσα τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἡμετέρας Ἐπισκέψεως εἶναι νὰ δώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ κρατήσωμεν τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς τῆς Ὁμοδόξου Ἀγιωτάτης Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, πρὸς στηριγμὸν τῶν βημάτων τῆς ἡμετέρας Ἀρχιεπισκοπῆς Διακονίας, οὕσης πάντοτε ταπεινῆς καὶ θυσιαστικῆς, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ.

Ἦκομεν ἐνταῦθα ὡς ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως, ἄγγελοι τοῦ ζωοδόχου μηνύ-

ματος, χαρὰν κομίζοντες, ἀλλὰ καὶ περιχαρῶς μετέχοντες τῆς χαρᾶς τῆς ἐν τῇ Ρωσικῇ Γῇ καὶ Ἐκκλησίᾳ ἀναγεννήσεως, δόξης, παλιγγενεσίας καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος ἀποκαταστάσεως καὶ ἀναμορφώσεως αὐτῆς.

Τὸ θαῦμα τοῦτο, πεποίθαμεν ὅτι εἶναι ἀπάντησις εἰς τὰ νυχθημέρους προσευχὰς πάντων μὲν τῶν χριστιανῶν τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Τριαδικὸν Θεὸν καὶ ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ λατρεόντων τὸν Κύριον, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὰς μυριπνόους προσευχὰς τῶν ὁσιωτάτων ἀγίων μοναχῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν τῶν ἀεὶ παρθενευνόντων καὶ ἐν ἀσκητικοῖς κάμασι καὶ ἰδρωσὶ ἀγαπώντων τὸν Υἱὸν τῆς Παρθένου.

Γνωρίζομεν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ἣτις ἐθεμελιώθη, ἵνα καταστῇ τόπος ἀγίαςματος τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, ἀναδείξασα κατὰ τὸ παρελθὸν πληθὺν θεοσόφων καὶ θεολήπτων μοναχῶν, οἵτινες διὰ τοῦ ἁγίου παραδείγματος αὐτῶν κατεστάθησαν φῶς διὰ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, πλὴν ὅμως ὁ φθόνος τοῦ διαβόλου κατηύθυνεν τὴν κακίαν καὶ τὸ μῖσος ἀνθρώπων ἀντιστρατευόμενον τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἀγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ κατέστησαν αὐτὴν τόπον βεβηλώσεως καὶ κατασχύνης. Τὸν προηγούμενον καιρὸν ἡ Μονὴ εἶχεν καταστῆ σωφρονιστήριον. Ἀλλὰ ὁ σωφρονισμὸς αὐτὸς ἐγένετο μακρὰν τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ὁ χῶρος αὐτὸς ὅμως σήμερον προορίζεται νὰ γίνῃ χῶρος μεταμορφώσεως καὶ ἀναγεννήσεως ψυχῶν ἐντὸς ἐνὸς κόσμου ὁ ὁποῖος ἐλευθέρως ὑποδουλῶναι τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ὕλην καὶ ὀδηγεῖ αὐτὸν εἰς ἀπογοήτευσιν.

Διὰ τοῦτο τυγχάνει ἐνερμήνεντος ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις, ἣτις πληροῖ τὴν καρδίαν πάντων ἡμῶν σήμερον εὐρισκομένων ἐνθάδε ἀτενίζοντες τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον ἀναμορφωθέντα καὶ ἀποκατασταθέντα εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῆς δόξης αὐτοῦ, τὴν δὲ νέαν μοναστικὴν Ἀδελφότητα χειραγωγούμενην ὑπὸ τῆς σοφίας καὶ τῆς συνέσεως τοῦ Ἁγίου τάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας κυρίου Ἀλεξίου τοῦ καὶ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ὡς καὶ τοῦ ἐνθέου ζήλου καὶ τῆς πατρικῆς στοργῆς τοῦ Καθηγουμένου αὐτῆς Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀλεξίου, νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀδιαλείπτου δοξολογίας τοῦ Κυρίου διὰ χειλέ-

ων καὶ νοός, φωταγωγοῦσα τὸν κόσμον διὰ τῆς ἐαυτῆς παρουσίας τῶν προσερχῶν καὶ τῶν λόγων.

Ὡς Ἕλληνες ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ἐπισκεπτόμενοι τὴν Σεβασμίαν καὶ Ἱερὰν ταύτην Μονὴν ἔχουμεν καὶ ἓνα ἐπὶ πλέον λόγον, ἵνα εἴμεθα συγκεκινημένοι, καθ' ὅτι ἐνταῦθα, τῷ θελήματι τοῦ Παναγίου Θεοῦ καὶ τῇ χάριτι τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐγκατεβίωσεν καὶ ἡσκήθη πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀκρότητος τῶν ἐφετῶν, ἧτοι τῆς αἰωνίου θεοκοινωνίας, ὁ Ἕλλην τὸ γένος καὶ ἐκ Κερκύρας καταγόμενος Ἀρχιεπίσκοπος Χερσῶνος καὶ κράτιστος Ἱεροκὴρυξ καὶ Θεολόγος, Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, ὅστις ἐγένετο καὶ Ἡγούμενος τῆς περιπόστου ταύτης Μονῆς, ἔνθα καὶ ἀναμένει τὴν σάλπιγγα τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν ὑπάντησιν τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου Παρουσίας.

Ἐν εὐχαριστίαις πρὸς τὸν λογιώτατον καὶ ἀγιώτατον Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, τὸν μετὰ τῆς τιμίας αὐτοῦ Συνοδείας φιλοξενοῦντα ἡμᾶς, εὐχόμεθα πᾶσαν κατὰ Χριστὸν πρόοδον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Ἀδελφότητος, ὑπὲρ μαρτυρίας τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους, οὐ μόνον ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ, ἀλλὰ ἀπανταχοῦ τῆς Ρωσικῆς Γῆς καὶ ταῖς πρεσβείαις τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Δανιήλ, ἀλλὰ καὶ ταῖς πρεσβείαις πάντων τῶν ἐν ἀσκήσει καὶ ἀθλήσει διαλαμπάντων ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων καὶ Μητέρων ἡμῶν ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Γῇ τῆς Ρωσίας, ἢ Μονῇ αὕτῃ πάντοτε νὰ ἀναδεικνύῃ ἀναστήματα πνευματικά, θυσιαστήρια ἔμπνυχα, λογικὰ πρὸς δόξαν Θεοῦ, θεολογίας στηριγμὸν καὶ σωτηρίαν ψυχῶν.

Εὐχεσθε καὶ ὑμεῖς, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καὶ προσεύχεσθε ἐκτενῶς πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἡμῶν Ρωσίας καὶ Ἑλλάδος, ἵνα καὶ κατὰ τοὺς δυσχεμείρους καιροὺς τούτους ἀπροσκόπτως καὶ ἀνεμποδίστως συνεχίζωσιν τὴν ἱερὰν Αὐτῶν ἀποστολὴν ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐπιταγὰς, Οὗ ἡ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ Ἔλεος εἴησιν μετὰ πάντων ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν. Ἀμήν!

Ὁ Μακαριώτατος προσέφερε στὸν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρὸν εὐλογίας καὶ ἐπεσκέφθη τοὺς ἐντὸς τῆς Μονῆς Ἱεροὺς Ναοὺς Ἀγίας Σκέπης καὶ τῶν Ἀγίων Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὅπου προσκύνησε τὰ ἱερὰ λείψανα τοῦ Ἀγίου

Γεωργίου τοῦ Ὁμολογητοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Δανιήλ, κτίτορος τῆς Μονῆς.

Ἀκολούθησε, στὴν Αἴθουσα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ.κ. Ἀλεξίου καὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, συνεργασία τῶν Ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ ποιμαντικῶν καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, καὶ μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας κ.κ. Ἀλέξιος, κατόπιν Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀπένευμε στὸν μὲν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ.κ. Χριστόδουλο τὴν ἀνωτάτη διάκριση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, στοὺς δὲ Σεβ. Μητροπολίτας Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιον, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιον, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμον, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιον, Καρπενησίου κ. Νικόλαον, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιον, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειον, στοὺς Πανοσιολ. Ἀρχιμ.κ. Θεολόγον Ἀποστολίδην, κ. Ἀγαθάγγελον Χαραμαντίδην, κ. Ἱερόθεον Πετρίδην, στοὺς Ἱερολ. Διακόνους κ. Χριστόδουλον Κατσαντωνόπουλον, κ. Βαρνάβαν Θεοχάρην καὶ στὸν Ἐντιμ. κ. Κωνσταντῖνον Πυλαρινὸν ἄλλες διακρίσεις.

Στὴ συνέχεια παρετέθη, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου κ.κ. Χριστοδούλου, Δεξιῶση.

Κατὰ τὴν προσφώνησίν του ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ.κ. Ἀλέξιος ἀνεφέρθη στοὺς δεσμοὺς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, στὰ προβλήματα ποὺ πολλὰς φορὲς δημιουργοῦνται στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ στὰ σύγχρονα ζητήματα τὰ ὁποῖα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσει πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶπε σχετικᾶ:

Μακαριώτατε, ἡγαπημένε Συλλειτουργεῖ τῆς Μετριότητος ἡμῶν, Ἀδελφε ἐν Χριστῷ, Δέσποτα καὶ Ἀρχιεπίσκοπε κ.κ. Χριστόδουλε, Ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εὐσεβεῖς πατέρες καὶ ἀδελφοί,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Κατ' αὐτὰς τὰς λαμπρὰς πασχαλινὰς ἡμέρας,

Ἡ Ἐπίσκεψις εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δούμας (Ρωσικοῦ Κοινοβουλίου) κ. Γεννάδιον Σελέζνεϊ.

Εἰς τὴν Λαύραν τῆς Ἀγίας Τριάδας (Ζαγκόρσκ).

μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς καλωσορίζομεν εἰς τὴν Ρωσικὴν γῆν, εἰς τὸ περιβόλι τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τοὺς περιπόθητους καὶ ἀγαπητοὺς φιλοξενουμένους τῆς εὐλογημένης Ἑλλάδος. Βεβαίως πνευματικῶς εἴμεθα πάντοτε μαζί, ἐπεὶ τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας δίδει εἰς τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς τῆς οἰκουμένης τὴν ἀνεκτίμητον δυνατότητα τῆς πραγματικῆς κοινωνίας καὶ ἐνώσεως ἐν Χριστῷ.

Ἡ κοινωνία, ὅμως, τῶν ἀδελφῶν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, μᾶς βοηθάει νὰ αἰσθανθῶμεν ἀκόμα περισσότερον τὴν πνευματικὴν ἐνότητα, νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην, νὰ συζητήσωμεν καρποφόρως ἐπὶ πολλῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν μεγάλην σημασίαν καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ δι' ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Ὁ ἑορτασμός, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τοῦ Μεγάλου Ἰωβηλαίου, ἦτοι τῆς συμπληρώσεως 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπέδειξε τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, πρὸς τοὺς μονίμους πνευματικὸς θησανρούς, οἱ ὁποῖοι φυλάσσονται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τηροῦνται ὑπ' Αὐτῆς μέχρι σήμερον. Ἀδιάψυστον ἀπόδειξιν αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ γεγονὸς τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Ἀρχηγῶν Ὁρθοδόξων Κρατῶν, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανοπούλου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Ρωσίας κ. Γιέλτσιν, εἰς τὸν ἑορτασμόν τοῦ Ἰωβηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ.

Ἰσως, εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς παγκοσμίου πραγματικότητος νὰ βλέπωμεν καὶ ὀρισμένας ἀρνητικὰς πλευράς, αἱ ὁποῖαι ἀνησυχοῦν ἡμᾶς ὡς ποιμένας τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ. Τελευταίως βλέπομεν τὰς προσπάθειάς μερικῶν πολιτικῶν κύκλων νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν βασικὴν σημασίαν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, νὰ ἀπωθήσουν τὴν θρησκείαν εἰς τὸ περιθώριον καὶ ἔξω τῶν πλαισίων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ὅλα αὐτὰ γίνονται μὲ πρόφασιν τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἀνθρώπου. Λησμονοῦν, ὅμως, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ἔδειξε τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας. Αὐτὴν τὴν ὁδὸν ἀποκαλύπτουν οἱ λόγοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν: "Εὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί

μού ἐστε καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ιω. 8, 12).

Ἀλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν ἔχουν πλήρην ὁμόνοιαν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ὡς ἄνω ἐπικινδύνων φαινομένων.

Ὁ Κύριος κατηξίωσεν ἡμᾶς νὰ πραγματοποιῶμεν τὴν διακονίαν ἡμῶν εἰς μίαν ἐποχὴν, τὴν ὁποῖαν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς ἐποχὴν τῆς παγκοσμίου ἀσταθείας καὶ τῶν διαφόρων συγκρούσεων, πολιτικῶν, διεθνικῶν, διαθρησκευτικῶν, κοινωνικῶν. Τὰ φαινόμενα καὶ αἱ περιστάσεις τῆς ἀλαζονείας δημιουργοῦν νέα προβλήματα καὶ προκλήσεις. Τώρα ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὑπὲρ τῶν ἀναλλοίωτων ἀξιῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἠθικῆς.

Δυστυχῶς, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἡ ἐνότης αὕτη δοκιμάζεται σοβαρῶς. Ἐπὶ παραδείγματι, λόγῳ τῶν βεβιασμένων καὶ λανθασμένων ἐνεργειῶν, αἱ ὁποῖαι προεκάλεσαν τὴν διεκκλησιαστικὴν σύγκρουσιν εἰς τὴν Ἑσθονίαν, πραγματικῶς ἐσταμάτησε ἡ διαδικασία τῆς πολυετοῦς προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία προορίζεται νὰ δώσῃ ἀπαντήσεις εἰς τὰ ἐπίκαιρα ζητήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἀλλὰ διατηροῦμεν τὰς ἐλπίδας ἡμῶν καὶ πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐξουδετερώσωμεν ὅλα τὰ ἐμπόδια, οὕτως ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ εἰρήνη καὶ συμφωνία μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν, ὅτι ἡ ζωσα Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα, θὰ διορθώσῃ τὰ λάθη καὶ θὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας. Ἡ πίστις πρέπει νὰ συνδυάζεται μὲ τὰ πράγματα ἐκάστον. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἀγαπητὴ ἀδελφὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀναλαμβάνουσα τὰς καταλλήλους προσπάθειάς, θὰ στηρίξῃ καὶ συμπαρασταθῇ εἰς ἡμᾶς.

Διὰ μίαν φορὰν ἀκόμη εὐχαριστῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὴν Συνοδείαν Αὐτῆς, διὰ τὴν τιμὴν νὰ ἐπισκεφθῇτε ἡμᾶς. Ὁ Ἀναστάς Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν νὰ στέφῃ ὑπὸ ἐπιτυχίας τὰ προωθιζόμενα ἔργα Ὑμῶν.

Μετ' αἰσθημάτων ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν, ὑψοῦμεν τὸ κύπελλον ὑπὲρ τῆς λίαν ἀγαπητῆς ἡμῖν Ὑμετέρας Μακαριότητος, τῆς ἀξίας Συνοδείας Αὐτῆς, τῶν Ἀρχιερέων καὶ

Ποιμένων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἐνισχύσεως τῆς φιλίας τῶν δύο Ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Λαῶν μας, καὶ ὑπὲρ πάντων Ὑμῶν τῶν ἀγαπητῶν φιλοξενουμένων καὶ συνδαιτημόνων τῆς ἑορταστικῆς ταύτης τραπέζης.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χριστόδουλος, κατὰ τὴν ἀντιφώνησή του, ὡμίλησε περὶ τῆς κοινῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτιστικῆς παραδόσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν χωρῶν Ἑλλάδος καὶ Ρωσίας, εἰπὼν χαρακτηριστικὰ τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιε, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, Εὐλαβέστατοι Πατέρες, Ἐκλεκτοὶ συνδαιτυμόνες.

Τυγχάνει γνωστὴ τοῖς πᾶσιν ἡ πατροπαράδοτος καὶ ἀβραμμαία φιλοξενία τοῦ εὐλαβοῦς καὶ βαθύτατα διαποτισθέντος διὰ τῶν ναμάτων τῆς ἀμωμήτου ὀρθοδόξου πίστεως ἀδελφοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, ὥστε ὁ γενόμενος τῆς φιλοξενίας ταύτης, διακατέχεται ὑπὸ βαθυτάτης συγκινήσεως καὶ συνειδητοποιεῖ τὸν ψαλμικὸν λόγον τοῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ “Ἴδου δὴ τί καλὸν καὶ τί τεμπνὸν ἀλλ’ ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τὸ αὐτό”.

Εὐρισκόμενοι καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, ἐπιτελοῦντες τὴν πρώτην Ἐπίσημον Εἰρηνικὴν Ἐπίσκεψιν ἡμῶν εἰς τὴν Ἀγιωτάτην καὶ Μαρτυρικὴν Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας, καθ’ ἡμέραν γενόμεθα τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος πεφιλημένε καὶ περισπούδαστε ἐν Χριστῷ Ἀδελφε κ. Ἀλέξιε, τῶν τιμωτάτων Ἀρχιερέων καὶ τῶν πιστῶν ὁμοδόξων Ρώσων ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ ἐκπληττόμεθα ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς τμητικῶν ἐκδηλώσεων καὶ τῆς ἐπιδεικνυομένης ἀβραμμαίας ταύτης φιλοξενίας.

Αὕτη ἡ μεταξὺ ἡμῶν ἀγάπη τυγχάνει εὐεργή-νευτος, καθότι δὲν ἀποτελεῖ καρπὸν τῆς προσφάτου συναντήσεως ἡμῶν, ἀλλ’ ὡς ρίζαν ἔχει τὴν ἐπὶ χίλια καὶ πλέον ἔτη ἐν Χριστῷ ἐνότητα ἡμῶν.

Ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Ἱερομόρτυς Εἰρηναῖος “καὶ περ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ διεσπαρμένοι, αἰσθανόμεθα ὡς ἓνα οἰκοῦντες οἶκον, ὡς μίαν ψυχὴν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντες καρδίαν”. Εἴτε ζῶμεν ἐν Ἑλλάδι, εἴτε ζῶμεν ἐν Ρωσίᾳ οἱ Ὁρθόδοξοι εἴμεθα πάντοτε ἐν καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους ὡς ἀδελφοὶ κατοι-

κοῦντες εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Αὐτοῦ Πατρὸς.

Ἐκτὸς δὲ τῶν ὡς εἴρηται λόγων τὴν ἐνότητα ἡμῶν σφυρηλατεῖ ὡς πολλάκις ἔχει λεχθεῖ, ἡ κοινὴ βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ καὶ πολιτιστικὴ παράδοσις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν χωρῶν ἡμῶν.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μήτρα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνέμιξε τὸ ἀθάνατον ἄρχαῖον Ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸν πλατωνικὸν λόγον μετὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπνευμάτωσε καὶ ἐξωογόνησε τὴν ἰδίαν τὴν ὕλην καὶ ἡ ρωσικὴ εὐσέβεια, διάδοχος τοῦ βυζαντινοῦ πνεύματος καὶ κάλλους “διὰ τοῦ βαπτίσματος, τῆς κατηχήσεως, τῆς λειτουργίας καὶ τῆς εἰκόνης διεμόρφωσε τὸ ἐθνικὸν αὐτῆς πνεῦμα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν” (Παῦλος Εὐδοκίμωφ).

Τὸ Ἑλληνορθόδοξον Βυζάντιον ἐνέπνευσε καὶ ἐδίδαξε τὰ πρότυπα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μοναστικῆς καὶ χριστιανικῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνώτερα ἠθικὰ ἰδεώδη, τὴν ἰδέαν τοῦ κράτους, τὰς μορφὰς τῆς καλῆς διοικήσεως αὐτοῦ, τὸ ρυθμίζον τὰς οἰκογενειακὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις δίκαιον, ἀλλὰ καὶ πρότυπα μορφωτικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γλώσσης, τῆς φιλολογίας, τῆς τεχνικῆς καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου, τῆς τέχνης καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ.

Εἰς ὅλα αὐτὰ βεβαίως ὑπῆρξε καὶ ἡ προσωπικὴ ἀπάντησις τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ τοῦ ὁποῖου ἡ δεκτικότης δὲν ὑπῆρξε ἀπολύτως παθητικὴ ἀλλὰ διὰ μέσου τῆς δημιουργικῆς αὐτῆς πράξεως κατενόησεν τὸν ἑαυτὸν του καὶ διεμόρφωσε τὸ πεπρωμένον αὐτοῦ.

Ἡ διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος δημιουργηθεῖσα χριστιανικὴ συνείδησις τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ κατήυθυνεν τὴν σκέψιν αὐτοῦ, ἵνα ὀνομάσῃ τὴν Ρωσίαν, οὐχὶ Ὁραίαν, οὐχὶ Μεγάλην, ἀλλὰ Ἀγίαν, προκειμένου ἵνα δηλωθῇ ἡ ἐπιλογὴ τῆς ἀγιότητος ὡς θεμέλιον τῆς ἱστορίας τοῦ Ρωσικοῦ Ἔθνους.

Κατὰ τὸν Θεόδωρον Ντοστογιέφσκυ, ὁ χαρακτηρισμὸς Ἀγία Ρωσία ἐπεξηγεῖ, ὅτι ἡ διάστασις τοῦ Ἀπολύτου εἶναι ἡ μόνη δύναμις ἡ ὁποία κινεῖ τοὺς Λαούς.

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,

Κατὰ τὸν σύντομον χρόνον τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς ἡμῶν ἐπεσκέφθημεν ἱεροὺς τόπους καὶ περίπυστα προσκυνήματα, εἰσῆλθομεν εἰς Ἱεροὺς Να-

οὺς καὶ κτίρια, περιηγήθημεν καὶ ἐξεναγήθημεν εἰς τὰς ἱστορικὰς Μονὰς ἀλλὰ καὶ τοὺς διαφόρους σημαντικούς διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς συγχρόνου Ρωσίας τόπους, τῆς ἐνδόξου παλαιᾶς Πρωτευούσης, τῆς πάλαι ποτὲ λαμπρᾶς Αὐτοκρατορικῆς Ρωσίας, Ἀγίας Πετρούπολεως, ἀλλὰ καὶ τῆς συγχρόνου πολυπληθοῦς πόλεως τῆς Μόσχας καὶ εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα θαυμάσωμεν λαμπρὰ καὶ ἀριστοτεχνικὰ παλαιὰ καὶ σύγχρονα ἔργα τοῦ ρωσικοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁμολογοῦμεν τὸν θαυμασμόν ἡμῶν διὰ τὰ ἔργα τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς προόδου τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ, μάλιστα διὰ τὰ σχετιζόμενα μετὰ τοῦ χώρου τῆς λατρείας, τὰ ἀρχιτεκτονικὰ καλλιτεχνήματα τῶν Ἱερῶν Ναῶν, τῶν Μοναστηρίων καὶ τῶν ποικίλων καὶ πολυπληθῶν σκητῶν τοῦ ὀρθοδόξου Ρωσικοῦ ἀναχωρητισμοῦ.

Σήμερον ἡ συμβολὴ τῆς μεγάλης χώρας τῆς Ρωσίας εἰς τὸν ἐν γένει πολιτισμὸν τυγχάνει σημαντική. Ἰδίως εἰς τὸν τομέα τῆς τέχνης, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Ναῶν, ἡ ἀπαράμιλλος τεχνοτροπία τῶν ἱερῶν σκευῶν, τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τῶν θυσιαστηρίων, τῶν λειψανοθηκῶν καὶ λοιπῶν τεχνικῶν ἀριστουργημάτων, συγκρινόμενα πρὸς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα, καὶ τὴν μετὰ ταῦτα Ρωμαϊκὴν καὶ Βυζαντινὴν περίοδον, ἔχει πολλὰ τὰ κοινά.

Ἐν τῷ προσώπῳ λοιπὸν τῶν δύο Προκαθημένων, τῆς Ὑμετέρας δηλονότι Ἀγιότητος καὶ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, συναντῶνται αὐτοὶ οἱ πολιτισμοί, μυστηριακὴ γίνεταί ἀνάγκρασις τούτων, ἀλληλοπεριχώρησις καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα καινὰ, τὰ πάντα φῶς καὶ ζωὴ ἐν τῇ πίστει ἡμῶν καὶ χαίρουσαι καὶ ἀγαλλόμεναι αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου, τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν καὶ τοῦ Ἁγίου Βλαδμήρου μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀγίας Ὁλγας, ἥτοι τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρωσικῆς τοιαύτης, πανηγυρίζουσι διὰ τὴν ἀλληλοπεριχώρησιν καὶ ἀνάκρασιν αὐτῶν τῶν πολιτισμῶν καὶ ἡμεῖς μὲν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀπολαμβάνομεν δείγματα τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς εὐσεβείας, Ὑμεῖς δὲ ἀπὸ τῶν εἰχόμενων τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προσφορᾶς τῶν Ὀρθοδόξων Ἐλλήνων εἰς θέματα καὶ πνευματικὰ καὶ πολιτιστικὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πρώτων Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑμῶν μέχρι καὶ σήμερον.

Διαδηλοῦμεν δὲ καὶ αὐθις τῶν Πανελλήνων τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν εὐγενέστατον Λαὸν τῆς

Ρωσίας καὶ τὰς Ἀρχὰς αὐτοῦ διὰ τὴν εἰς δυσκολοτάτας ὥρας τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ θεμελιώδη καὶ ἀσφαλεστάτην συμβολὴν αὐτοῦ πρὸς κατάκτησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἀρωγὴν αὐτοῦ διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου.

Ἐγείρομεν, ὅθεν, πρόποσιν ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς θεοτιμῆτον καὶ περισπουδᾶστον Ὑμετέρας Ἀγιότητος καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου ποιμνίου Αὐτῆς, εὐχόμενοι εἰς ἐτῶν ὀλβίων μακρότητα, ἵνα ἀρχιερατεύητε καὶ εὐκλεῶς ἵνα πατριαρχεύητε εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ εὐημερίαν τῆς Ἀγιοτάτης Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας.

Ἀκολούθησε, στὴν αἴθουσα τοῦ ξενοδοχείου «Ντανιλόφσκαγια», συνέντευξη τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σμολένσκ καὶ Καλινιγκράντ κ. Κυρίλλου, Προέδρου τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ θεμάτων συνεργασίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Στὴν συνέχεια ὁ Μακαριώτατος, μετὰ τῶν μελῶν τῆς Συνοδείας Αὐτοῦ καὶ τῶν Ἐξοχ. Πρέσβων τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ Λιβάνου, παρεκάθησε σὲ δεῖπνο, τὸ ὁποῖο παρετέθη ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Φιλιππουπόλεως κ. Νήφωνος, Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, εἰς τὸ ἐν Μόσχᾳ Μετόχιον τῆς Ἀντιοχειανῆς Ἐκκλησίας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρωῒ οἱ δύο Προκαθημένοι συλλειτουργήσαν στὸ Μπούτοβο, τόπο μαζικῶν ἐκτελέσεων Ἀρχιερέων, Κληρικῶν καὶ πιστῶν τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πού μαρτύρησαν κατὰ τὰ ἔτη τῶν Διωγμῶν στὴν Ρωσία. Στὴν Θεία Λειτουργία ἔλαβαν μέρος περὶ τοὺς 20 Ἀρχιερεῖς, περισσότεροι ἀπὸ 300 Ἱερεῖς καὶ χιλιάδες Λαοῦ. Μετὰ τὴν Θεία Λειτουργία ὁ Ἀγιώτατος Πατριάρχης Μόσχας εἶπε:

Μακαριώτατε καὶ ἡγαπημένε Ἀδελφέ, Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἐχομε παράδοση ἀνάμεσα στὴν περίοδο τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, πρὸ τοῦ Σαββάτου τῶν ψυχῶν, νὰ τελοῦμε τὸ ἱερὸ Μνημόσυνο ἐκεῖνων πὺν ἐβασανίσθησαν κατὰ τὰ χρόνια τῶν διωγμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὀρισμένοι ἀνεκηρύχθησαν

Οί Προκαθήμενοι μετά τοῦ Προέδρου τῆς Ρωσίας κ. Βλαδิมήρου Πούτιν, εἰς τὸ Κρεμλῖνον.

*Κατάθεσις στεφάνων εἰς τὸ Μνημειακὸν Κοιμητήριον “Πισκαρόφσκαγιε” ἐπὶ τῇ 51ῃ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς Νί -
κης τοῦ Μεγάλου Πατριωτικοῦ Πολέμου κατὰ τὸν Ναζιστὸν εἰς μνήμην τὸν πεσόντων καὶ μαρτυρικῶς ἀπο-
βιωσάντων κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἁγίας Πετρονπόλεως.*

ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ μας ἅγιοι καὶ μάρτυρες τῆς πίστεως. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη πάντων τῶν Μαρτύρων.

Μακαριώτατε, τὴν παρελθοῦσα Κυριακὴ σὺλειτουργήσαμε μὲ ἥλιο. Σήμερα ὁ καιρὸς εἶναι βροχερὸς καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει τὰ δάκρυα καὶ τοὺς πόνοὺς ὅλων ἐκείνων ποὺ ἐβάδισαν τὸν Γολγοθᾶ τῆς Ρωσίας σὲ καιροὺς δοκιμασίας καὶ μαρτυρίων. Τελονῶντες τὴν Θεία Λειτουργία καὶ μνημονεύοντες τοὺς Μάρτυρές μας κατανοοῦμε τὴν ἔννοια τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ ἀγῶνος μέσα στὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ στηρίζεται ἀκριβῶς στὸ μαρτύριο. Οἱ Χριστιανοί, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Κυρίου, αἴρουν τὸν σταυρὸ τους καὶ ἀγωνίζονται. Σήμερα νιώθουμε ὅτι οἱ ἅγιοι Μάρτυρες προσεύχονται γιὰ μᾶς, γιὰ τὴν Πατρίδα μας, γιὰ τὴν Ἐκκλησίᾳ μας, τὸν πολὺπαθο Λαὸ μας. Ἔτσι εἴμαστε καὶ μεῖς μάρτυρες τοῦ θαύματος.

Θά ἤθελα, Μακαριώτατε, νὰ Σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴν συμμετοχὴ Σας καὶ τὴν παρουσία Σας. Γνωρίζουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ προσώπου Σας, συμμετέχει στὶς θλίψεις καὶ στὶς δοκιμασίες τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ... Γι' αὐτὸ εἴμεθα εὐγνώμονες...

Στὴν συνέχεια τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Ἐφημέριος τοῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Μαρτύρων, ὁ ὁποῖος προσέφερε χῶμα ἀπὸ τὴ μαρτυρικὴ γῆ στὸν Πατριάρχη Μόσχας καὶ κατάλογο τῶν 10 Ἑλλήνων μαρτύρων ποὺ ἐκτελέσθησαν κατὰ τὴν περίοδο τοῦ ἀθεϊστικοῦ καθεστώτος, στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ.κ. Χριστόδουλο. Ὁ κατάλογος ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΜΠΕΝΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΒΙΤΣ:

Ἔτος γεννήσεως 1908. Ἀθήναι. Ἑλλην, ἐξ ἀγροτῶν, μέση μόρφωσις.

Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο ὡς προϊστάμενος ἐργοστασίου αὐτοκινήτων.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, ὁδὸς Μασινο-στρογιένια, κτίριο 4, διαμέρισμα 5.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 11ην Ἀπριλίου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 10ην Ἀπριλίου 1958.

ΑΡΜΑΟ ΖΑΝ ΖΟΖΕΦΟΒΙΤΣ. Ἔτος γεννήσεως 1903. Νῆσος Τήνος. Ἑλλην, ἐξ ἐργατῶν, ἀνωτάτη μόρφωσις.

Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο εἰς ὑπηρεσίαν οἰκονο-

μικῶν σχεδίων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, πάροδος Πετρο-βερίγκσκι, κτίριο 6-8, διαμέρισμα 394.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 8ην Μαρτίου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 4ην Ὀκτωβρίου 1989.

ΚΑΡΙΟΦΙΛΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΗΛΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1896. Σουφλί. Ἑλλην, ἐξ ἀγροτῶν, μέση μόρφωσις. Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο ὡς οἰκονομολόγος συνεταιρισμοῦ ὑπαλλήλων “Κόκκινος Συνεταιρισμός”.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, ὁδὸς Ὁρντίνκα, κτίριο 17, διαμέρισμα 4/12.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 8ην Μαρτίου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 15ην Ὀκτωβρίου 1957.

ΟΣΜΑΝΗΣ ΠΑΥΛΟΣ ΓΙΑΝΟΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1906. Κωνσταντινούπολις. Ἑλλην, ἐξ ἐργατῶν, στοιχειώδης μόρφωσις.

Διεύθυνσις κατοικίας: Περιφέρεια Μόσχας, πόλις Ἐγκόριεφσκ, ὁδὸς Σοβιέτσκαγια, κτίριο 33.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο, τὴν 8ην Μαρτίου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 4ην Ὀκτωβρίου 1989.

ΤΟΜΟΒ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΕΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1906. Ἀθήναι. Ἑλλην, ἐξ ἀγροτῶν, μὴ ὀλοκληρωμένη ἀνωτάτη μόρφωσις.

Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο εἰς ἐργοστάσιον αὐτοκινήτων.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, ὁδὸς Δουμπρόφκαγια, κτίριο 7, διαμέρισμα 40.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 17ην Μαΐου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 23ην Μαΐου 1957.

ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΕΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1882. Ἅγιος Κήρυκος Ἰκαρία.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 31ην Μαΐου 1938.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΛΕΦΤΕΡΙΕΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1890. Ἀθήναι. Ἑλλην, ἐξ ἀγροτῶν, στοιχειώδης μόρφωσις.

Ἑλληνικῆς ὑπηκοότητος. Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο ὡς χειροτέχνης παραγωγῆς ἐκκλησιαστικῶν κηρίων.

Διεύθυνσις κατοικίας: Περιφέρεια Μόσχας, συνοικία Λένιν, χωρίον Πετσάτνικι.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 31ην Μαΐου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 12ην Σεπτεμβρίου 1989.

ΠΙΠΕΡΟ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΕΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1892. Πάτραι. Ἑλλήν ἐξ ἀγροτῶν.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, ὁδὸς Ὁμπουχα, κτίριο 3, διαμέρισμα 5.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 16ην Ἰουνίου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1989.

ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ΣΑΒΒΑΣ ΣΤΑΥΡΟΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1894. Ἀθήναι. Ἑλλήν, ἐξ ἐργατῶν, στοιχειώδης μόρφωσις. Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο ὡς ὁδηγὸς τοῦ πρώτου πάρκου τῶν τρόλλεϋ.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, ὁδὸς Δεκάμπρασκαγια, κτίριο 19, διαμέρισμα 5.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 13ην Αὐγούστου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 22αν Αὐγούστου 1958.

ΒΑΪΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΓΙΕΒΙΤΣ

Ἔτος γεννήσεως 1908. Μυτιλήνη. Ἑλλήν, ἐξ ἐργατῶν, ἀνωτάτη μόρφωσις. Εἰς τὴν Ρωσίαν ἠργάζετο ὡς ὁδηγὸς τοῦ πρώτου πάρκου τῶν τρόλλεϋ.

Διεύθυνσις κατοικίας: Μόσχα, ὁδὸς Ὁμπουχα, κτίριο 3, διαμέρισμα 22.

Ἐκτελέσθηκε εἰς τὸ Μπούτοβο τὴν 16ην Αὐγούστου 1938, ἀποκατεστάθη δικαστικῶς τὴν 22αν Μαρτίου 1965.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Μακαριώτατος εἶπε:

Ἀγιώτατε Πατριάρχᾳ κ.κ. Ἀλέξιε,

Εὐρισκόμεθα σήμερα ἐδῶ καὶ ἡ καρδιά μας εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ συγκίνηση καὶ θαυμασμό. Ἦταν τότε ἡ περίοδος πὺν περίσσεψε σ' αὐτὸν τὸν τόπο τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐκδίκηση. Δὲν ὑπάρχει χειρότερος πόλεμος ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον· ἀδελφοὶ νὰ φονεύουν ἀδελφοὺς.

Ἐδῶ ἐθυσιάσθησαν χιλιάδες ἄνθρωποι γιὰ τὴν πίστη τους στὸν Χριστὸ καὶ στὸν ἄνθρωπο. Τοὺς ἀρνήθηκαν τὸ δικαίωμα στὴν ἐλευθερία καὶ στὴν

ἀξιοπρέπεια, στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν μαρτυρία τῆς συνειδήσεως. Ἔτσι ἐξηγοῦνται τὰ ἐγκλήματα ὅχι μόνο ἐδῶ ἀλλὰ σὲ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ δικός σας συγγραφεὺς, ὁ Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι γράφει: «Ἐὰν δὲν ὑπάρχει Θεός, ὅλα ἐπιτρέπονται». Καὶ αὐτὰ τὰ ὅλα εἶναι τὰ ἐγκλήματα, τὸ μῖσος, ἡ ἀναξιοπρέπεια, ἡ ἀνανδρεία, ἡ ἀπανθρωπιά.

Ἐμεῖς σήμερα, τιμῶντες τὴν ἱερὰ μνήμη ἐκείνων, νιώθουμε ὅτι ὁ διχασμὸς εἶναι ἡ μεγαλύτερη κατὰ ῥα, ἐνῶ ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη ἡ μεγαλύτερη εὐλογία. Γι' αὐτὸ ἡ πίστη στὸν Θεὸ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀναγεννητικὴ δύναμις τοῦ κόσμου.

Ὁ βροχερὸς αὐτὸς καιρὸς ταιριάζει σήμερα, γιὰτί ὅλοι πρέπει νὰ κλάψουμε γιὰ τὸ κατάντημα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καὶ ὡς Χριστιανοὶ νὰ πάrouμε ἐπάνω μας τίς ἁμαρτίες, τὰ λάθη, τίς ἀστοχίες τῶν ἄλλων, ὅπως ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποιος ἦρε τὴν ἁμαρτία τοῦ κόσμου. Νὰ προσευχθούμε γιὰ τίς ψυχὰς τῶν θυμάτων καὶ τῶν θυτῶν καὶ νὰ σκεφθοῦμε ὅτι στὴν ζωὴ μας δὲν θὰ ἔχουμε εἰρήνη ἂν δὲν βάλουμε κυβερνήτη καὶ ὁδηγὸ τῆς ζωῆς μας τὸν Χριστό.

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ Ρωσικὴ κοινωνία ἀναγεννῶνται. Καὶ τὸ μήνυμα τῆς ἱστορίας εἶναι ὅτι καμία ἀναγέννηση, καμία ἀνακαίνιση δὲν ὑπάρχει ἔὰν δὲν στηρίζεται στὸν Χριστό.

Μὲ συγκίνηση ἄκουσα τὸν Αἰδεσιμώτατο Ἱερέα νὰ λέγῃ ὅτι μετὰ τῶν θυμάτων ὑπάρχουν καὶ 10 Ἑλληνες. Τὸ Ρωσικὸ καὶ Ἑλληνικὸ αἷμα γίνεται θνμίαμα πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ὑπενθυμίζει τίς κοινὲς προσδοκίες τῶν ὀρθοδόξων λαῶν μας. Σὰς ἀγαπάμε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μας. Καὶ σεῖς μᾶς ἀγαπάτε. Γιατί εἴμαστε καὶ οἱ δύο πονεμένοι λαοὶ μέσα στὴν ἱστορία. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο λαοὶ διασωθῇ καμε χάρη στὴν πίστη μας στὸν Χριστό.

Εὐχαριστῶ τὸν Ἀγιώτατο Πατριάρχῃ Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κύριο Ἀλέξιο γιὰ τὴν εὐκαιρία πὺν μᾶς ἔδωκε νὰ συμμετάσχουμε σὲ αὐτὴ τὴν Θεία Λειτουργία. Σὰς εὐχομαι πλούσιες τίς εὐλογίες τοῦ Θεοῦ στὴν ζωὴ σας καὶ ἡ νέα περίοδος πὺν ἔχει ἀρχίσει στὸν βίον σας νὰ εἶναι γεμάτη φῶς, εὐλογία καὶ χαρά. Χριστὸς Ἀνέστη!

Ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ, πὺν εἶχε προσέλθει σ' αὐτὴν τὴν λατρευτικὴ σύναξη, ὥρες προσευχόμενος μέσα σὲ κλίμα ἀπόλυτης σιγῆς καὶ καταρρακτώδους βροχῆς, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν καὶ μεῖς, ἐνιωθε τὸ Μπούτοβο, τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου τῶν πατέρων

του, ὡς τὸν ἀπεριόριστο χῶρο. Τὸν χῶρο ἐκείνο πὺν τόσο καλὰ περιγράφεται στὴν νουβέλα τοῦ Τοῦχοφ «Ὁ Ἐπίσκοπος». Μετὰ τὸ θάνατό τους οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως καὶ τῆς συνειδήσεώς τους, ἀπογυμνωμένοι ἀπὸ τὶς γήινες ιδιότητές τους καὶ κάθε τι πὺν περιορίζει, δεσμεύει καὶ ἐπιβαρύνει, ξαναγίνονται νέοι καὶ χαρούμενοι, διασχίζουν τὴν κοιλάδα τῆς ζωῆς καὶ ἀναπνέουν βαθιά, μὲ τὴν χαρὰ τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀπεριόριστο. Κάτω ἀπὸ τὸ πρῶμα αὐτὸ κατανοοῦμε τὴν εἰρηνικὴ ἀντίσταση τοῦ Λαοῦ σὲ κάθε διοικητικὸ μέτρο τῆς ἐξουσίας, πάντα ξένο πρὸς τὴν ψυχὴ, πὺν θέλει νὰ τὴν περιορίσει, νὰ μειώσῃ τὶς ἐλευθερίες της.

Τὸ ἐσπέρως παρετέθη, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σμολένσκ καὶ Καλινιγκράντ κ. Κυρίλλου, δεξιῶσης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΜΑΪΟΥ 2001

Τὸ πρῶτ ἐτελέσθη στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Μόσχας συλλειτουργοῦ τῶν δύο Προκαθημένων. Ὁ μεγαλοπρεπὴς αὐτὸς ναὸς εἶχε κτισθῇ τὸ 1812 σὲ ἀνάμνηση τῆς νίκης τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ ἐναντίον τῶν Γάλλων. Τὸ 1931 ὁ Στάλιν τὸν κατεδάφισε, γὰ νὰ ἀνοικοδομήσῃ στὰ ἐρεῖπια τοῦ Ναοῦ τὸ κτίριο τῆς Βουλῆς. Ὅμως κατὰ τὴν διάνοιξη τῶν θεμελίων ὁ τόπος πλημμύρισε ἀπὸ ὑπόγεια ὕδατα. Στὸν χῶρο τοῦ κατεδαφισθέντος Ναοῦ ἐγινε πάρκο μὲ πισίνα. Πρὸ πενταετίας ὁ Δῆμος τῆς Μόσχας σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἀνήγειρε τὸν νέο μεγαλοπρεπὴ Ναὸ, γὰ νὰ καταδειχθῇ περίτρανα, γὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη, ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι ἀνοικτὴ εἰς χεῖρας τοῦ ζῶντος Θεοῦ. Ἡ προσέλευση τοῦ κόσμου ἀπερίγραπτη. Ὁ Ναός, κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία εἶναι ἀσφυκτικὰ γεμάτος, σὰν ἀπὸ σκηνὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καὶ στὸν πασχάλιο χαιρετισμὸ τοῦ Μακαριωτάτου «Χριστὸς Βοσκρέσε» (Χριστὸς Ἀνέστη) ἀντιφωνοῦσαν «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» «Βοῖστινο Βοσκρέσε» (Ἀληθῶς Ἀνέστη). Συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Καρπενήσιου κ. Νικόλαος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Ἐλασσώνος κ. Βασίλειος, Κρατίτσκογιε καὶ Κολόμνας κ. Ἰουβενάλιος, Σμολένσκ καὶ Καλινι-

γκράντ κ. Κύριλλος, Σόλνιετσογκόρσκ κ. Σέργιος, Βολοκολάμσκ καὶ Πούρεφ κ. Πιτιρίμι, οἱ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοποι Ἰστρας κ. Ἀρσένιος, Ροστόβ καὶ Νοβοσεργάσκ κ. Παντελεήμων, Καζάν καὶ Ταταρστάν κ. Ἀναστάσιος, Κοστρόμας καὶ Γκάλιτς κ. Ἀλέξανδρος, Αἰκατερίνμπουργκ κ. Βικέντιος, Μπέλγκορσκ καὶ Στάρονοσκ κ. Ἰωάννης, Βερέας κ. Εὐγένιος, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Ὁρεχοβοζούγιβο κ. Ἀλέξιος, Κράσνογκορσκ κ. Σάββας, Μπαρναούλ κ. Ἀντώνιος, Μπακού κ. Ἀλέξανδρος, Ἀρχαγγέλσκ κ. Τύχων, Τιρασπόλεως κ. Ἰουστινιανός, Τίχβιν κ. Κωνσταντῖνος, Τομπόλσκ καὶ Τουμῆν κ. Δημήτριος, Φιλίππουπόλεως κ. Νήφων (Ἐξάρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας) καὶ Κυρήνης κ. Ἀθανάσιος (Ἐξάρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας).

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας κ.κ. Ἀλέξιος ὡμίλησε περὶ τῆς εὐχαριστιακῆς ἐνότητος τῆς πίστεως, τὴν σταύρωση καὶ τὴν ἀνάσταση τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ποιμαντικὴ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας γὰ τοὺς νέους, ὡς ἐξῆς:

Μακαριώτατε Δέσποτα, ἡγαπημένε ἐν Κυρίῳ Ἀδελφὲ κ.κ. Χριστόδουλε, Σεβασμιώτατοι, Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ ἀδελφοί,

“Ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν καὶ ἐστὶν καὶ ἐστὶ”. Αὐτὰ τὰ λόγια, τὰ ὁποῖα ὡμολογήσαμε εἰς τὴν Θείαν Λειτουργίαν ὄντως ἀπέκτησαν ἰδιαίτε- ραν ἔννοιαν σήμερον, ὅταν αἱ δύο Ἐκκλησίαι τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, δύο ἀδελφαὶ τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἡνώθη- σαν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τὸ Ποτήριον τῆς Εὐχαρι- στίας. Μετασχόντες ἀπὸ κοινοῦ τῶν τιμίων καὶ θεί- ων μυστηρίων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ αἰσθανόμεθα τὴν παρουσίαν Αὐτοῦ καὶ τὴν ζωο- ποιὸν εὐλογίαν εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπικοινωνίαν καὶ ἀδελφοσύνην. Ὁλοψύχως εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμε- τέραν Μακαριότητα καὶ ὅλους τοὺς συλλειτουργή- σαντας Ἱεράρχας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἐκφράζοντες τὴν χαρὰν ἡμῶν διὰ τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς αὐτὴν τὴν εὐχαριστιακὴν ἐνότητα τῆς πί- στεως καὶ τῆς κοινῆς προσευχῆς.

“Σήμερον ἡ χάρις ἡμᾶς συνήγαγε” εἰς τὸν ἰδιαί- τερον καὶ εὐλογημένον τόπον τοῦ Ναοῦ τούτου, ὁ ὁποῖος συμβολίζει τὴν σταύρωση καὶ τὴν ἀνάστα- σιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν λήξαντα

Είς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως.

Τέλεσις μνημοσύνου εἰς τὸ Μνημειακὸν Κοιμητήριον “Πισκαρόφσκαγιε” ἐπὶ τῇ 51ῃ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς Νίκης τοῦ Μεγάλου Πατριωτικοῦ Πολέμου κατὰ τῶν Ναζιστῶν, εἰς μνήμην τῶν πεσόντων καὶ μαρτυρικῶς ἀποβιωσάντων κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως.

εἰκοστὸν αἰῶνα. Ὁ Ναὸς αὐτός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, κατεστράφη κατὰ τὰ ἔτη σκληρῶν καὶ ἀνηλεῶν διωγμῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ ἀντανακλᾷ τὴν μαύρην μοῖραν χιλιάδων βασανισθέντων μαρτύρων ὑπὲρ τῆς πίστεως. Ὁ ἐκ νέου ἀναστηλωθεὶς, πρὸ ὀλίγου χρόνου, Ναὸς συνδοξάζεται αὐτοῖς, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἐδῶ, κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἰωβηλαίου, ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως δηλαδὴ 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρουσία τῶν Προκαθιμένων καὶ ἐκπροσώπων πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, κατετάγη εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἁγίων μέγας χορὸς νεομαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν τῆς πίστεως. Πιστεύομεν, ὅτι τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων θὰ ἀποτελέσῃ τὸν σπόρον ὁ ὁποῖος θὰ πέσῃ εἰς καλὴν γῆν καὶ θὰ δώσῃ πλουσίους καρποὺς πίστεως εἰς τὰς καρδίας τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων καὶ ἰδιαίτερος τῶν νέων. Ἡ Ἐκκλησία μας, εὐρισκομένη εἰς τὴν ἀνατολὴν τῆς νέας χιλιετίας, στηρίζει τὰς ἐλπίδας τῆς εἰς τὴν νεολαίαν καὶ ἡ ποιμαντικὴ μέριμνα δι' αὐτὴν ἀποτελεῖ πρῶτιστον καθήκον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν.

Μακαριώτατε,

Μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς Θείας Λειτουργίας θὰ ἀρχίσωμεν τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τῆς Ὁρθοδόξου Νεολαίας τῆς Ρωσίας. Ἡμεῖς γνωρίζομεν καλῶς τὴν μεγάλην ἐμπειρίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν διακονίαν τῆς νεότητος. Ἀκούομεν, μετὰ πολλῆς προσοχῆς, περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος διὰ τὰ προβλήματα τῶν νέων καὶ τῶν προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας ἐπιτυχῶς καταβάλλετε, διὰ νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ βιώσουν οἱ νέοι μας τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν. Εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὴν εὐγενῆ καὶ φιλάδελφον συγκατάθεσίν Σας νὰ παραταθῇ ἡ ἐδῶ παραμονή Σας διὰ νὰ χαιρετίσετε τοὺς νέους τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου αὐτῶν ἀπευθύνομεν πρὸς αὐτοὺς λόγον πατρικῆς ἀγάπης καὶ νοθεσίας. Πιστεύομεν, ὅτι οἱ νέοι μας, ὡς καὶ οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος, θὰ Σᾶς ἀνταποδώσουν τὴν ἴδια ἀγάπην καὶ θὰ διαφυλάξουν τὰ λόγια Σας εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας των. Καὶ ὁ Πανοικτίρμων Κύριος θὰ ἀνταποδώσῃ Ὑμῖν, διὰ τὴν ἀναλλοίωτον ἀγάπην τὴν ὁποίαν τρέφετε πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας, τὰ ἀνεκλάλητα ἐλέη καὶ τοὺς

οἰκτιρμοὺς Αὐτοῦ.

Εἶθε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ ἐνδυναμώῃ πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν τῆς τηρήσεως τῆς ἐνότητος τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὸ εὐσεβὲς γένος τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χριστόδουλος εἶπε:

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας, Κύριε ΑΛΕΞΙΕ,

Ἱερώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Εὐλογημένον Ἱερατεῖον,

Χριστοῦ Διακονία,

Προσφιλέστατε καὶ εὐλογημένε Λαὸ τοῦ Κυρίου,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Σήμερον, μέσα εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως, τὸ Πανάγιον Πνεῦμα μᾶς συνήγαγε, διὰ νὰ βιώσωμεν, ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἀναμνήσεως, τὸ θεανθρώπινον μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν πραγματικότητα τῆς ἀνεσπέρου ἡμέρας τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ μᾶς εἰσήγαγε εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ περικαλλοῦς τούτου Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν ἐσωτέραν, καὶ ἰδοὺ «πλήρης δόξης Κυρίου ὁ Οἶκος»¹ καὶ «ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων»².

Ἡ τραγικὴ ἱστορία τοῦ Ναοῦ τούτου τυγχάνει γνωστὴ εἰς ἡμᾶς. Γνωρίζομεν τὸν πόνον καὶ τὴν θλῖπιν, τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασεν ὁ εὐσεβὲς Ρωσικὸς Λαός, ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1931 ἐγένετο μάρτυς τῆς φορικτῆς βεβηλώσεως αὐτοῦ, ὑπὸ ἀσεβῶν καὶ ἀνόμων χειρῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀθεΐας καὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ Πονηροῦ τελοῦντες, ἐκρήμνισαν αὐτὸν ἐκ θεμελίων, πιστεύσαντες ἀνοήτως, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐθανατώθη ὁ Θεὸς καὶ κατελύθη ἡ πίστις τῶν ἀνθρώπων εἰς Αὐτόν. Ἰδού, ὁμως, ὅτι καὶ ἐκτίσται καὶ περὶλαμπρὸς πάλιν ἀνηγέσθη.

Εἶναι εὐκαιρία δι' ἡμᾶς σήμερον νὰ ἀναμνησθῶμεν ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἱερᾶς ἱστορίας μέχρι τῶν ἐσχάτων. Εἶναι πρόκλησις διὰ τὸν νοῦν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ,

1. Ἱεζεκιήλ 43,5.

2. Ἀποκ. 21,3.

ὥστε νὰ ἀναζωπυρώσῃ ἐντός του τὴν ζωαρχικὴν πνοὴν τοῦ Πλαστοουργοῦ καὶ νὰ γίνῃ μέτοχος τῶν θείων εὐεργεσιῶν Του. Ἡ ἱερὰ ἀνάμνησις τῶν θαν -
μασίων τοῦ Θεοῦ ἀλλοιώνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πληρώνει αὐτὴν μετ' αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης. Ἡ εὐγνωμοσύνη αὐξάνει τὰ χαρί -
σματα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν τελειότητα τῆς κατὰ Θεὸν φιλοτιμίας, τὸν ἐμπνέει εἰς προσευχὴν καὶ δοξολογίαν Θεοῦ καὶ δημιουργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν διαθέσεις καὶ ἀναβάσεις θείας ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἰσχυρότεροι ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν θάνατον.

Ἡ ἀνάμνησις τῶν ἔργων καὶ τῶν θαυμασιῶν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ψυχολογικὴ καὶ δὲν γίνεται διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ ψυχολογικὰς ἀνάγκας, ἀκόμα καὶ τὰς ὑψηλοτέρας ἐξ αὐτῶν. Τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ εἶναι γεγονότα αἰώνια, ἐργασμένα μὲ τὴν θείαν ἐνέργειαν καὶ χάριν, καὶ ὅταν φέρωμεν αὐτὰ εἰς τὸν νοῦν μετ' εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμόνου διαθέσε -
ως, γενόμεθα μέτοχοι τῆς δημιουργικῆς χάριτος καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Προετοιμάζον καὶ ὁδη -
γοῦν ἡμᾶς εἰς μεγαλύτερον πλήρωμα θείας ἀγά -
πης.

Ὁ Θεὸς εἶναι Αὐτός, ὁ Ὅποῖος ἀοράτως μᾶς διαφυλάττει ἀπὸ τὰ κακὰ καὶ τὸ μένος τοῦ θανά -
του, ἀκόμα καὶ ὅταν ἐξαντλοῦνται τὰ ἀνθρώπινα τεκμήρια ἢ πλεονάζει ἡ ἰσχὺς τῆς ἐξουσίας τοῦ κό -
σμου τούτου ἢ τὸ κάλλος τοῦ ἀνθρώπου ἀντικαθί -
σταται ἀπὸ τὴν αἰσχύνην τῆς γυμνότητος καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπίς σωτηρίας.

Ἡ ἀνάμνησις τοῦ θανάτου, τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ὑπέμεινε δι' ἡμᾶς, καὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του, συμπί -
πτει μὲ τὸν ἀγῶνα νὰ Τὸν ἀκολουθῶμεν «ὅπου ἂν ὑπάγῃ» καὶ νὰ δίδωμεν εἰς τὸν κόσμον τὴν μαρτυ -
ρίαν τῆς καλῆς ἀπολογίας. Ὁ Χριστιανὸς πάσχει εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν καὶ πάσχει ἴσως περισσότε -
ρον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι, ἐκτὸς τῶν παθημάτων του, τὸν κοινὸν κληρὸν τῆς κατεφθαρ -
μένης φύσεώς μας, ἐλευθέρως βαστάζει τὸν σταυρὸν τῆς πίστεως καὶ ἀκολουθεῖ τὸν Χριστὸν κομίζων τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς προσδοκίας τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἐντὸς ἐνὸς κόσμου φυλακῆς καὶ ἀπομονώσεως, παραφροσύ -
νης καὶ μηδενισμοῦ, αὐτοκαταστροφῆς καὶ δουλεί -
ας.

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἡ Ἐκκλησία ἀναγ -
γέλει τὴν ὑπαρξίν τοῦ ζῶντος Θεοῦ καὶ τὴν ἐλπίδα

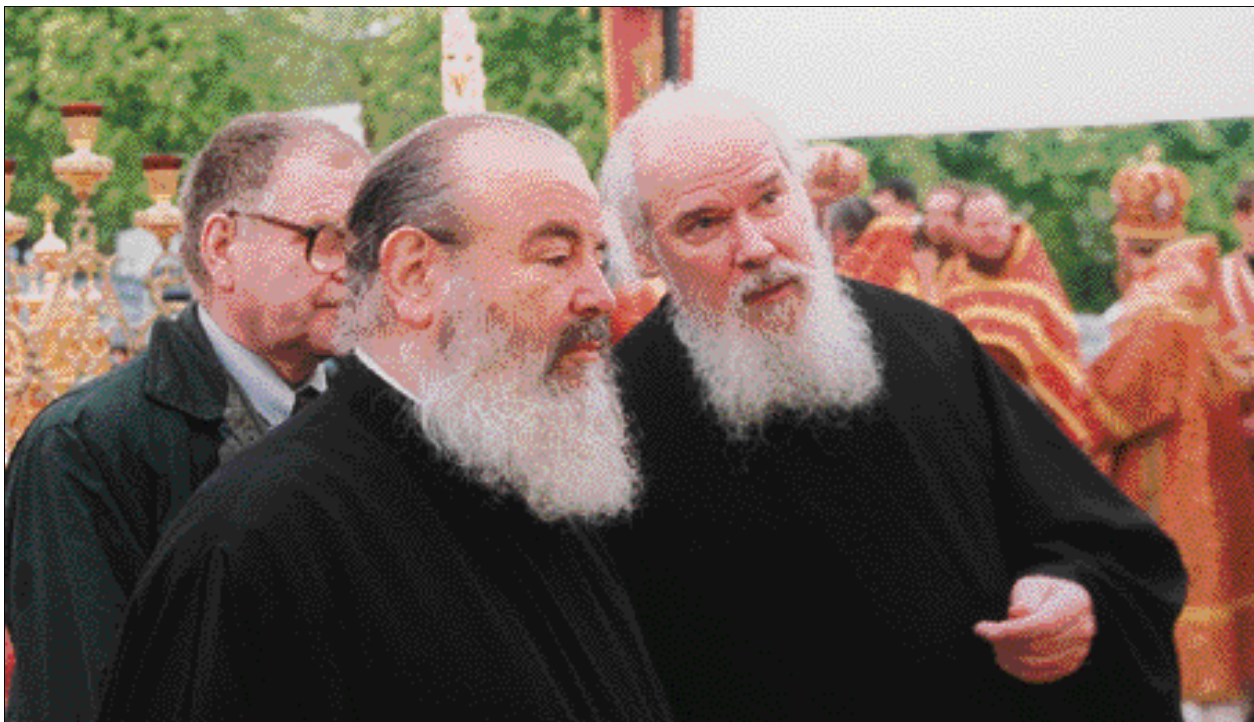
τῆς ἐλεύσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἱστο -
ρίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ μαρτυρία ἀλλὰ καὶ τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ἡ μαρτυρία καὶ τὸ μαρτύριον τῆς σήμερον ἐορταζομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Ἀγίας Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰσαποστόλου Φω -
τεινῆς, ἡ ὁποία μαρτυρεῖ εἰς μίαν ἐποχὴν, τῆς ὁποί -
ας ἡ κοινωνία εὐρίσκεται εἰς ὀλοκληρωτικὴν κρί -
σιν. Ὑπάρχει κρίσις τῶν ἡθῶν, κρίσις τῶν ἀξιών, ἡ ὁποία κρίσις δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ὑπαρ -
κτικὴ παρουσία τῆς ἁμαρτίας, κρίσις, ἡ ὁποία συν -
οδεύεται ἀπὸ μίαν γενικὴν ἀπογοήτευσιν καὶ μὲ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν αἰρέσεων.

Ὁ ἄνθρωπος παραδίδεται εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὸ σύμπαν. Εἶναι δοῦλος, ὑποδουλωμένος. Οἱ ἐθνί -
κοὶ εἰδωλολάτρες διανοούμενοι κινητοποιοῦνται μὲ μίαν πραγματικὴν πολιτιστικὴν ἀντιχριστιανικὴν διοργάνωσιν. Ὁ Διωγμὸς γίνεται συστηματικὸς κατὰ τὶς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος. Ὅσοι ἀρνοῦνται δημοσίως τὴν ἐξουσίαν καταδικάζονται εἴτε εἰς ἐξορίαν εἴτε εἰς θάνατον. Οἱ Ἅγιοι Μάρτυρες ἀνέρχονται εἰς χιλιάδας, καὶ τοῦτο διότι ἐκεῖνοι πρῶτοι ἀναγνωρίζουν ὅτι «ἂν πρέπει νὰ σωθῇ κά -
τι μέσα εἰς τὸν κόσμον, δὲν εἶναι προπαντὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, διότι μᾶς ἡγά -
πησε Πρῶτος καὶ ἡ δύναμις Του κρατεῖ καὶ στηρίζει τὸν ἄνθρωπο»³.

Νά, διατὶ τὸ μαρτύριον τῶν Ἀγίων τοποθετεῖται καὶ ἐορτάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τοὺς Ἅγίους ὑπῆρξε πρῶτα ὡς τιμὴ πρὸς τοὺς Μάρτυ -
ρας τῆς Ἐκκλησίας. Νά, διατὶ εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀπολογία ἦταν μιὰ συγκε -
κρομένη πρᾶξις ὁμολογίας πίστεως συνδεδεμένης μὲ τὸ μαρτύριον καὶ ὄχι μίαν κοινωνικὴ καὶ ἰδεολο -
γικὴ νίκη, ἡ ὁποία πολλάκις χαρακτηρίζει τὸ μέγα -
λο δράμα τοῦ σύγχρονου ἀπολογητισμοῦ μας. Οἱ Μάρτυρες ἔρχονται νὰ ὑπενθυμίσουν εἰς τοὺς χρι -
στιανούς τὸν χαρακτήρα τῆς μωρίας τοῦ εὐαγγελι -
κοῦ κηρύγματος, τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀγιότητος μὲ τὴν κοινωνικὴν εὐπρέπειαν, τὸ καθιερωμένον ὕψος καὶ τὰ δοκοῦντα καλὰ ἐπι -
τηδεύματα.

Σήμερον, πού ἡ λεγόμενη Νέα Τάξις Πραγμα -

3. Παύλου Εὐδοκίμου, βλ. π. Ἀνδρέου Ἀγαθοκλέους, Γεύσασθε καὶ ἴδετε, Λάρινα 1993, σελ.46.

*Ὁ Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος ἀναλύει εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χριστόδουλον τὴν θεματολογίαν τῆς ἱερᾶς εἰ-
κόνης τῶν Ρώσων Νεομαρτύρων, τὴν ὁποίαν βλέπε εἰς τὴν προηγουμένην φωτογραφίαν (σελ. 487).*

Ἀπὸ τὴν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, Μόσχα.

Έναρξης του Συνεδρίου της Ὁρθοδόξου Νεολαίας τῆς Ρωσίας.

Με τὴν ἐλπίδα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

των, μέσα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς παγκοσμιοποιήσεως, ἐκφράζεται καὶ ὡς μία ἐξουσιαστικὴ παρουσία, ἡ μαρτυρία τῆς συνειδήσεώς μας προσλαμβάνει τε - ραστίας διαστάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐγγίζουσιν τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον μας, τὴν μαρτυρίαν καὶ τὴν παρου - σίαν μας ὡς ὀρθοδόξων ἀνθρώπων, μέσα εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐορτάζομεν πάντοτε τὸ μαρτύριον τοῦ χθὲς ὡς τὸ μαρτύριον τοῦ σήμε - ρα. Καὶ τοῦτο διατὶ ὁ Θεός μας δὲν ἄφησε ἐποχὴ ἁμαρτυρον. Σὲ κάθε ἐποχὴν εἶχε τοὺς Μάρτυρας καὶ τοὺς Ἁγίους του. Καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μας. Τὸ θέ - μα εἶναι νὰ ἔχωμεν ὧτα καὶ νὰ ἀκούωμεν τὴν κλήσιν Του.

Τότε οἱ Χριστιανοὶ θὰ γίνωμεν πτωχοὶ καὶ εἰρη - νικοὶ δοῦλοι Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος θεμελιώνει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ προσώπου. Θὰ διαβεβαιώσωμεν εἰρηνικά, ἐπειδὴ ἀκριβῶς κηρύττομεν ὅτι ὁ Χρι - στὸς ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ τὴν κόλασιν χάριν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅτι κάθε ἄνθρωπος φέρει μό - νος ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι μοναδικός, καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ ποτήριον τῆς ζωῆς ἀπ' ὅπου ρέει ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς». Αὐτὸς ὁ ἀγών, αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ μαρτυρία συνιστᾷ καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ μαρτυρίου τῆς συνειδήσεώς μας.

Μακαριώτατε καὶ ἡγαπημένε Ἀδελφέ,

Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν, ἀπὸ βάθους καρδίας, Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τιμὴν καὶ εὐχομαι ὁ Ἅγιος Θεὸς νὰ χαρίζῃ εἰς ὅλους μας τὴν ἐσωτερικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύ - ματος, τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὰς θλίψεις καὶ τὰς δο - κimasίας τοῦ παρόντος βίου, νὰ μᾶς στερεώσῃ εἰς τὴν ὑπομονήν, εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὴν ἀγάπην, διὰ νὰ δίδωμεν μετὰ πραότητος καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος⁴.

Ἀμήν!»

Ἀκολούθως μετέβημεν στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ὁ χῶρος πλημμυ - ρισμένος ἀπὸ νέους ἀνθρώπους. Εἴχαμε ὅλοι τὴν αἴσθησιν ὅτι αὐτοὶ οἱ νέοι δὲν εἶχαν ἔλθει ἐκεῖ ἀκο - λουθώντας τὰ βήματα τῆς γαλιλᾶς τους. Εἴχαν ἔλθει ἀπὸ μόνοι τους, γιὰ λόγους ποὺ βγαίνουν

ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τους καὶ ὄχι γιὰ νὰ ἀποφύ - γουν τὴν εὐθύνη ἢ γιὰ νὰ βροῦν κάποια ἀτομικὴ ἀσφάλεια. Ἡ ἐμπειρία αὐτῆς τῆς παρουσίας εἶναι ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἱστορία δὲν κινεῖται ἀπὸ τὶς δυνά - μεις τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Πανάγιο Πνεῦμα.

Ὁ Μακαριώτατος κ.κ. Χριστόδουλος, μετὰ τὴν κήρυξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου Ὁρθοδόξου Νεολαίας τῆς Ρωσίας ἀπὸ τὸν Πατριάρχην κ.κ. Ἀλέ - ξιο, στὸ ὁποῖο συμμετεῖχαν ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Ρωσίας καὶ περισσότεροι ἀπὸ 1500 σύεδροι, ἀπήρτυνε πρὸς τοὺς νέους τὸν ἀκόλουθο χαιρετισμό:

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἀδελφέ κ. Ἀλέξιε,

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβέστατοι Πατέρες,

Ἀγαπημένα μας παιδιά,

Νέοι καὶ Νέες τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσ - σίας,

Εὐλογημένα νειᾶτα τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Δοξάζω τὸν ἐν Τριᾷδι προσκνητὸν Θεόν μας, τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα καὶ εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας κ. Ἀλέ - ξιον, τὸν πεφιλημένον ἀδελφὸν καὶ πολυσέβαστον Ποιμενάρχην σας, διὰ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς παρουσίας μου ἀνάμεσά σας καὶ τὸ προνόμιον νὰ ἀπευθύνω εὐλογίαν πατρικὴν καὶ χαιρετισμὸν ἀγάπης σὲ σᾶς τοὺς νεόφυτους κλάδους τῆς Ρω - σικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Χαίρω καὶ συγκινοῦμαι κατ' ἀρχὴν διὰ τὴν χαρὰ τῆς ἐπικοινωνίας. Χαίρω καὶ συγκινοῦμαι καὶ δοξάζω τὸν Κύριόν μας Ἰησοῦν Χριστὸν ἀναλογι - ζόμενος ὅτι πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν, ἓνα τέτοιο Συν - ἔδριον τῆς Νεολαίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦτο κάτι τὸ ἀδιανόητον, ἦτο κάτι τὸ ὁποῖον μόνο σὰν θαῦμα θὰ μπορούσε νὰ περιμένει κανεὶς. Καὶ σήμερα ζοῦμε αὐτὸ τὸ θαῦμα σὰν μία ἐπὶ πλέον βε - βαίωση ὅτι ὁ Χριστὸς Ἀνέστη. «Οἱ πολεμήσαντες ἀπώλοντο καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν ἀναβέβηκεν».

Οἱ προσευχῆς τοῦ πιστοῦ λαοῦ καὶ οἱ κραυγῆς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀρνίου-

4. Α' Πέτρου 3, 15.

Χριστοῦ εἰσακούσθηκαν ἀπὸ Ἐκεῖνον ὁ Ὅποιος «ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ».

Παιδιά μου ἀγαπημένα,

Διήλθατε διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ὁ Κύριος τῆς Ἐκκλησίας «ἐξήγαγεν ὑμᾶς εἰς ἀναψυχήν». Τώρα ἐσεῖς ζητεῖτε τὸ θαῦμα, χαίρετε τὴν χαρὰ, ἀπολαμβάνετε τὴν εὐλογία, ἀτενίζετε μὲ ἐλπίδα τὸ μέλλον, περιστοιχίζετε μὲ ἐμπιστοσύνη τοὺς Ποιμένες σας καὶ σχεδιάζετε τὴν διακονία καὶ τὴν μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἀνατείλασα ἤδη τρίτη χιλιετία.

Στὸ κατώφλι τῆς νέας χιλιετίας ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐμπειρία τοῦ παρελθόντος μπορεῖτε νὰ κατανοήσετε τὸ παρὸν καὶ νὰ ὁραματισθῆτε τὸ μέλλον.

Μπορεῖ ἄραγε ἓνας νέος νὰ ζήσει μέσα στὴν Ἐκκλησία, νὰ εἶναι χριστιανός; Ἀλλὰ, γιατί ὄχι; Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἓνα πρόσωπο πὸν πέρασε. Ὁ Χριστὸς εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»! Εἶναι ὁ Κύριος τῆς ἱστορίας ἀλλὰ καὶ τὸ νόημά της.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ εἶναι ἡ μοναδικὴ καταξίωση τῆς νεότητος. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ εἶναι ἡ ὑπέρβαση τοῦ θανάτου καὶ ἡ μετοχὴ εἰς τὴν αἰωνία νεότητα. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀπάντηση στὴν κρίση τοῦ αἵωνα καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Ἡ Σάρκωση τοῦ Θεοῦ, τὸ μόνο ἀληθινὰ καὶ νούργιο μέσα στὴ διαρκή ροὴ τοῦ χρόνου, εἶναι τὸ μοναδικὸ μέτρο τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Ἐσεῖς γνωρίζετε πολὺ καλὰ μέσα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς μαρτυρικῆς σας Ἐκκλησίας ὅτι ὅσοι σὸ παρελθὸν πολέμησαν ἢ καὶ σήμερον ἀκόμη πολεμοῦν τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία, στὴν πραγματικότητα στόχο ἔχουν τὸν ἄνθρωπο. Πολέμησαν καὶ πολεμοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ζητοῦν νὰ ἀφανίσουν τὸ μοναδικὸ μέτρο πὸν ἀναδεικνύει τὴ μεγαλοσύνη τοῦ ἀνθρώπου, τὸν Χριστό.

Ζήσαμε καὶ ζοῦμε σὸ τέλος αὐτῆς τῆς χιλιετίας τὸν εὐτελισμὸ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, τὴν ὑποτίμηση τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Εἶδαμε τὰ ὄπλα τοῦ θανάτου ὅχι μόνο νὰ ἀφανίζουν τὶς ζωὲς ἀθῶων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπονομεύουν τὴ ζωὴ καὶ ὅσων ἀκόμη δὲν γεννήθηκαν. Αὐτὸς εἶναι ὁ πολιτισμὸς τῶν δῆθεν πολιτισμένων.

Στὸ κατώφλι τῆς νέας χιλιετίας καὶ σὸ ἐρώτημα: «ἐν τίνι κατορθώσῃ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;»

ἡ ἀπάντηση ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν χρόνων μὲ τὴν ὁρμὴ τῆς αἰωνίας νεότητος «... ἐν τῷ φυλάσσει σθαι τὸν νόμον σου». Ἡ ὁδὸς τοῦ Κυρίου μας εἶναι ἡ μοναδικὴ ὁδός.

Στὴν κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας καὶ στὸν εὐτελισμὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη πὸν μπορεῖ νὰ νοηματίσει τὴ ζωὴ του καλώντας τον νὰ φανερώσῃ τὸ πρωτότυπον κάλλος τῆς εἰκό - νος πὸν κρύβει μέσα του. Στὸν ἐγωκεντρισμὸ τοῦ σημερινοῦ κόσμου τοῦ προσφέρει σὰν τὸ ἀντίδοτο τὴν ἄθληση τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ.

Ἀγαπητά μας παιδιά,

Γνωρίζουμε ὅτι τὰ προβλήματα πὸν ἀντιμετωπίζετε εἶναι πολλὰ καὶ μεγάλα. Οἱ νέοι ἄνθρωποι σὲ ὅλη τὴ γῆ εἶναι ἡ «μεγάλῃ ἀγορὰ» ἀπὸ τὴν ὁποία ὅλοι «οἱ ἔμποροι» προσπαθοῦν νὰ ψωνίσουν. Οἱ ἔμποροι τῶν ναρκωτικῶν, οἱ ἔμποροι τῶν ἰδανικῶν, οἱ ἔμποροι τῆς λευκῆς σαρκός, οἱ «ψευδομεσσίες» τῶν παραθρησκειῶν, ἀπὸ ἐσᾶς προσπαθοῦν νὰ ψωνίσουν «πελάτες».

Ἐκατομμύρια νέοι ἄνθρωποι εἶναι θύματα τῶν ναρκωτικῶν καὶ τοῦ ἀλκοόλ. Ἐκατομμύρια παιδιά στὸν κόσμον γίνονται ἀντικείμενα σεξουαλικῆς ἐκμετάλλευσης. Ἐκατομμύρια νέοι ἄνθρωποι ὁδηγοῦνται στὴν ἀπόγνωση ἐξ αἰτίας τῆς ἀνεργίας, τῆς ἀναξιοκρατίας καὶ τῆς ἐκμετάλλευσης.

Ζητήσατε ζωὴ καὶ σᾶς προσφέρουν τὸ θάνατο. Ζητήσατε στοργὴ καὶ ἀγάπη καὶ ληλάτησαν καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα σας. Ζητήσατε ἀξιοπρέπεια καὶ σᾶς εὐτελίζουν μὲ τὴν ἀνεργία καὶ τὴν ἐκμετάλλευση. Ἐρχεται στιγμὴ πὸν φθάνετε σὲ ἀπόγνωση.

Αὐτὲς τὶς δύσκολες ὥρες ἂς ἀντηχεῖ δυνατὴ στὰ αὐτιά σας ἡ φωνὴ τοῦ Εὐαγγελίου: «νεανίσκοι, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ νενικήκατε τὸ πονηρόν». Νὰ θυμᾶσθε ὅτι ὁ Ἀναστημένος Χριστὸς «δὲν σᾶς ἔδωσε πνεῦμα δειλίας ἀλλὰ δυνάμει - ως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ». Μὴν ἐπιτρέψετε σὲ κανένα «νὰ καταφρονήσῃ τὴν νεότητά σας, ἀλλὰ γίνετε τύποι τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι». Ἀκούσατε τὸν λόγο τοῦ Ἱεροῦ Γρηγορίου:

«Νέος εἶ;

στῆθι κατὰ τῶν παθῶν μετὰ τῆς τοῦ Βαπτίσματος συμμαχίας

εἰς Θεοῦ παράταξιν ἀριθμήθητι

ἀρίστευσον κατὰ τοῦ Γολιάθ,

οὕτω τῆς ἡλικίας ἀπόλαυσον».

Στὸ ξεκίνημα τῆς νέας χιλιετίας ἡ ἀπάντηση εἶναι μία:

Καὶ νέος καὶ χριστιανὸς

Νέος καὶ χριστιανός, γιὰ νὰ μπορεῖς νὰ μείνεις πάντα νέος.

Νέος καὶ χριστιανός, γιὰ νὰ ἔχει νόημα ἡ ζωὴ σου.

Στὴν Ἑλλάδα ἓνας ἱερέας ρώτησε μιὰ ομάδα παιδιῶν: «τί λέτε, παιδιά, μπορεῖ ἓνας νέος νὰ ζεῖ σήμερα μέσα στὴν Ἐκκλησία;».

Ἕνα νέο παιδί, ἓνας φοιτητής, τοῦ ἀπάντησε: «Πάτερ, τὸ ἐρώτημά σας εἶναι λάθος. Θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς ρωτήσετε ἐὰν ἓνας νέος σήμερα μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς τὴν Ἐκκλησία».

Ἡ ἀπάντηση τοῦ νέου ἀνθρώπου εἶναι ἀπάντη - ση πολλῶν νέων ἀνθρώπων σήμερα στὴν Ἑλλάδα. Σὲ πρόσφατη ἔρευνα ποὺ ἔκανε στὴ χώρα μας τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας τὸ 87% τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ τὸ 77% τῶν μαθητῶν τοῦ Λυκείου δη - λώνουν ὅτι ἐμπιστεύονται πρῶτα ἀπὸ ὅλα τὴν Ἐκ - κλησία.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀγκαλιάζει μὲ στορ - γὴ καὶ ἀγάπη καὶ τοὺς νέους τῶν λοιπῶν Ὁρθοδό - ξων Ἐκκλησιῶν. Τοὺς προσφέρει ὑποτροφίες γιὰ θεολογικὲς καὶ ἄλλες σχολές. Προσφέρει τίς Κατα - σκηνώσεις τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων γιὰ τὴν φιλο - ξενία παιδιῶν ἀπὸ Ὁρθόδοξες χώρες. Συγκροτεῖ Πανορθόδοξες συνδιασκέψεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπι - ση τῶν Αἰρέσεων καὶ τῆς Παραθρησκείας. Συμπα - ρίσταται στοὺς δοκιμαζομένους Ὁρθόδοξους λα - οὺς καὶ ἀγωνίζεται παντὶ τρόπῳ διὰ νὰ ἀνταποκρι - θεῖ εἰς τὰ αἰτήματα τῶν καιρῶν.

Παιδιά μου εὐλογημένα,

Προσβλέπουμε μὲ ἐμπιστοσύνη στὸ δυναμισμό σας, στὴν καθαρότητα τῶν προθέσεων σας, στὴν εὐλικρίνεια τῆς καρδιάς σας, στὴ θέλησή σας γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ παρέμβαση στὸ σύγχρονο κόσμος, στὸν ἀγῶνα σας γιὰ νὰ δίδετε τὴ μαρτυρία τοῦ Χριστοῦ ὅπου κι ἂν εὐρίσκεσθε.

Εὐχαριστῶ καὶ πάλι ἀπὸ καρδίας τὸ Μακαριώ - τατο ἀδελφὸ κ. Ἀλέξιο διότι μοῦ δίδει τὴ χαρὰ νὰ εὐρίσκομαι μαζί σας. Τὸν συγχαίρω μαζί μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτες του δι' αὐτὸ τὸ Συνέδριο - Μαρτυρία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ποὺ διοργανώ - σε, σφίγγω τὸ χέρι τοῦ καθενὸς ξεχωριστά.

Παιδιά μας,

Σᾶς εὐλογοῦμε ὅλους, προσευχόμεθα διὰ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴν σας καὶ νὰ στηρίξει ὁ Χριστὸς μὲ τίς πρεσβείες τῆς Παναγίας καὶ ὅλων τῶν Ἁγίων μας τὸν νεανικὸ σας βηματισμό. Ἀπονέμουμε σὲ ὅλους τὴν πατρικὴ μας εὐλογία καὶ εὐχόμεθα τὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς Ἀναστάσεως νὰ καταναγάσῃ τίς ἐργασίες τοῦ παρόντος Συνεδρίου Σας.

Χριστὸς Ἀνέστη!

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΜΑΪΟΥ 2001

Στις 12.00 ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, προπεμφεῖς μὲ τιμὲς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσίας κ.κ. Ἀλεξίου, μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Ἐξοχ. Πρέσβους τῆς Ἑλ - λάδος κ. Δ. Κυπραίου καὶ Ἐκπροσώπων τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως τῆς Μόσχας, ἔφθασε στὸν ἀερολιμένα «Σερεμέτιεβο» καὶ ἀνεχώρησε ἀεροπο - ρικῶς γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Ἡ εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη τελείωσε, γιὰ νὰ καταδει - χθῇ, γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη, ὅτι στὴν πνευματικὴ ἐν Χριστῷ ἐνότητα τῶν Λαῶν ὑπάρχει ἀλληλοπεριχώ - ρηση ἐθνικοῦ καὶ παγκόσμιου, ἀφοῦ ἡ οἰκουμενικό - τητα τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπερβαίνει κάθε φυλετικὴ, κοινωνικὴ ἢ ἄλλη διάκριση ποὺ ὑψώνει ὁ ἐγωκε - ντρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ «ἡ ἀγάπη εἶναι πιὸ κα - τανοητὴ ἀπ' ὅλα τὰ διπλωματικὰ τεχνάσματα καὶ τοὺς συνδυασμούς...» (Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, Τὸ ἡμερολόγιο ἐνὸς συγγραφέα, μετάφρ. Μίνας Ζω - γράφου, ἐκδ.Σπ. Δαρεμᾶ, Ἀθῆνα 1959, σελ.481).